

لهم ناسيكريه دا

شده چنده خاليكي بوخت و گوشراودا
بينناهي ريتيازي پيغه مبر صلي الله
عليه وسلم كراوه و، هسه ول دراوه
نيسلاميكي رانت و ساغ و سي غلته
بخريته روو، بوته و هي هم شهوانهي
خويان به (نيسلامي) ده زانن و، هم
شهوانهي (نيسلامي) بين له ناسيني
به رنامهي نيسلام و ريتيازي
پيغه مبردا به هله دا نه چين .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

شش کهنه به ماه ستاره نه مر
 مکتبه
 پیش کش بی
 احمد کرد کوک
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۲

به و مسولمانه بیرتیژو دل پروون و
 سینک فراوانانه که عیسلامیان له بهر
 تیشکی قورثانی به ریزو سونه تی به پیژو
 به ره م و که له پووری ره سنی زان و
 پیشه وایانی خاوه ن خورمه ت و ریژو
 وه رگرتوه و، له نه جامی نه نه ش دا

تیگرای ژوممه تی موخه ممه دیان له با و ه ش
 گرتوه و، له پی ناوی به رزی و پاراستنی
 به رنامه ی خوا و ریبا زی پیغه مبه ری
 پیشه وادا قولیان هه لمالیوه و خویان
 فیدا کردوه و چاکی جیهاد و مهردایه تی یان
 به لادا کردوه .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.alibapir.net

پیشکش کی

الحمد لله والظلاة والسلام على رسول
الله محمد وآله وصحبه ومن والاه .

مسولمانی سہنگین و شیرین !
ہر وہک چوں باغ و بیستانہ کان بہ ہوی
ئاودران و خزمہ تکرانہ وہ بہ تہرو
تازہ بی و گہشی دہمینہ وہ بہرو میوہ
دہردہ کھن ، وہ بہ پیچہ وانہ وہ لہ
سونگہی ئاوانہ دران و خزمہ تکرانہ وہ
سیس و پتہ زورده و چرچ و زہرد دہ بن و
دہست دہ کھن بہ گہلارینان ، بہرنامہ و
پہرہ وہ کانیش بہ ہمان شیوہ ، شہ گہر
بیٹ و شوین کہ و تروانیاں بہ پیری تیژی
عہ قتل و ہست و سوزی دل و ہیزو گوری
بازوویان خزمہ تیان بکھن و ، بہ
خوینی ہوناوو ئارہ قی نیوچاوان و
پارہ و سامانیاں ئاویان بدهن ، شہ وہ
بیگومان بہ شہندازہی شہ و خزمہ تکرانہ

شاودرانه گهش و پاراو دهبن و دینه بمر ،
دهنا سیس و کهنهفت دهبن من و زهر د
هلده گه پین ۱

جا بیگومان (ئیسلام) یش لـــــــه و
یاسایه ریزیه پر نیمه و گه شه کردن و مانسی و
له بره و که وتنی و نه مانی بهنده بـــــــه
تیکو شان و هلخزانی شوین که وتوانی یه وه .
پیغه مبهری پیشه و اشمان طی الله علیه
وسلم له فرموده یه کی دا فرموویه تی :

(فان الدین بدا غریبا وسعود غریبا
کما بدا فطوبی للفریاء ، وهم الذیـــــــن
یطلحون ما افسد الناس من بعدی مـــــــن
سنتی) رواه الترمذی عن عمرو بن عوف .

واته : بیگومان ئایین به غریبـــــــی
بهری هلداوه ، وه ههروه که چۆن بـــــــه
به ربی هاتوه هه به غریبـــــــی
هه گه پته وه - مهیدانی ژبان - جـــــــا
مختیاری بو غریبان ، نهوانیـــــــش
تهوانه که نهوهی خهک له دواى من لـــــــه

ریبازی من تیکیان داوه چاک
ده که نمونه (۱)

جا مسولمانی خوشه ویست و به ریز !
به ثومیدی شهوی که عیمهش خـسـوای
میهره بان به لوتفی خوی له ریزی شه و
غریبانه مان بزمی ری که بووژاندنه وی
خیسلام و ری بازی پیغه مبهریان به نسیب
دهبی ، پاش عیستیخاره و راویژکـردن
(استشاره) دهستم کرد به نووسینـی
ثم زنجیره یه ، میواشم وایه که شهیم
زنجیره یه ناوو نیوه پوکی یهک بسن و ،
دهوریکی کارنگه ری مهبی له بووژاندنه وی
درهختی خیسلامی په ژمورده و ، چاککردنه وی
ری بازی تیگدرای پیغه مبهردا صلی الله
علیه وسلم .

(۱) له بڼې (۱۷) ی ټاکلې شه شه می
زنجیره ی (یا چاکتر ټی) لام
بناسین (۱) دا که (ټایین) ه ، هم
فرموده یه توپژراوه ته .

هه‌لبه‌ته من به و نیازهی کسه
 خسته‌روو ده‌ستم کرد به نووسینی ئهم
 زنجیره‌یه، جا نازانم تا ج رادده‌یه‌ک
 تیدا سهرکه‌وتوو ده‌بم، ئه‌وه‌نده هه‌یه
 داوام له تۆی شیرین و به‌ریز ئه‌وه‌یه
 که هه‌رچی به‌کت به‌دل بوو و پیت وابوو
 له مه‌حه‌کی قورئان و سوننه‌ت ده‌رده‌چی،
 سوپاسی خوای له‌سهر بکه‌و هه‌ول بـده
 خوتیشی پی پی‌بگه‌یه‌نی و له‌خه‌لکیشی
 بگه‌یه‌نی، وه هه‌ر شتیکیش به‌دل
 نه‌بوو و پیت راست نه‌بوو زۆرت مه‌منوونم
 که به‌دیاری بۆم بنێریه‌وه .

"والذین حاهدوا غینا لنه‌دینهم سلنا
 وان الله لمع‌ المحسنین"

علی باپیر

۱۷ / رمضان / ۱۴۰۹ / کۆچی / سه‌رده‌شت

تبی بینسی

۱- هم زنجیره یه له چند ئالقیههک
 پیکدی ، که له هر کامیکیان دا
 بابهت (موضوع) یکی گرنگی ئیسلامی
 دهتویژینهوه ، جا ههرچهنده حاری ههمنوو
 ئالقهکانی هم زنجیره یه تـــــــهواو
 نهبوو ون بهلام دهتوانین نـــــــیاوی
 ههندیکیان بهرین : (رپـــــــازی
 پیغه مبه ر کامه یه ؟) و (چاکترین ری ی
 بهره وخوا چوون) و (برابیهتی مسولمانان
 چونه ؟) و (پیشمه رگهی ئیسلامی دههـــــــی
 چون بی ؟) ... هتد .

۲- هم بامهتانهی که له هم زنجیره یه دا
 دهپانهینه پروو له بهر چند هویــــهک
 ههول دراوه په کجار کورت و هوشراوین ،
 بهلام ههرکه سیک و بستی زیاتر له بابهتیک
 بکولیتهوه دهتوانی سهرنجی زنجیره یه
 دوازده ئالقیهی (با چاکتر ئیـــــــلام
 بناسین) بدات

۳- له کاتې خسته پرووی (رپیازی
 پیغمبر) دا صلی الله علیه وسلم
 ناچاره بین جا روبار به شیوه یه کی
 ناراسته و خو په نجه بو هندیک لسه و
 جوړه بیروبوچوون و لیکدانه وه هله و
 ناتمه واته دریژیکه ین که لسه م
 سدره مه دا لسه سدر نیسلام حساب ده کریږ
 جا پیغمبر کی تکا کارم که هیچ کسه
 نه یتان خوتخوته ی نه دات و گومان سی
 رانه پروات که پروی قسانم به تاییه تی
 نه که له وه جوړه بیروبوچوون و دهسته و
 نومله یه که وه خو ی به شوین که وتووی
 ه زانی ، چونکه خوا شاگداره جگه له
 اگه یانندی هه ټیک که تییدا گه یشتوومه
 نه ناعه تی ته و اوو ، بیجگه لسه
 وونکردنه وه ی (رپیازی پیغمبر)
 یچ مبه ست و نامانجی دیکه م ین .

" والله علی ما نقول وکیل "

رې خوشکردن

مسولمانى به رېز !

هەر له پاش به سه رچوونى چاڅى زيرينى
پيغه مېر صلى الله عليه وسلم و چوار
حى نشينه ره سته گاني خوا لييان رازى
بىو، نه مانى حوكم و ده سته لاتيكــــــــــــــسى
راسته قينه و رېگ و پېكى ئىسلامى لــــــــــــه
جيهانى ئىسلامى دا، له نيو فوممه تــــــــــــى
پيغه مېرى به رېز مان دا عليه الصلاة
والسلام جوړه ها ته فسירו ليكدانه وه و بيرو
بوچوونى جوئ جوئ سهاره ت به ده قه گاني
قورشان و سوننه ت پيدا بوون و، لــــــــــــه
سونگه ي شه مه شه وه چندان جوړه پيــــــــــــرو
تا قم و ده سته سهر يان ه لدا بو نمونه :
(خه واريچ ، موخته زيله ، مورحيــــــــــــه ،
قه ده رى يه ، جهبرى يه ، رافىــــــــــــضه ،
باطنى يه ...) هتد .
به لام ويراى سهره لدانى ئــــــــــــه و
كو مدل و ده سته جوړا و حوران له هــــــــــــه ر

قوناغیکی میژووی ئیسلام دا که سانیکی
 زانا و چاوساغو سەر راستی و اش
 هه بوو و ، که بتوانن و هک پیویست
 له بهر تیشکی قورئان و سوننه تسی
 پیغمبهردا صلی الله علیه وسلم له
 بهرنامه ی خوا حالی بن و ، ئیسلامیکی
 راست و ساغو بی خلته بو خه لکی
 بخه نه پروو ، به نشته ری عه قل و نه قلش
 پورگی هه لدمساو به بهر حسیب کیراوی
 شه و بیرو بوچوون و لیکدانه وه هه له و
 ناته وایانه بدرینن ، که خه لکیکی
 ساده و عوام فریوده دهن و سهریان لی
 ده شیوینن و ، له راسته شه قامسی
 پیغمبهریان لاده دهن ، که ده توانین
 له نیو شه و زانا و پیشه و راستی
 ساغانه دا که به کجار زۆرن به نموونه
 ناوی شه مانه بیتین :
 (جه سنی به صری ، سوفیانی شهوری ،
 سه عیدی کوری مه سه ییب ، شه حمیدی کوری
 جه نهل ، مالیکی کوری شه نهل)

موحه مەدی کۆری ئیدریسی شافعی ،
 ئەبو حەنیفە ، ئەبولحەسەنی ئەشعەری ،
 جەعفەری مادبى ، شیخ جەنەیدی بەغدادی
 موحه مەدی غەزالی ، ئەلەیززکــوـری
 عەبدوسسەلام ، شیخ عەبدولقادرى گەیلانى ،
 عیبن و تەیمییه ، شەوکانی ، حەسەنول
 بەننا ، ئەبولعەلای مەودودی ( ) خوا
 لییان خوش بی .

ھا ئە مەرۆش لەم رۆژگارەدا ھەرکەسیک
 خوا لوتفی لەگەڵ نواندیی و لەبەر
 تیشکی قورئان و سوننەت و کەلەپوورو
 بەرھەمی رەسەنی زانیانی راستەقینەدا
 لە ئیسلام ھالی بووی ، بە ئاشکرا ھەست
 پێدەکات کە لەنیوان (ئیسلام) ی
 پیغمبەر و چوار حی نشینەکانی ، ئەو
 ئیسلامەدا کە ئەمڕۆ زۆر جوورە دەستەو
 کۆمەڵ لافی شوین کەوتنی لێ دەدەن ،
 حیاوازی بەکی زۆر ھەیە ، بەلام بیگومان
 ئەندازەى کەمى و زۆرى ئەو حیاوازی یە
 لە دەستەپەکەوہ بو بەکی دی فەرقتی

هميه ، هه يانه زور دووركه وتوته وه و له
 چندان ايتهن دا بههله دا چوووه ، وه
 هه شيانه دووري يه كه ي كه ميره و به س له
 لايه نيک و دووان دا بههله دا چوووه .
 بهه ر حال منيش وهك قوتايي يه كي
 قورغان و سونه ت و فقه ي يه كي زاننا و
 چاوساغه ره س نه پيشينه كانمان هه ستم
 به به رپرستاري كردو به پيوستم زانسي
 منيش به شندازه ي خوم پشكم ره گهل شه و
 كاري به رزو پيروزي چا ككردن (اصلاح) ه
 بهم و ، شوي پي شه و رابـــــــــــــــــــــهرو
 ماموستايانه هه لگرم ، به پي تواننا و
 بولوان له م ناميلكه يه دا له چهنــــــــــــد
 خاليكان دا (ريبازي پيغه مـــــــــــــهر) و
 شيسلامي بي خلته و ره س ن به مـــــــــــــهرو و
 به شيويه كي نا راسته و خوش جاروبار
 په نجه بو هله و كه م و كووري شه و جوړه
 بيرو بوجوونانه دريژ بكم كه لـــــــــــــم
 زوژگاره دا ره واجيان به يداكـــــــــــــردوه ،
 خه لكي مسولمانيان دووچـــــــــــــــــــــاري

دهسته دهستېږي و پهرته وازه بي كړدوه ،
 نومېدېشم وايه هېچ مسولمانېك گومانې
 خراب (سوء الظن) بهم كار هم نه بات و
 له هر جې يه كېش دا ره خنځير و
 تې بېنې يه كې به جې هېو و بوم بېنښه
 څا وېنه و ، به راست كړدنه و هم له خوييم
 مه منوون بكات .

" ان اريد الا اصلاح ما استطعت وميا
 توفيقى الا بالله ... "

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

دوو مهسه له ی زوړ گړنگ

خوښه ری خوشه ویستم !
به پیویستی ده زانم بهرله وهی بچمه
سهر شه سلی مه به ست که روون کړدنه وهی
(ریباری پیغه مبه) ه صلی الله علیه
وسلم ، دوو مهسه له ی زوړ گړنگ بخه مه پروو :

یه که م : مه به ستمان له (ریباری
پیغه مبه) چی یه ؟

له وه لآم دا ده لیین :
مه به ستمان له ریبار (طریق ه) ی
پیغه مبه صلی الله علیه وسلم شه و
شیوه و چونی ه تی یه که شه و زات شه
- پرووحم به قوربانی بی - شه و
به ریوه بردنی شیسلام ره چاوی کردوه .
که واته مه به ستمان له ریباری
پیغه مبه صلی الله علیه وسلم
(شیسلام) ه ، به لآم (شیسلام) شه و

www.alibapir.net

شیوهی که پیغمبر و جی نشینه
 ره سه نه کانی تی گه یشتیوونو به ریو هیان
 ده برد، نهک شه وهی که خوار پیچ و
 موعتزیله و رافیزه و ... هتده کان به
 هله به ئیسلامیان له قه لاهم دابوو !!
 وه نهک شه وهی که ئیستاش گه لیک
 جو ره کو رو کومل به گومانی خو بیان
 به ئیسلامی تی گه یشتوون به لام له راستی دا
 به هله دا چوو ون !

پیغمبر ریش صلی الله علیه وسلم
 له باره ی شه و خهت و ریباره ی خبوی و
 جی نشینه کانی به وه فهرموویه تی :
 (فعلیکم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدين
 المهديين اعضوا علیها بالنواخذ)
 رواه ابوداود و الترمذی وقال : حدیث
 حسن صحیح . ورواه احمد وابن ماجه
 والحاکم .

واته : جا ری و شوینی من و ریباری
 جی نشینه سه ر راسته ریروونی کراوه کان
 بگرن ، ددانانی له سه ر رو بگرن ... !

ههروهه ها فهرموويه تي :

(. .) وتفترق امتي على ثلاث وسعين مله
كلهم في النار الا مله واحده ، ما انا
عليه واصحابي رواه الترمذي عن ابن
عمرو . واته :

. . وه ثوممه تي منيش په رته وازه ده بي و
ده بيته (۷۳) كومه ل ، هه موويان له
ئاگري دان جگه له يهك كومه لئيان
- شه وانيش شه واننه - كه له سهر شه و
ريپازهن كه من و براده ره كانمـــــــــــــــــــــــــي
له سهرين .

كه واته :

پوخته ي قسان شه و په كه مه به ستمان
له (ريپازي پيغه مبه ر) صلى الله عليه
وسلم ئيسلامه به و شيويه ي كـــــــــــــــــــــــــه
پيغه مبه رو براده ره به ريزه كانى و جيگره
په سنه كانى به ريوه يان بر دوه .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

دووه م : گرنگی ناسینی ریپازی
پیغمبر صلی الله علیه وسلم :

پاش شهوهی روون بووه که مهتتست له
(زیبازی پیغمبر) چیه ، زور بیه
ناشکرا گرنگی و بایهخی شه و خست و
ریبازو ری و شوینه بهرزو پیروزه مان
بو ده رکعت ،

چونکه پیغمبر صلی الله علیه وسلم
له فدرمووده یه کی دا که (ترمذی) له
عبداللای کوری عمزی کوری عاصمه وه
کیرا ویه ته وه رای که یاندوه که له پاش
خوی شومنه ته که ی دوو چاری بی سله ره و
به ره بی و پهرتت واره بی ده بی ، وه ناگاداری
کرد و وینه وه که ته تیا شه و کو مه لسه
مسولمانم رزگار و سهر فزازی هه ردووک
حیه نان ده بن که خست و ریپازی خوی و
ها وه له بهر پیرو وه فاداره کاتی ده گرن ،
ئیستاش با گرنگی ناسینی (ریپازی
پیغمبر) صلی الله علیه وسلم له چهند

خالیگدا بڅهینه پروو :
یه کهم : ناسینی ریباری پیغه مبر مه رجه
بو تیگه یشتنی قورشان :

خوای کار به چی له و باره وه فهرموو به تی :

(.. وانزلنا الیک الذکر لتبین للناس
ما نزل الیهم) النحل / ۴۴ .

به لئی خدمت و ری و شوینی پیغه مبر
صلی الله علیه وسلم شهرچو لیگدانه وهی
قورشانى به پیژه و ، به یی ناسین و گرتنی
خو و ریباری به رزو پیروزه ناتوانین له
قورشانى حالى بین ، چونکه قورشان
زوری به به سته کابى به تابه تی یا ساکن
(الاحکام) به کورنی راگه یاندوون و قسه و
کبرده وه و ده لویستی پیغه مبر صلی الله
علیه وسلم پروونیان کردوونه وه ، پیسو
و پیغه : چو پیغه تی بینج نه پرزه کیسان و
زه کات و جهل و پروژوو و میرات و نیکاج و
تلاقی و جیهلده ... و هتد

له یو خوا ولسی خویشه منان ریباری به تابه تی

دووه م : به بی گرتنی ریازی پیغه مبه ر
 صلی الله علیه وسلم ناتوانین
 به ره و خوا بچین و لی بی نیزیک بینه وه ،
 واکه نین خوشی بویین ، چونک
 هرموویه تی : (قل ان کنتم تحبون الله
 فاتبعونی يحبکم الله) ۲۳ آل عمران / ۳۱

سی یه م : به هوئی ناسین و گرتنی ریازی
 پیغه مبه ره وه له شاکه
 په رته وازه یی و دؤوبه ره کی دنیا و ، شاکه
 بلایسه داری دؤزه خ قوتار ده بیین و ،
 ده که وینه سز راسته شه قامی شیطلامه تی و
 سه رمرازی ، وه که پیشتر ناسمان کرد ..

چواره م : هه رمان به ری پیغه مبه ر صلی الله
 علیه وسلم هه رمان به ری خوا یه و
 هه رمان شکاندنیشی به هه مان شیوه ، خوا ی
 زانا له وباره وه هه رموویه تی :
 (ومن یطع الرسول فقد اطاع الله)
 النساء / ۸۰ واته :

www.alibapir.net

وه ههركه سيك فەرمانبەری پێغه مێبەر
 بکات ئەوه فەرمانبەری خواى کردوه ..
 دیسان فەرموویەتی: (قل اطيعوا الله
 والرسول فان تولوا فان الله لا يهتد
 الكافرين) آل عمران / ۳۲ . واتە :
 بلى فەرمانبەری خواو پێغه مێبەر بکەن ،
 چا ئەگەر پووایان وەرگێرا ئەوه بێگومان
 خوا کافری خوش ناوین .

پێنجەم : وه له کوتاییدا :
 خواى بەرزو مەزن زۆر بە تەشکیده وه
 فەرمانى پێکردووین که شوین پێـ
 پێغه مێبەر هەلگیرین و بیکهینه سەر مەشقو
 پێشڕەومان : (لقد کان لکم فی رسول
 الله اسوة حسنة لمن کان یرجو الله
 والیوم الآخر و ذکر الله کثیرا)
 الاحزاب / ۲۱ .

وه فەرمانى پێکردووین که هەرچی
 ئەو رابەرە رەندو شاکار بەرزو پەسەندە
 پێمان راده گەیەنێ لێى وه رەگێرن و

مهرشتیک لیمان ته دهغه دهکات لیسی
 دووریکه وینه وه ، ته گهرنا سزای توندی
 خوا چاوه ریمانه : (... زوما آتاکم
 الرسول فخذوه وما نهاکم عنه فانتهوا
 واتقوا الله ان الله شديد العقاب)
 الحشر / ۷ .

شستاش کاتی ته وه هاتوه که بچینه
 سهر ته سلی مه به ست و له دوو به شمی
 سهره کی دا پیناسه ی (ریباری پیغه مبهرا)
 علی الله علیه وسلم بکین ، له به شمی
 یه که م دا له (۵) خالان دا بچینه و هیله
 گشتی یه کان (الاسر والخطوط العامه) ی
 ته و ریبارزه بخرینه روو ، وه له به شمی
 دووه میش دا له (۷) خالان دا بوچوون و
 ده لویسته کان (الاراء والمواقف) ته و
 ریبارزه بتویژینه وه .

فیدی ته توو به شمی یه که می تودو
 نامیلکه یه .

بہشتی حکم

حکیمہ و عیالہ گشتی بہ کانی
و تباری بخدمت
علی اللہ علیہ و سلم

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

روونکردنه وهیه کی پیویست

مسولمانی به ریزو خوشه ویست

بیگومان (ریبازی پیغمبر) ملی

الله علیه وسلم بنجینه و بنه ره ملی

گرنگ و لق و پوی و ردی به کمار زورن و

خستنه رووی شه و هموو بنجینه و بنه ره ته

گرنگ و لق و پویانه له قـــــــــــــــــره

نوسراویکی کورشی تا وادا نیه، به لام

بو شه و هی هموو شوین که وتووکی ریبازی

تا وبرا و سهرچا وهیه کی کورت و پوختی

له به رده ست دا هه بی که بتوانی بـــــــــه

خیرایی سهروسینا و چوتیه تی شه و ریبازه

بناسی، ئیمه له (۵) خالان داپنج پایه و

بنجینه ی گرنگی شه و ریبازه به رزه مان

خستوو نه روو، که ده توانم بلیــــــــــــــــم

کوکه ره وهی هموو بنجینه و لقو پویه گانی

ریبازی تا وبرا و ن .

حا ئیمه له به ندی به که م دا له ژیر

سهرباسی (شیروانینیکی ژیرانه) دا

چوئیه تی بیروبوچوون و خه لوئستی
 شوین که وتووی ریازی پیغه مه رمان
 روون کردوته وه سه بارهت بیستیه
 بووخه وه زیان و عینسان و زیگسه و
 شیواری راستی و ده ست هینانی عینسه و
 تیروانینه راست و زیرانه یه
 عیناله بهندی دووه مدها هاتووینه
 سه ر خسته رووی مه سه لته (بیروبا وه ریگی
 عینلامی یانه) و له جهتد خالی عینک دا
 بیروبا وه ر (عقیده) ی مروقی مسئولانمان
 توئزیوه ته وه، ته لیه ته شایانی باسیشه
 که په تدا بوونی بیروبا وه ریگی
 عینلامی یانه نه جام و بهرته می سزوشتی و
 چاوه روان کراوی (تیروانینیک
 زیرانه) ی بوونه وه ر ده وروبسته ره،
 توئیه ش به کسه ر دوا به دوا ی تیروانینه
 بیروبا وه ر هاتوه
 پاشان له بهندی سییم ده مه سه لته
 خواپه رستی (العباده) مان توئزیوه ته وه
 چونکه خواپه رستی و به تدا یه تی بوخوا

کردنیش نه جام و به ره می بی سی و دووی
 بیرویا و ریگی ئیسلامی یانه به
 له بهندی چواره میش دا چوینه سهر
 مه سلهی خو و ره وشت (الاخلاق) له
 سوتتهی شهوه که ره وشت و خستهووی
 بهرزو پسند میوه و به ره می راسته و خوی
 دره ختی خواجه رستی و به تدایه تـ
 (العبودیه) به .

له کوتا بیش دا ها تووینه سهر مه سلهی
 تیگوشان (الجهاد) که لووتگی هره
 به رزی ئیسلام و نه جام و به ره می هموو
 نه وانی بیش خویه تی ، چونکه :

۱- که سیک خاوه نی تیروانی نیکی زیرانه
 بیت سهاره ت به بوونه وهر چاوی
 به رینایی نادات دوژمن و ناحه زانی خوا
 به رهفتارو مهلس و کهوتی ناقـ
 ناره وایان بوونه وهری ریگ و پیـ
 بشیوینن و شیک بدن ، به لگو تونـ
 ده ستیان ده گری و له گه لیان به شهردی !!

۲- وه که سیک بیرویا و ریگی ئیسلامی یانه ی

هه بئى هه ول دهدات ناوى نه و خـوا و
پيغه مبه رهي كه له خوئ و له هه موو
شتيكي خوشتر دهوئن له هه موو ناويك و
به رنا مه كه يان له هه موو به رنا مه پـهـك
به رزتر ين ، دياره نه مهش به بئى تيكوشا
ناكري ۱

۳- وه هه ركه سيك خوا په رست (عابد) نكي
راست و په سدرين ، هه ول دهدات غه پيري
خوا نه په رستي و غه پيري به رنا مه و جوگهي
وي هيچ په پيره ويكي ديكه به ريوه نه پيري ،
به تاببه تي له نيو كه سانيك دا كه خويان
به مسولمان داده نين ۱

۴- وه هه ركه سيك خاوه ني ره وشتيكي
به رزو په سندر بئى ، كه به كه مين هه بـهـاوي
ره وشتي به رز له گدل نهق دا بوون و دزي
ناهق بوونه ، دياره تووشي جيه نادو
به شه رهاش و خويك دادان ده بئى ، چونكه
كه گه ر به ويش وانه كات ناهق له گه لـي
به شه ردي و به خهي ده گري ۱

په نسدي يه كنه م

تيروانينيكي ژيرانه

مسولمانې به ريزو حورمهت !

به ردې بناغمې (رېبازي پيغه مېر)

صلى الله عليه وسلم بريتيه لـ

وه ده ست هينانې تيروانين و بـ

بوچوونكي ژيرانه ي راست شه بازه ت بدو

ده وروبه رهي كه تييدا ده زين ، كـ

ده توانين له سي شتان دا كورتيـ

بكه ينه وه :

۱- بوونه وه

۲- ژيان

۳- نينسان

شه و هويا نه ش كه شويڼ كه وتـووي

رېبازي پيغه مېر به كار يان ديني بـ

هينانه دي ئا مانجي نا وبرا و سي شتن :

۱- پيڼج هه سته كان

۲- عقل

۳- دل

له ري ي پيڼج هه سته كانـ وه

ده توانی پهی به رهنگ و دهنگ و تام و
 بون و زبری و نه رمی و شلی و توندی و ..
 هتدی دیارده ماددی به به رهسته گان
 به ری و، به کورتی پینج ههسته گان
 وهک کو مه له ههنگیک ده توانن شلی به
 چند مه علو و ماتیکي سه ره تایي بو عقل
 کو بکهنه وه و بیخه به ره دهستی .
 ئنخا (عقل) یشر به یارمه تی پینج
 ههسته گان و بیر کردنه وه و ورد بوونه وه و
 نه جا مگیری خوئی ، ده توانی پهی به
 چهنده تی (کمیه) و چونه تی (کیفیه)
 دیارده سروشتی به گانی ده ور به ری به ری .
 پاشان (دل) یشر به یارمه تی و
 ها و کارن عقل ده توانی تا رادده به کی
 زور ئینسان به جیهانی مه عه وه و ئه و دیو
 سروشت (میتافیزیک) ئاشنا بکات ، چ
 له جوغزی خودی ئینسان دا ، وه چ له
 ده ره وه ی خوئی دا .
 ئیتاش به چهنده مه قیک له و به ره وه
 بیخه وه ، بو سه لماندنن راستی ی

نه و قسه یه که ریباری پیغه مـ
 شوین که وتووانی وادار ده کات کـ
 له ری ی پینج هسته کان و عه قـ
 دلوه مه ولای ناسینی ده ورو به ریـ
 بدهن و تیروانینیکی راست و تـ
 ده ریبارهی بوونه وده رو زیان و ئـ
 وده دست بخمن :

۱- خوای زانا و وردبین فرمونه تی :
 (ولاتقف ما لیس لک به علم ان الیـ
 والبصر والفؤاد کل اولئک کان عـ
 مسئولاً) الاسراء / ۳۶ . واته :
 وه بهدوای شتیک مه که وه که زانیا ریـ
 ده ریبارهی نیه ، چونکه بیگومان بیستن و
 دیتن و دلل هه رکامیکیان به ریبارهی
 وه که ده بیستن خوای زانا بیـ
 راده که به نی که به بی زانیـ
 شاره زانی به ری به داته روین ، که واته
 لاسا کرده وه و شریک که و نی کـ
 له ریباری پیغه مهردا نیه ، هـ
 هه مان کاتیش دا تیبا ده که به نی که

هېڅې بېستن و هېڅې دیتن و دل څه سوې
 وده ده ست هېڅانې زانیا ربین ، چونکې
 ده فرموي څه رکه سیک څه ول نه دات به سوې
 وانه وه زانیا ربی پهیدا بکات ، څه وه
 بهک په کی څه و څه نډا مانه ی سرکوڼه
 ده کریڼ و لیڼان ده پرسرېته وه .

له جی په کی دیکه دا به راشکلاوی
 ده فرموي : څه مو و څه وانه ی که چاویان
 به کار نایه نن بو دیتنې څه و گوئی یان
 به کار نایه نن بو یستنی و دلیان به کار
 نایه نن بو تیگه یشتنی څه وانه بو
 دوزه څه ماده کراون و ، وه څو کمری
 څه لایه تی و خراپتیشیان به سره ردا
 ده دات و به بی څاگایان له قه لڼم ده دات
 ۲- (ولقد ذرانا لجهنم کثیرا من الجن
 والانس لهم قلوب لا یفقهون بها ولهم
 اعین لا یبصرون بها ولهم آذان لا یسمعون
 بها اولئک کالانعام بل هم اضل اولئک
 عم الفافلون) الاعراف / ۱۷۹ :
 دیسان په روه ردگاری به رزو مه زن

له چندان جيئي ڦور ٿانيءَ ڏا ڦه رمانمان
پئي ده کات و تيمان به راده خوري کسه
سهرنجي خومان و ژيان و ده ورو به رمان
بدهين و رامينين ، يو وينه :

۳- (قل انظروا ماذا في السموات
والارض ..) يونس / ۱۰۱ . واته :

بلي ته ماشاڪهن - و سهرنج بدهن -

داخواج له ٿا سمانه کان و زه وي دايه .

۴- (قل سيروا في الارض فانظروا كيف
بدأ الخلق ..) العنكبوت / ۲۰ .

واته : بلي به زه وي ڏا بگه رين و سهرنج

بدهن چون - خوا - دروستڪرا وه ڪا نبي

هيئا ونه دي .

۵- (فليتنظر الانسان مم خلق) الطارق / ۵

۶- (لقد خلقنا الانسان في احسن

تقويم) التين / ۲ .

واته : بيگومان مروثمان له ڇاڪڙين

شيوه ڏا دروست ڪردوه .

۷- (وفي انفسكم افلا تنصرون)

الذاريات / ۲۱ . واته :

وه له خوټان دا - نيشانه ي بونني خودا -

نهن ، ټاپا نابيين ۱۵۰

۸- (فليتنظر الانسان الي طعامه)

عيس / ۲۴ . واته :

با ټينسان سهرنج بداته خواردينه كهي ۱

۹- (اولم يسبروا في الارض فليتنظروا

كيف كان عاقبه الذين من قبلهم)

يوسف / ۹۰ . واته :

ټاپا به زه وي دا نه گه پرون تا سهرنج

بدهن دا خوا سهره نجامي ته وانه ي پيش

وان جون بووه ۱۲۰۰

وه له كوټايي دا خوي به رزو مهن

دا واما ن ليدكاته كه له هممو وردو .

درشتي بوونه وهره وده رايمين و سهرنجي

هممو شتيك بدهن :

۱۰- (اولم ينظروا في ملكوت السموات

والارض وما خلق الله من شيء)

الاعراف / ۱۸۵

نجا بوخته ي ته نجامي ټيـــه و

تيوه پامان و سهرنجان و وردبوونه و هيه ش

که رڼبازی پیغهمبر فرمانی پی دهکات
دهگونجی له (۳) خالان دا بخریته پروو :

۱- سرله بهری بوونه وهر بسه وردو
درشتی یه وه به پیی بهرنامسه و
نه خشه یه کی یه کحار وردو سر سور هینه سر
دروست کرا وه و ، همووی به گویره ی چندک
باسای رڼک و پیک و ژیرانه به رڼوه ده چی و
هینه ی نووکی دهرزی نارڼکی و بسی
یاسایی له بوونه وهر دا نابینری ، وهک
خودا همرموویه تی : (. . ما تری فی
خلق الرحمن من تفاوت فارجم البصر هل
تری من فطور . ثم ارجع البصر کرتین
ینقلب الیک البصر خاسئا وهو حسیر)
السلک / ۵۰۴ . واته :

له دروستکراوی خوا دا هیچ نارڼکی به دی
ناکه ی ، چاوبگیړه بزانه هیچ که لینان
ده بینی ، دواپی جار له دواپی جار چاو
بگیړه ، سهره نجام چاوت به دهرکراوی و
ماندووه تی ده گدریته وه لات !!

له سهر زه وي روڼ راوه و ژبان و مردنسي
بو ديارې کړاوه ، شتيکي به کمار دوورو
نماقووله که به هه وښته و بي حکمت
دروست کړايو ، به سته وښته ژبانته
که مهی دنيا شي بي ره و ديترايي !

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

جۆره ئه نجا مگيرى يهك له م

جۆره تيروانينه ده كرى؟!

ده توانين ئه نجا مگيرى (استنتاج)

يهك كه له م جۆره تيروانين و بيسرو

بوچوونه ده كرى له جهند خالىك دا

بخهينه روو :

يهكهم : پشت بهستن به پينج هستهكان

له بواري دهستلايان دا :

(ريبازى پينجه مبهري صلى الله عليه

وسلم به پينجه وانى حالى بوونى زوربهى

نائىسلامى يهكان نهك ههري رپگه بـ

شوين كه وتوانى ده دات كه لـ

قهله مبهوى جيهانى بهر ههست دا پشت به

پينج هستهكان بهستن بو بهى پـ

بردن و ناسيني ده وروبهر، بهلكـ

فهريمانيشا پـ دهكات و وهك نويسـ

روژوو له سهرىان پيوست دهكات .

فیکری یه کانیش قایل نابیی، که گوایه
 عقل تاقه هوئی ناسینی ده و روبه ره و ،
 مروؤ جگه له عقل و هوؤ هیچ هیزیکیی
 دیکه شک نابات بوو مه دهسته ، به لکـ
 ده لئی ههروهک چوون جوغزی ده سـته لات و
 قه له مپه وی یبنج ههسته کان سنووردارو
 دیاری کراوه ، عقلیش به ده مان شیوه ،
 به س له بواریکی تایبه تی دا ده توانیی
 هه سپی خوئی تاودات و له فریای ئینسان
 بیئت ، وه مهیدانیکی زور فـراوان
 ده مینیتته وه که عقل دهستی ناگاتی و ،
 له ری به کی دیکه وه ده توانین خو مانـ
 بگه به نینیی که ری ی دل (قلب) ه (۱)
 بو وینه پیغه مه زمان له و بـاره وه
 قه رموویته تی (لولا ان الشیاطین یحوسون
 علی قلوب بنی آدم لنظروا الی ملکوت
 السماء) رواه احمد عن ابی هریره .

(۱) له بهرگی یه که می کتییی (گه وره ترین
 راستی) دا له زبیر سه رباسی (چاکترین ری ی
 خواناسین) دا ده و باسه به تیروته سالی
 توئزرا وه ته وه .

واته : شه مگر شهیتانه کان ده وره دلی
 شاده میزادانیان نه دایا ، بیگومان
 - به چاوی دلبان - دهیان پروانه ملکی
 ناسمان . (واته خوتخوتهی شهیتسان
 شایینهی دلی شینسان لیلا و چلکن ده کات
 دهنه رازو نهیینهی کانی پی ده دیتن) .
 چوارهم : له مه شهوه که رابرد ده رکوت
 که هلم شهوانهی تومه تسمی
 شاییدیا لیزم (مثالیه) پال ده دهنه لای
 ریباری شیسلاهو ، هم شهوانهی که له
 بهرگی شیسلامدا وای پیغمسان ده دهن
 پروایان به زانیاری و شهزموون نیه ،
 هردو وکیان به هله دا چوون .
 که واته :

هر که سیک خوی به شوین که وتسموی
 ریباری پیغمه مبر داده نی ، با فرمانی
 خوا جی به جی بکات و پینج هسته کانی و
 بیرو هوشی و دل و دهروونی هریه که له
 بویاری خوی دا به کار بیینی بو ناسینسی
 ده وره رو ودهست هیتانی بیرو بو چوون

تیروانینیکی راست و دروست دهر باره ی
بوونه و هرو زیان و شینسان و ، بـ
شاگادار بی به هیج جور یک دوو چـ
دهر دی کوشنده ی لاسا کردنه وه ی کویرانه
نه بی .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

بهندی دووه م
بیروبا وه ریکی ئیسلامی یانه

(بیروبا وه ری ئیسلامی یانه) دووه مین بنه رته و
هیلی گشتی (ریبا زی پیغه مبه ره و نه نجام و
به ره می سروشتی) تیروانینیکی ژیرانه (ی
بوونه وه رو ژیان و ئینسانیشه ، چونکه :
یه که م : به پیلی هر کام له یاسای هوککاری
(قانون السببیه) و یاسای ریک و پیک
(قانون النظام) و چندان یاسای دیکه ی
عه قلی پته و ، بوونه وه ری ریک و پیک و یاسا دار
(منظم) هه و جی به خودایه کی به دیهینه ره و
ریکخه ره هیه و ناگونجی له خورا و بی کار ساز و
مشوورگیریکی به رزو مه زن و زانا و توانا و
میه ره بان و کار به جی په یدابی . (۱)

(۱) هر کام له یاسای هوکاری و یاسای ریک و
پیک و چونیه تی سه لماندنی بوونی خوا ،
به هوی ئه م دوو یاسایه وه له به رگی
یه که می کتیبی (گه وره ترین راستی) دا
لیکولینه وه ی خه ست و خولیان له سه ر کرا وه

ټنجا وپړای ته مه ش عیشو تینو وایه تی
 (دل) ی ټینسان بو خواو دیداری پیریزی
 به هیزترین به لگه ی هه بوونی خـوای
 په روه ردگار ه ، چونکه مه حال و ناماقووله
 سروشت و ویزدانی ټینسان هر لـه
 به به دیانی میژووه وه هه تا ټیستـا
 به هه لدا چووبی و ، وه دوا ی کلاوی با بردوو
 که وتبی تینو و عهدالی شنیکی نه بوو
 (معدوم) پوربی !!

دووهم : ټنجا پرواهینان به خـوای
 په روه ردگار به کسه په لکیښمان
 ده کات بو مه سه له ی پرواهینان بـه
 پیغه به رایه تی (نبوة) پیغه به ران
 علیهم الصلاة والسلام ، چونکه خوايـه
 هینده زانا و توانا و لیزان و میهره بان
 بی به رنامه و بهیره و بو وردو درشتی
 بوونه و هر دابنی و ، هیچ شتیک نه راموښ
 نه کات ، وای لی چا وه پروان ده کری که
 ټینسانیش بهشت کوئ نه خات و لـه
 رپروونی و به رنامه ی خوی بی به شی نه کات

سی‌یهم: شجا پروا بدخوا هیئان و پروا بد
پیغمبران هیئانیش بی سر و دو
ناچارمان ده‌کن که پروا بیسه روژی
دوایی بینین، چونکه:

۱- له به‌خشش و لوتفی فراوانی خوا بدس
شه‌ونده چاوه‌پروان ناکرئی که سر و
هر شه‌ونده زیانیه که م و پر گیر
گرفت و دهرده‌سری یه به بالا برایی.
۲- شه‌ونده نامد و پدیره‌وهی که
پیغمبران علیهم الصلاة والسلام
هیئانیه فه‌رمان ده‌کات به کردنی
چاکه و ریگری ده‌کات له کردنی خرابیه
وه موزده و مهره‌شهی تیډایه بو هه‌ر کام
له چاکه‌کاران و خرابه‌کاران، مادام
وایی ده‌بی قوتاغ و مه‌دانیکی دیکه
هه‌بی که شه‌ موزده و مهره‌شاهی خسوی
تیډا بیندی.

جا موسلمانن به‌ریز
شم سی‌خاله‌ی خرا نه‌روو سی‌بنچینه و
پایه‌ی هه‌ره‌گرنگ و پیوسته

بی ناگا بین :

یه کم : که دهه رموی قورغان همه موو
شتیکی تیدایه و هیچ شتیکه پشت
گوی نه خستوه ، مه به ست یا سا و ده ستووره
گشتی و سه ره کی به کانن ، نهک همه موو
ورده بابه تهکان .

دووه م : همه موو که سیش ساتوانی یا سا و
ده ستووره گشتی و بنه ره تی به کانیش
له قورغانی هه لینهی و ، شه ویش بابای
خوی ده وی .

۲- له دواي قورغان سوننه تی پیغه مبه
صلی الله علیه وسلم دووه مبین
سه رچاوه ی پروون و باوه ریپکراوه که
شوین که و تووی ریپازی پیغه مبه ر بیرو
باوه ری خوی لی و ه رده گری ، به لام
سه بارت به (سوننه ت) پیویسته چنه
راستی بهک له به رچا و بگیری :

زانا و تواناش له باره ی پاریژ — زراوی
 قورئان له دهستکاری کران و کهم و زیادی
 فهرموویه تی: (إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا
 لَهُ كَافِتُونَ) الحجر / ۹ . واته :
 ئیمه خویمان قورئانمان ناردوه ، وه ئیمه
 بوخویشان پاریزه رینی . .
 وه . له باره ی تیروته واوی و بی هله و
 په له یی په وه فهرموویه تی: (وَتَمَّتْ كَلِمَتُ
 رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا) الأنعام / ۱۱۵ . واته :
 وه قسه ی پهروه ردگارت له وپه ری راستی و
 ریکی دایه .
 دیسان فهرموویه تی: (مَا كَرَّمْنَا فِي
 الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ) الأنعام / ۳۸ . واته :
 له م کتیبه دا هیچ شتیکمان فهرامسوش
 نه کردوه . .
 ههروه ها فهرموویه تی: (وَتَزَّلْنَا عَلَيْكَ
 الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ) النحل / ۸۹ .
 واته : وه ئهم کتیبه مان ناردوته سه رتو
 بو روونکردنه وه ی هه موو شتیک . .
 به لام لیږده دا نابی له دوو راستی یان

یهک : "سوننهت" که به قسه و کـردده وه و
 برپار (۱) له سەردرا وه کانـ
 پیغه مبه ر صلی اللہ علیہ وسلم ده گوئری
 وه ک قورئان نیه هه مووی بی مشیت و مر
 وه ریگی ری ، به لکو بو وه رگرتنی هیه ر
 شتیگ له هه ر کام له سی به شه کانـ
 سوننهت ده بی دوو مه رج هه یین :

۲- نابیی له کهل یا سا و بنچینه
 گشتی به کاننی قورئان دا دژایه تی
 هه بی ، چونکه شه رکی پیغه مبه ر صلی اللہ
 علیہ وسلم بریتی بووه له پروونکردنه وه ی
 مه به سته کاننی قورئان ، واته سوننه تی
 پیغه مبه ر صلی اللہ علیہ وسلم شه رج و
 لیكدانه وه ی قورئانه و له به ر تیشکی
 قورئان دا هاتوته دی ، دیاره مه حالیشد

(۱) مه به ست له برپار له سەردرا وه کـ
 (التقریرات) ی پیغه مبه ر
 مه سه لانه ن که یلخوی راسته و خـ
 نه یفه رموو ون و نه بکردوون ، به لکو
 یه کیگ به شاگاداری وی گوئوونی بیان
 کردوونی و ، شه ویش رازی بووبـ
 به ره رچی نه دا بیته وه .

پيغمبر شتيك بغير موئ دژى قورئان بيئ
 بان له گه لي نه گونجي، كه واته هر شتيك
 نه سوننه تي را بهرمان صلى الله عليه وسلم
 نه گه ل قورئان دا دزايه تي هه بيئ و به هه
 بو ره (تا ويل) يك له گه لي ريك نه گه وئ ،
 نا چارين ره تي بكهينه وه و بليين: نه مه
 بهرچنده ره گه ل سوننه تي پيغمبرمان
 نه وتوه، به لام له وئ نه .

پوخته قسان نه وه به كه قورئاني به پيز
 به سهر سوننه تا چاوديره و، سوننه هر
 پنده شيعتباري بي ده كرئ تا قورئان
 نيه دي ي بو ده دات (1) به لام نابي له وه
 ئ ناگا بين كه هه موو كه س تواناي نه وه
 به كه به راورد له نيوان قورئان و
 وننه تا بكات و به بيروبو جووني خوئ
 وكم به سهر سوننه تا بدات، به لكو ته نيا
 ، سانيك نه و كار به يان له وزه دايه كه
 ره زايي قوول و فراوانيان ده ر به ر به
 پئان و سوننه و (أصول الفقه) هه بيئ ،
 ينكه نه كه هر له م باره وه به لكو له هه

(1) بروانه (الدولة القانونية والنظام
 سياسي الاسلامي) منير حميد البياتي

بابه تیك دا جگه له زانایانی پسرپور
 شاره را کس مافی برپا رده رگړدنی نیه .
 ب- مخرجی دووه می وه رگړتنی سوننه
 تهویه که دزی عقلی ساغ و زانیاری
 راست نه بی و، ته گهر لانی کم به
 پروا له تیش له گه لیان نه گونجی، به
 ته ویلیکی راست و شهرعی بسازی و رپیک
 بکه وی .

هله ته بویه شتم مخرجمان له
 قورپان دا به مخرج نه گرت ، چونکه قییمه
 له ری په کی راست و متما نه پیکرا وه وه
 گه شتو وینه دلنیا یی ته وا و که قورپان
 همووی تسه ی خوا یه و به راست و دروستی
 به قییمه گه شتوه ، به لام تم دلنیا یی و
 قه ناعه تمان له باره ی سوننه ته وه به
 نه په خسا وه .

دوو: " سوننه ت " وه ک قورپان نیه که
 همووی له یه ک پله (درجه) دا بی
 چونکه قورپان همووی له ری په کی
 متما نه پیکرا وی دوور له گومان و

دوودلی به وه به ئیمه گه بشتوه که له
 زاراوی شهره دا پیی ده گوتری (طریقه
 التواتر) ، به لام سونهت نه اندازه یه کی
 که مکه می نه پی (متواتر) (۱) نه ، جا
 کومانی تیدا نه که به لگه هیانسه وه
 (استدلال) به سونهت بو ئیسیاتی
 هدر حوکمیکی شرعی به گویره ی جیاوازی
 نیوان جوړه کانی سونهت فخرق ده کات
 بو وینه بو ئیسیاتی شتیک له (فضائل)

(۱) (متواتر) له زاراوی (علم الحدیث) دا
 به و جوړه سونهت ده گوتری که
 کومه ئیکې زور له هاوه لانی پیغه مبه
 خوا لیان رازی پی بو وه چه (حیل) ی
 دواي خو یان نه قلیان کور پی و نه وانیش
 به ههمان شیوه و هروا به زنجیره ، دیاره
 هه والیکیش ناوا به ئیمه گه پی له پروی
 (سند) هوه له ریزی ثایه تان دایه .
 (۲) (فضائل) کوی (فضیله) به هدر
 کرده وه و هسله ئیکې به سندو شرعی
 ده گوتری ، به لام لیږه دا مبه ست له و
 شاداب و سونهتانه یه که له به واری
 ره وشت و هلس و کهوت و زبکرو . هتد دا
 له پیغه مبه وه گیراونه وه .

فەرمووده ی بئ میز (ضعیف)^(۱) یش بـ
 بەلگە دەشی بەلام بو ئیساتی حوکمیکی
 شەرمی مەوحیمان بە سوننەتیکی راست
 (صحیح)^(۲) بان لانی کەم چاک (حسن)^(۳)
 ھەمە ، خو ئەگەر بیّت و حوکمـ

(۱) (ضعیف) لە زاراوی فەرمووده ناسان
 (محدثین) دا بەو جۆرە فەرموودانە
 دەگووتری کە مەرجه کانی (صحیح) و (حسن) بان
 تیدا نەها تبنەدی ، ئەویش سی پەشە
 ۱- ھەلبەستراو (موضوع) ۲۰- ھەلگەراو
 (مقلوب) ۳- ئەزانراو (مەجھول) ،
 وە شایانی باسە کە ھەموو جۆرە کانی
 (ضعیف) تەتائەت لە توارای (فضائل) یشتا
 دروست نەئیشیان بئ بکری ،
 (۲) (صحیح) بەو جۆرە فەرموودانە
 دەگووتری کە لە زۆری زنجیرە
 راوی بەکی دادگەر (عدل) ی پیکەرە
 پەیوەستەو ئە پیکەرەو ئە ئیمە
 گە یشتی ،
 (۳) (حسن) ئەو پە کە راوی پەکانی
 تاسراوین و پیکەرە پەیوەست بـ
 بەلام وەگە راوی پەکانی (صحیح) تەواو
 نەبن ، بان لە لایەکی دیکەرە ناتەواوی
 ھەبـ ،
 بروانە : (صحیح مسلم بشرح النووی)

ج ۱ ص ۲۷

شهرعی یه که له بواری بیروبا وه پدا بی
 شه وه به بی سوننه تیکی (متواتر) شه
 مه به سته مان بو ناپه ته دی ، چونکسه
 مه سه له ی بیرو بپروا پیویسته مروڤ تییدا
 له گومان و دوودلی دا نه بی و بگاتسه
 دلنیا بی و دل دا مه زرا نی ته واو ، دیاره
 مروڤیش به به لگهی (ظنی) ناگاتسه
 پله ی یه قین و قه ناعه تی ته واو و ده بی
 به لگهی یه قینی له ده ست دا بی .

۳- شجا له پاش سوننه تی پیغه مبه ر ملی
 الله علیه وسلم سی یه مین سه رچا وه ی
 شوین که وتووی ریپازی پیغه مبه ر شه
 به ره هم و که له پووره ره سه نه ی زانایانی
 میراتگری راسته قینه ی پیغه مبه ره که
 له بهر تیشکی قورڤان و سوننه ت دا به
 دلی بی دارو زهینی پروونیان بو شهر و
 لیکدانه وه و پروونکردنه وه ی ده قه کانی
 قورڤان و سوننه ت خستوو یانه ته پروو و
 له یاسا و بنچینه گشتی یه کانی عیسلام
 هه لیان هیجا وه .

بهلام لیږهش دا ده بې چنده راستی یسکه
بخږینه روو :

٢- بیجگه له پیغه مبهري خوا صلی الله
عليه وسلم هیچ کس نه هله پاریزراو
(معصوم) نیه و، هیچ کس هموو شتیکی
بې سئو دوو لی وهرناکړی ، ځیما مـ
مالیک له وباره وه گوتوویه تی :

(کل اخذ یؤخذ من قوله ویرد علیه الا
صاحب هذا القبر صلی الله علیه وسلم) (١) .

که واته : هیچ کس پوی نیه بلـ
هرچی زانایانمان خوا لیان خوش بـ
فرموویانه و بهرهمیان هیناوه همووی
هر راسته و هیچی هله ی تیدا نیسه ،
چونکه که وامن گوت هیچ جیاوازی یه کمان
له نیوان پیغه مبهرو زانایانمان دا
نه هیشتوته وه و، قورښان و سونه تـ
راستی پیغه مبهري صلی الله علیه وسلم و
بهرهم و که له پووری زانایانمان

(١) بروانه (کشف الخفا ومزیل الالیاس)
ج ٢ ص ١٥٥ .

له رېښک دا داناوه !! دياره شمېش
 شتيکي هله و تاوانه چونکه بښه ردي
 زاناو چاوساغه کاشان فرمويانه ؛
 (قد ضمن الله لي العصه في القصرآن
 والعنه ولم يضمنها لي في سواهما)
 واته : بېلگومان خوا دلنيای کردووم که
 قورشان و سوننه ته به هله دا ناچن،
 بهلام له غهيري وان دا که فالتی شهوي
 نه کردووم !!

ب- که واته هره قسه و برپارېک
 رانايانمان بهس به شه نندازهی نيزيکي
 له قورشان و سوننه ته وه متمانې پي
 ده کړي و حيي شمتيياره و؛ هره قسه و
 برپارېک هره چنده خاوه نه کهي گوره
 بيت . مادام له دادگا و تهرارووي
 قورشان و سوننه ته راست و ساغ
 ده ونه چي، شه وه بهي دل له دل دان ....
 وه لاده نري و، ده گوتري ؛
 هره چنده خاوه نه کهت گوره و پاي
 به رزه و حيي ريزو حورمه ته، بهلام مادام

بوځوت راست و تهوا و نيو قورځان و
 سوننه شايه ديت بو نادهن ، ناتوانم
 وهرت بگرم و کورد گوته نى : (کهس يسه
 مه له ي بابي ناپه رپته وه) و (ته گهر
 بوځوت کوځه يي رپشي بابت به تو چي (۱) .
 ښاگاداري :

ته وه که له بواړي (فضا ل) دا
 سوننه تي (ضعيف) يش به مهرچيک (موضوع)
 نه بي کاري پي ده کړي ، به لام بو حوکمه
 شه رمي په کان پيوښتيمان به سوننه تي
 (صحيح) يان لاني کهم (حسن) هيه ،
 قسه ي تيکړي زانايانه وهک (نووي)
 لييان نه قل ده کات . (۲)

(۱) له به ندي دووه م و سي به مي به شسي
 دووه م دا چاکتر شم مه سه له يسه
 ده توښينه وه ، وه له څالقي پنجه مي
 زنجيره ي (با چاکتر څي سلام ښاسين) دا
 مه سه له ي (پروا) به دريځي ليکولينه وه
 له سه ر کړاوه (الاذکار) ص ۷ . نووسراوي
 (نووي) .

چ جوړه نه نجا مگړی په ك له م جوړه

بيرويا وهره ده كړې؟!

ده توانين له چمنه خاليك دا به كورتي

نه نجام و به رهه مه كاني بيرويا وهره

نيسلامی يانه كمر دووه مين بڼه پرت و هيلی

گشتی رپيازی پيغه مېره بخهينه پروو :

په كهم : پروا به خواهيان و (۱) خوشتر

ويستنی له هم موو كس و هم موو شتيك ،

چونكه خوايهك خاوهنی نه وپهري به رزی و

مهنی و گه وړه پي و پاكي و چاكي و به خشش و

لوتغ و به زه پي و هم موو سيفه تيكي ديكيدي

چاك بي ، دياره شايستهی نه وپه كه مروق

نه وپهري خوشه ويستی و شهرم و ريزو گهردن

كه چي بوی هدي .

(۱) قالقهی په كهمی زنجيرهی (با چاكتر

نيسلام بناسين) تهرخان كراوه بو

تويژينه وپهی نه م با به ته .

خوداش فەرھوویەتی : (والذین آمنوا
اشد حبا لله . البقره / ۱۶۵ .

دووەم : برۆاھینان بە پیغەمبەر (۱) لەران
بەگشتی (محمد) بەتایبەتی
علیهم الصلاه والسلام ، وە ھەبوونی
ئەویەری ریزو حورمەت و خوشەویستی
سەبارەت بە ھەموویان بەگشتی و
سەرۆکپیان (خاتم النبیین) بەتایبەتی .
پیغەمبەریش فەرھوویەتی : (لایؤمن
احدکم حتی اکون احب الیه من والسده
وولدہ والناس اجمعین) رواہ الشیخان .
واتە : یەکیکتان برۆا نایەنی ھەتا
منی ئەلا خوشەویست تر نہبی لە بابی و
رۆڵە و تیکرای خەلکی .

سێیەم : برۆاھینان بە رۆژی (۲) داوایی و ،

(۱) ، (۲) ئالقەکانی دووەم و سێیەمی
زنجیرە (با چاکتر ئیسلام
بناسین) تەرخان گراون بۆ توێژینەوی
ئەو بابەتە .

www.alibapir.net

لئ ترسان و خوښو ئاماده كړدنى، دياره
 لئ ترسان و خوښاماده كړدنى سروقيش يو
 روژى لپرسينه وه و پا داشت و سزا به
 نه دازه پته وى و كزى بـــــــــــــروا
 پى بوونى يه تى .

جواره م : بروا به قورئان و سوننه
 هه بوون و پرس پى كړدنيان و
 پيوه پا به ندبوونيان له هه سوو وردو
 دزشتى ژيانى تاكي و كوښه لى دا ، خوداش
 فهرموويه تى : (يا ايها الذين آمنوا
 لا تقدموا بين يدي الله ورسوله واتقوا
 الله ان الله سميع عليم) الحجرات / ۱ .
 واته : شى نه وانه دى برواتان هينى او
 - هيج شتيك - وه پيش ده ستى خـــــــــــــواو
 پيغه مېره كې مه خن ، وه پاريز لى
 خوا بكن ، بيگومان خوا بيسه رو زانايه .

تى بينى :

(تَقَدَّمُوا) ش خوينا وه تنه وه و ،

(تَقَدَّمُوا) ش ، ئەگەر شیۆە خویندنه دەی

یەكەم بگريین دەبی بلیین :

بەرکار (مفعول) ی (تقدموا) لابراوہ

بوئەوہی زەین بو ھەموو شتیک بچی-لە

ھەر جۆرە قسەو کردەوہو ھەلوئیسست و

رەفتاریک ، واتە : بابای مسولمان

بوئ نیه بەبی بریارو فەرمانی خواو

پیغمبەرەکە ی صلی اللہ علیہ وسلم

یەك تاقە شەقاو ھەلئینی .

وہ ئەگەر خویندنـــــــــــــــــــــوہی دووہم

ھەلئیرین ئەوہ دەلئین :

(تَقَدَّمُوا) لە ئەسل دا (تتقدمونوا)

بووہو ، (تا) یەکیان لابراوہ ، ئەو

کاتەش ماناکە ی ئاوا ی لی دی :

ئە ی ئەوانە ی برولتان ھیناوە وەپیش

خواو پیغمبەرەکە ی مەکوئەوہ ...

ھەلبەتە وەپیش کەوتن (تقدم) ییش

لە خواو پیغمبەر رواللەتەکە ی مەبەست

نیو درکە (کنايە) یە بو لە سنوور

دەرنەجوون و ، بەبی بریاری خواو

پيڻغه مېدر نه جوولان ، (۱)

پيڻغه مېدر : به چاوي ريزو خورمه تـــــــه وه
ته ماشاگردني زانا و چاوساغانی
ميراتگري راسته قينه ي پيڻغه مېدر صلي
الله عليه وسلم ، خوا لايان خوش بئ ،
وه دووعاي خير بوگردنيان و به ريزه وه
ناوبردنيان ، وه خو پاراستن لـــــــه
بئ شهده بي نواندن و گوماني ســـــــه
بئ بردنيان ، كه دواتر چاكثر رووني
ده كه ينه وه .

-
- (۱) ده تواني بو زياتر حالي بوون له
ماناي شه و ثايه ته به پيژه سهرنجي
شم ته فسيړانه بده ي :
ا- (الجامع لاحكام القرآن) للقرطبي
ج ۱۶ ص ۳۰۰ .
ب- (انوار التنزيل واسرار التأويل)
الميفاري / ج ۲ ص ۴۰۶ .
ج- (الميزان) محمد حسين الطباطبائي
ج ۱۸ ص ۲۰۷ .
د- (فتح القدير) للشوكاني
ج ۵ ص ۵۸ ، ۵۹ .

شهم : شه مين نه نا مگيري که اسم
(بيرو با وه ريکي ئيسلامي يانه)
ده کړي دوه يه که :

څو که سې خوي به شويڼ که و تـوـوـو
(رېباړي پيغه مېر) صلي الله عليه
وسلم ده زانيو ، ده يه وي له ريزي ئوممې تي
موحه ممد بزميرري ، پيوسته له مـمـو
وردو درشتيکي دا (ئيسلامي) بي بسـمـه
مه عناي وشه :

۱- جگه له خدا (الله) که ئيسلام به
تاقه خوي راسته قينه داناوه ، هيچ
که س و هيچ شتيکي ديکه نه گري به خوا
نه شهيتان نه نه فسي خوي نه سامان
نه ثافره نه طاغوت نه نيشتمان
نه حيزب .. هتد .

۲- جگه له موحه ممد که ئيسلام به تاقه
را به رو چا وساغي راستي مروقايه تي
داناوه ، هيچ که سيکي ديکه نه کاتـه
را به رو مشوورگيري خوي ، مه گـهـر
قوتابي و شاگردو ميراتگري وي بي .

۳- جگه له قورئان که ئیسلام به تاقه
کتیبي بی مهله و پهلهی داناوه ،
هیچ کتیبیکي دیکه نه کاته بهرنامه و
پهیره وی بی چندوچوونی زیانی .
۴- جگه له سونهت و ری و شوینسی
پیغه بهرمان موجه مه د طی الله علیه
وسلم که له روانگی ئیسلامه وه به تاقه
ری و شوینسی راست داده نری ، ری و شوینسی
هیچ که سیکي دیکه نه کاته سهرمه شوق
مه گیر له و ده ریا بی سنووره .....
هله ینجرا بی .

۵- جگه له کاهه (کعبه) که ئیسلام به
تاقه رووگه (قبله) ی مسولمانانسی
داناوه ، رووی دهرو دهروونی نه کاته
هیچ شوینیکي دیکه ، نه گوڅکی سپی
نه گرمین ، نه په کین ، نه پارینس
نه لهندهن . . هتد .

۶- جگه له و سهروسیمه و عادهت و نه ریتهی
که ئیسلام برپاری داوه ، توخنی هیچ
جوړه سهروسیمه و نه ریتیکي دیکه نه که وی .

۷- به کورتی و به کوردی ده بی شوین که وتووی

ریبازی پیغه مبهری خوا بی ، صلی
الله علیه وسلم له فیکردا. ئیسلامی بیو
له خو و ره وشت دا ئیسلامی بیو له
شورش و یتیکوشانی دا ئیسلامی بیو و ،
- ته ناچلت له رهنگ و دیمه و سهرو
سیماشی دا هر ئیسلامی بیو، چونک
فهرمووده ی (من تشبه بقوم فهو منهم)
رواه ابوداود (۱) ، هه موو لایه نیسنگ
ده گریته وه ، سیاست و عیساد هت ،
ده روده روون ، وردو درشت ، تاک و
کۆمه ل .

هه وتم : هه وتمین شه ناجا مگیری که له
بیروبا وه ری ناویرا و ده گیری ،
شه وهیه که شوین که وتووی ریپازی
موحه ممه د صلی الله علیه وسلم
له هه موو جوژه وردو درشته کات

---

(۱) بروانه (فیض القدير شرح الجامع
الصغیر) ج ۶ ص ۱۰۴ ، ژماره (۸۵۹۳) .

ها و بهش په رستی (شرک) دوور ده بی و
 نه له ژیر په رده دینداری معنه وی دا
 دوو چاری (شخص په رستی) ده بی ، وه
 وه نه له ژیر په رده دینداری سیاسی دا
 گیر وده دای فیلل زانی میدان بی
 سیاست ده بی و ، ده یکه نه کوپله خویانو
 خرمه تکاری ثاره زووه کانیان ، به لسی
 بابای (ئیسلامی) له سایه خوا په رستی و
 پیغمبر د دوستی و ، ده ست گرتنی یه وه به
 ریسپانی خوا وه به معنای وشه ده بی ته
 یه کتا په رست (مؤحد) و به شی غیبری
 خوی پیوه نامینی و به زمانی حال
 (ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله
 رب العالمین) ده کاته درووشمی خوی .

ئیستاش ده چیننه سر بهندی سی یسم
 (خوا په رستی یه کی سالحانه) کسم
 نه جام و به ره می سروشتی و مسوگه ری
 (بیروبا وه ریکی ئیسلامی یانه) به .

به ندى سى يه م
خوابه رستى يه كى سالخانه

وهك له پيشه وه گوتمان خوابه رستى و
به ندايه تى بو خوا كردن شه نجام و
به رهه مى مسوگه رو چا وه پروان كـــــراوى
بيروبا وه پرى ئيسلامى يانه يه ، چونكه :
يه كه م : وهك له به شى دوه وه مى كتيـــــ
(مسولمانى كامل) دا (۱) به تيـــــرو
ته سه لى روونمان كز دوتته وه وشه ي (عبادته)
كه له شه لى زمانى عاره بى دا به ماناى
كه ردن كه چى و فه رمان به رى دى ، لـــــه
پروانگه ي (۲) شه رعه وه يانى خوابه رستى و
كه ردن بو خوا كه چكردن ، وه زانـــــساو
ليكوله ره وان (محققين) يـــــش
فه رموويانه :

(۱) (مسولمانى كامل) ئالقهـــــه ي
دوازده يه مى زنجيره ي (با چاكتـــــر
ئيسلام بى ناسين) ه
(۲) ليتره دا وشه ي (شه ر) مانا و چه مكى كى
فراوانتر له ماناى (فقه) ي تيـــــدا
ره چا و كرا وه .

خواپه رستی و گه ردن بوخوا که چکردن دوو
 بنچینه و پایه ی هن که به بی هه بوونی
 هه ردو وکیان نایه ته دی ، یدکه م :
 شه وپه ری خوشویستن . دووه م : شه وپه ری
 به گه وره گرتن (تعظیم) .
 ئنجا گومان ی تیډا نیه که هه رکه سیک
 بیرو پروا (عقیده) به کی ساغـــــــــــــــــی
 ئیسلامی یانه ی هه بی و به بیی لیوه شاهه بی و
 توانای خو ی خوا بناسی و به زاتــــــــــــــــی
 بی وینه ی و ، خه سله ته به رزو په سنده کانی و
 نا وه چاکه کانی و ، کرده وه به خینه کانی و
 قسه راست و ته واهه کانی و ، به رتا مــــــــــــــــه
 بی هله و په له کانی و ، دروست کــــــــــــــــرا وه
 ریک و پیکه کانی ئا شنا بیت ، هه تمــــــــــــــــن
 هه تمه ن شه وپه ری ریزو شهرم و خوشه ویستی و
 شه وپه ری به پاک و به رزو گه وره گرتنی
 له دل دا په یداده بی سه باره ت به خوا و
 سه ره ناجام ، شه وپه ری خوشویستنـــــــــــــــــ +
 شه وپه ری به گه وره گرتن = خواپه رستی !!
 دووه م : وه هه رکه سیک ، قوناغی بیسرو

با وه پښکي څي اسلامي پانه هه لېوېرې و (۱)
 به نه دازه ي څا موده يي (استعداد) ي څوي
 پيغه مېه ران به گشتي و پيغه مېه رمان به
 تا يبه تي - عليهم من الله افضل الحلولات
 واتم التسليمات - بناسي ده زاني کبه
 که وره ترين و بهر ترين و بهر چا و ترين
 خه سله تي څه و زاته بهر زانه بريتي يووه
 له به ندا يه تي (عبودية) و خوا په رستي
 (عبادة) !! يو ويښه :

۱- (ولقد سقت كلمتنا لعبادنا

المرسلين) الصافات / ۱۷۱ .

وه که ده بينين څوي په روه ردگار بهر له وه ي
 پيغه مېه راني به شوړه تي پيغه مېه رايه تي
 (نبوة) وه سف بکات به به ندا يه تي
 (هبودية) وه سفيان ده کات :

۲- (واذکر عبادنا ابراهيم واسحاق

ويعقوب اولي الايدي والابصار) ص / ۴۵ .

ليړه ش دا ده بينين څوي قسه له جي نا وي
 سي پيغه مېه ري پا يه بهرزي څوي عليهم السلام

(۱) هه لېواردني شتيک واته ته وا وکړدني و
 لي تي په رين و به جي هېشتني .

www.alibapir.net

به س به شورې ته به ندایه تی باس ده کات !

۳- (ووهبنا لداود سليمان نعم العبد

انه اواب) ص / ۳۰ .

ليړه ش دا که مه دحی سوله یمان علیه السلام

ده کات به وشه ی (چاکترین به ننده)

مه دحی ده کات !

۴- (سبحان الذی اسرى بعیده لیلا من

المسجد الحرام الى المسجد

الاقصى) الاسراء / ۱ .

ليړه ش دا که له جه رزترین حال ته و

که وره ترین پله و پایه دا - که حال ته و

پله و پایه ی شه ورځی و به رز و ونه و هیه بو

ثا سمانه کان - نازنا وی به ندایه تی

بو پیغه مبه ری کوتایی به کار غینا وه ،

دیسان شه وه ده گه یه نی که به ندایه تی و

خوا په رستی که وره ترین و چاکترین

خه سل ته تی شینسانه .

مه ربو یه ش خوا ی زانا و کار به جسی

خوا به رستی (عباد ه) ی کردو ته تا قسه

ثا مانچو مه به سستی دروست کرانی جنه دو

مرؤف ؛ (وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) الذاریات / ۵۶ . واته :
وه جندو مرؤقم بئس بؤ شه وه خولقاندوون
که بم په رستن .

شجا بیگومان که سیک خهت و ریپنازی
پیعه مبه ران صلی الله علیهم وسلم
بگری و خوی له ریپی شوین که وتوو انیاندا
له قه له م بدات ، دیاره شه ویش وه که شه و
پا به رو برا که ورانه ی خوی ده کات و ،
مه ول ده دات که وره ترین و بهرترین
خه سته تی بریتی بی له خوا به رستی و
به ندایه تی .

سی یم : وه هر که سیک خا وه نی بیرو
با وه ریکی شیسلامی یانه بی که له دوا ی
بروا به خوا بوون ، بروا به دوا پوژ بوون
که وره ترین پایه و بنچینه یه تی ، مه ول
ده دات خوی بؤو پوژه ناماده بکات و ،
مه ولئ وه ده ست هیئانی ره زامه ندی خوا و
شه و به مه شته رازا وه و نه بر او هیه بدات
که شه تانی به دو شه فرین لیکنه را و

سویندی خواردوه کاریک بکات چا وی پیئی
 نه که وئ و دهم له نازو نیعمه ته کانی
 نددات ، دیاره به و مراده ش ناگات هه تا
 شه و خهسلته به رزه ده ستگیر نه کات ، که
 ده یکاته قهلفان و خوی پی له تییری
 ژه هراوی شهیتان قوتار ده کات ، شه و
 خهسلته به رزه شه به ده قی قورئشان
 به ندایه تی و خوا به رستی به ؛ (قال رب
 بما اغویتنی لازینن لهم فی الارض
 ولاغوینهم اجمعین . الا عبادک منهم
 المخلصین . قال هذا صراط علی مستقیم .
 ان عبادی لیس لک علیهم سلطان . . .)
 الحجر / ۴۲، ۴۱، ۴۰، ۳۹ .

به ئی : به پیی برپاری نه گۆری خودا
 هه که سیک به نده (عید) راسته قینسه
 خوا بیئت ، شهیتان هه ددی نیه خوی له
 قهره بدات !

هه روه ها که سیک برپوای به رۆژی دواپی
 هه بی و سوور سوور بزانی که شه و سه فهره
 سهخت و دژواره ی له بی شه ده بی
 (توی شوو) (زاد) ی بو هه لگه ری ،

www.alibapir.net

چاکترین تویشووی شه و ریّ یهش بریتیه
 له پاریزکاری (تقوی) ، وهک خودا
 فرموویه تی : (. . وتزودوا فان خیر
 الزاد التقوی . .) البقره / ۱۹۷ .
 عنجا پاریزکاریش بهرعه ———
 خواپهرستیو به ندایه تی به ، وهک خودا
 فرموویه تی : (یا ایها الناس اعبدوا
 ربکم الذی خلقکم والذین من قبلکم
 لعلکم تتقون) البقره / ۲۱ . واته :
 ئه ی خه لکینه . ۱ شه و پهروه ردگار ه تان
 بپهرستن که ئیوه و شه وان ه ی پیش ئیوه ی
 دروست کردوه ، به شکم پاریزکاری بکه ن .
 (واته له ریّ ی خواپهرستی به وه خه سه تی
 پاریزکاری وه ده ست دینن) .

جواره م : وه هه رکه سیک خاوه ———
 بیروبروایه کی ئیسلامی بیّ خلته و
 راست بیّ ، دیاره براده ره به ریزه کانی
 پیغه مبه ری خوش ده وین و ریزیان لبی
 ده گری ، خوا لیبان رازی بیّ ، وه به
 خهت و شوین پیّ وان دا ده پروات ، چونکه

خوی بهر وه ردگار و پیغه مبهری سهردار
 صلی الله علیه وسلم له چندان ده قسی
 بی پیچ و پنهان (نصوص صریحه) مه دحیان
 کردوون و به زامندی خویانیاں له باره وه
 ده بریون . دیاره هر که سیکیش خوی به
 بهندهی خوا و شوی که وتووی پیغه مبهری
 پیشه وای بزانئ، ده بی لانی که م شه ونده
 ریژو حورمه تیان لی بگری که هر که سیک
 شه وان به چاکیان زانی و لی رازی بوون،
 شه ویش به چاک بزانئ و لی رازی بی،
 چونکه مسوگر مسوگر خوی زاننا و
 وردبین چاکتر بهنده کانی و، پیغه مبهری
 لیزان و دووربینیش باشر ها وه لانی
 خوی ده ناسی !

ده جا مسولمانی سهنگین !

زور چاک بزانه که گه وره ترسین و
 دره وشا وهرین خهسله تی براده ره پاریز
 کار و فیدا کاره کانی پیغه مبهری خوا لییان
 رازی بی بریتی بووه له خوا به رستی
 (عباده) وهک خودا فهرموویه تی :

(محمد رسول الله والذين معه أشداء
على الكفار رحماء بينهم تراهم ركعاً
سجداً يسبغون فضلاً من الله ورضواناً
سيماهم فى وجوههم من أثر السجود ..)
الفتح / ٢٩ . واته :

موحه مهد پیغه مبه ری خوایه علی الله
علیه وسلم وه ئه واندهی که له گه لئى
له سهر کافران توندوتیژن له گه ل یه کتردا
به به زه پین ، - به زوری - به رکوع و کرنه
بردوویی ده یان پینی ، به خشو ره زامه ندی
له خوا دا واده کهن ، نیشانه ی خویان
له پرویان دایه ، له ئه ناجی کرنووش
بردن دا ..

پینجه م : وه له کوتایی دا :
مه رکه سیک خاوه نی بیرو پروا به کی
ئیسلامی بی دیاره ئه و به ری ریـــــــــــــزو
حورمهت و وه فاو ئه ده بی ده بی به رانه به
به و زانا و خواناسه ره سه نانه ی که
به راستی میراتگرو جیگری پیغه مبه ره
بوو ون خوا لییان خوش بی و پا داشتی
به رزیان بداته وه ، وه هه ول ده دات له

ده‌ریای پرگه‌وه‌رو مرواری زانست و
 شه‌ده‌بو په‌وشت و ئا‌کاریان به‌مه‌مه‌ند
 بیت و، شوین پی‌یان هه‌ل‌گری، ده‌جا
 دیاره‌ که شه‌مانیش وه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری
 پایه‌به‌ر زمان و ها‌وه‌له‌ وه‌فا‌داره‌کانی
 زه‌ق‌ترین و سه‌ره‌کی‌ترین خه‌سه‌تی‌یان
 بریتی بووه‌ له‌ خوا‌په‌رستی و له‌خ‌س‌وا
 نیزیک بوونه‌وه‌ و به‌ره‌وخ‌وا چوونه‌سی
 به‌رده‌وام و بی‌پش‌وو .

شه‌مه‌ش‌چهند نموونه‌یه‌کی‌کورت‌له‌
 جو‌رو چۆنی‌ته‌ی خوا‌په‌رستی مه‌ر‌کام‌له‌و
 پی‌نج‌پیشه‌وا‌یانه‌ی که شه‌مه‌رو له‌نی‌و
 ئۆمه‌ته‌ی پی‌غه‌مبه‌رمان‌دا ص‌لی‌الله
 علیه‌وس‌لم‌شوین‌که‌وت‌وو (م‌قل‌د) ی‌یان
 هه‌ن :

۱- (ابوحنیفه) :

گو‌تر‌ا‌وه‌ که شه‌بوو جه‌نی‌غه‌خوا‌لی‌بی
 خو‌ش‌بی‌ما‌وه‌ی‌چ‌ل‌س‌الی‌نو‌ی‌زی‌به‌یا‌ن‌سی
 به‌ده‌ست‌نو‌ی‌زی‌خه‌وت‌نان‌ک‌رد‌وه‌، وه‌
 در‌ا‌وسی‌به‌کان‌ی‌گی‌را‌وی‌انه‌ته‌وه‌ک‌سه

به شهوی گوی یان له دهنگی نویژکردن و
قورشان خویندن و گریانی بووه له ترسی
خودا .

وه دهلین له سهرده می وی دا مه پری
کووفه له گهل شی ده وارنشینانی بیابان
تیکهل بوو ، پرسپاری کرد داخوا مه پری
چهند سالان ده ژی گوتیان ههوت سالان
شه ویش ماوه ی ههوت سالان گوشتی مه پری ی
نه خوارد !!

وه دهلین له سیبه ری دره ختشی
که سیک دا دانه ده نیشته که قهرزی شه بو
هه نیفه ی له سه ربا ، وه ده یفه رموو
(کُل قَرْضَ جَرِّ نَفْعًا فَهُوَ رِبَا) !!
واته : شه و دانیشته ی به سوود (ربا)
له قه له م دا وه !

وه دهلین له و شوینه دا که وه فاتی
تیدا کرد له هه پس خانه دا ههوت ههزار
چار قورشان ی خه تم کرد .

وه شه بو هه نیفه به دنیا به که مگرتن و
قه ناعهت و که م دوویی و سینه فراوانی و
لیببوردیه ی و سه خا وهت ناویانگی
ده رکردوه

۲- (شافيعی) :

ثيما می شافيعی خوا ليی خوش بـی
زور له خواترس بووه و نیوهی شـهـو
شه ونویژی کردوون ! وه جاريکی گـوـی
له قورغان خوینیک بوو ئـهـم دوو
تایه تهی ده خویندن : (هذا يوم لا ينطقون
ولا يؤذن لهم فيعتذرون) المرسلات / ۳۵ ،
۳۶ . يه کسر بی خوش بوو !!

وه به (۷) سالی هه موو قورغانـی
له بهر کردوه و له ته مه نی (۱۰) سالی دا
(موطا) ی مالیکی له بهر کردوه .
وه ثيما می شافيعی په ندو قسـه
نهسته قو ره ونه ق داری (۱) زورن ، بو
نموونه :

۱- هه رکه سیک ئاره زووه کانی دنیـا
به سه ری دا زال بن ، ده بیته کویله ی
دنیا داران .

۲- وه ده ست هیانی زانیاری له نویژی
سونته چاکتره .

۳- رووخووشی له گه ل تیکرای خه لکـی

(۱) بروانه (الاثمة الاربعه) د . احمد

شرباص
www.alibapir.net

دوستی بددیش بڻا مړوځ پهيدا ده کات ،
 پرووگرزیش کینه و بوغر پهيدا ده کات ،
 که واته ده بی له نیوان پروو خوشی و
 پرووگرزی دا ری یه کی هه لېږی .
 ۴- مه رکا تیک دوست گوی رایه لی دوژمنت
 بوو ، نه وه له گه ل دوژمنت یه کسان .
 ۵- وه ده ریا ره ی نفس به رزی خـوـی
 فهرموویه تی :

عَلَى ثِيَابٍ لَوْ تَبَاعَ جَمِيعُهَا
 بَقِلْسٍ لَكَانَ الْقَلْسُ أَكْثَرُهَا
 وَفِيهِنْ نَفْسٌ لَوْ تَقَاسَ بِنَفْسِهَا
 نَفُوسُ الْوَرَى كَانَ أَجَلٌ وَأَكْبَرُهَا

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

۳- (احمد) :

ثیمامی شهحمده خوا لیئی خوش بیی
زور دنیا به که مگرو خواپه رست بووه ،
زور بهی پیخوری سرکه (خل) بووه و
شهگر ئاره زووی خوار دنی دیکه ی کرد بیی
نیسکیان به بیوی بۆ لی دهنه !
شوی شهموو تهرخان کردیوو بوو
خواپه رستیو ، کهم تیکه لی خه لکی ده بوو ،
مهگر له مزگهوت بیان مردوونا شتن
بیان سهردانی نه خوش دهنه له مال بیی
نه ده چۆ ده ری !
له سهرده عی مه ئمرون و موخته میمدا
له بهر شهوه ی به پینی رای وان فتوای نه دا
که قورئان دروست کراو (مخلوق) ه ،
(۱۸) مانگان گیراو هینده ی به قه مچیان
لیدرا هه تا خوینی له بهر پۆیی و
له هوش خوی چوو !!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

۴- مالیک :

ثیمامی مالیک خوا لئی خوشیی زور
پارینکارو خواپهرست و دووربین بووه ،
جاریکی کا برایهک هاته لای و پرسپاریکی
لی کرد شه ویش مؤلته تی لی خواست هه تا
بیری لی بکاته وه ، کا برا کوتی :
خو شه مه مه سه لیه کی سووکه ! مالیک
توپره بوو و فهرمووی :

مه سه لیه کی ئاسان و سووکه !
... مه گهر قسه ی خوات نه بیستوه (انسا
سنلقی علیک قولاً ثقیلاً) ؟ !

زانپاری (علم) هه مووی قورسه ،
به تایبه تی شه وه ی که رۆزی دواپی
لیپرسینه وه ی له سه ر ده کری !!

جاریکی دی کا برایهک هاته لای و
(۲۸) پرسپاری شهرعی لی کرد ، له
وه لای (۲۲) بیان دا فهرمووی :

نازانم (لا ادری) !
وه ثیمامی مالیک هیئده ریمیزی
پیغه مبه ری ده گرت که شهرمی ده کرد له

شاری مه دینه دا سواری ولاخی بیست وه
 ده یفه رموو ثمن شهرمی ده کم سواری
 ولاخیک بم که سمه کانی بکه ونه ســـــ
 زه وی یهک که جهسته ی پیغه مبه ری خوای
 تپدا شیراوه ته وه (۱۱)

(۱) بو شه وه ی لیژده دا ده رباره ی چوار
 پیشه وایه کانم نووسیوه سوودم له
 (الاجتهاد والمجاهدون) ی احمد
 عزالدین البیانونی (یسالونک فی
 الدین والحیاه) ی احمد شرباصی
 بهرگی (۶) وه رگرتوه

هـ- (جعفر الصادق) :

ثیمام جعفری صادق خوا لیس
خوش بی که سمرمه زه و پیشه وای شیعی
دوازده ثیمامی (الشیعه الاثنا عشریه) به
جیگرو میراتگریکی راسته قینده و ره سمنی
پیغمبر صلی الله علیه وسلم بووه و ،
شهره ستانی خاوه نی کتبی (الملک
والنحل) له وده سفی دا گوتوو به تی :

(هو ذو علم غزیر ، وادب کامل فی
الحکمه ، وزهد فی الدنیا ، و ورع عن
الشهوات) (۱) ، وه ثیمام جعفری
صادق و پرای خوا به رستی و پاریزکاری و
دنیا به که مگرتن و ته دهب و ره وشتی
به رزو په سند ، به زانیاری و شاره زایی
- به کی فراوان و همه لایه نه شور به تی
ده رکرده و خه لکیکی زوری له سهر دهستی
تی گه یشته و پی گه یشته ، وه په نندو
ثا مؤزگاری و قسمی نه سته قی زوری
لی ده گیرنه وه ، که نه مانه چهنه د

(۱) پروانه (مجموعه گفتارها) شهید
مطهری ، ص ۲۳۷ .

گه وهدر یکن له ده ریای ده وله مه نـدی

زانست و غیر فان و حیکمه تی :

۱- ده باره ی براده رایه تی ده لی :

(براده رایه تی چند مهرچی هـن ،

جا هر که سیک شه و مهرجانه ی تیډا نه بن

به براده ری ته واوی مه زانه : به کـم :

ده بی به نهان و شاکرای وه ک یه ک بن ،

دووه م : که جوانی تو به جوانی خو ی و ،

عه بیت به عه بیی خو ی بزانی ، سی به م :

که سامان و مندا ل نه یگوړن ، چواره م :

که هرچی له ده سته بی بو ت بکـات ،

پیـنحه م : که له ته نگانان دا پشتـت

به رنه دات .

۲- ده باره ی خو به زلگری (تکبر) ده لی :

(هر که سیک خو ی به زل بگری و ده مار

بنوینی ، شه وه حه تمه ن له بهر شه وه یـسه

له نه فسی خو ی دا ده ست به زه بوونی یه ک

ده کات) (واته بدو خو به زلگریـن و

فیزو ده مار ده یه وی شه و ناتـه واوی و

نزمی به قه ره بوو بکاته وه که له خو ی دا

مهستی پی‌ده کات ، نه‌روهک چۆن به‌عززه
 ده‌عبایه‌ک له‌ئاتی مه‌ترسی‌دا خـسـوـی
 فش ده‌کاته‌وه مه‌تا ته‌بارهی خـسـوـی
 گه‌وره‌بکات و به‌رانبه‌ره‌که‌ی وا تی‌بگه‌یه‌نی
 که له‌و شیوه‌ پ‌واله‌تی‌یه‌ی به‌رزتره‌ که
 شه‌و ده‌یبینی) .

۳- وه ده‌رباره‌ی پیناسه‌ی مرۆقی نه‌قام
 گوتووێه‌تی :

(له‌ عاده‌ته‌کانی بابای نه‌قام شه‌وه‌یه ،
 که پیش‌بیستن وه‌لام ده‌داته‌وه ، وه‌ بی
 شه‌وه‌ی حالی بووبی ناره‌زایی ده‌رده‌بیری
 وه‌ به‌ نه‌زانی جوکم ده‌دات) (۱) .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

(۱) شه‌و په‌ندو قسه‌ نه‌سته‌قانه‌م لـسـه
 کتیبی (الصداقه‌ والاصدقاء) ی
 نادى المدرسى وه‌رگرتن .

دوو ئاگاداری

بەکەم : وشەى خواپەرستى (عبادە) وەك
 لە كتيبي (مسوڵمانى كامل) دا
 بە دريژى باسماى كرده لە پروانگەى
 ئىسلامەوه بە دوو ماناىيان بەكارهاتووە ،
 ماناىيەكيان بەكچار فراوان و مەزنەو
 ھەموو ياسا و دەستوورەكانى ئىسلامو ،
 سەرتاپاى ژيان و ، دەرو دەروونی ئىنسان
 دەگرێتەووە ، وە ماناكەى ديكەشيان
 تايبەتىو سنووردارە ، بەس ئويژو روژوو
 وە زىكرو پارانەووەو ھەچو قورئان
 خویندن و ئىدو ھۆرە شتانە دەگرێتەووە .
 جا ئيمە لەم بەندەدا ماناى دووھەمان
 تیدا رەچاوكردووە ، ھەلبەتە كـ
 دەشگوترى (خواپەرستى) زۆرپـ
 ھەرەزۆرى ھەلكى بە ھوكمى عورف و باوى
 نيو كۆمەل ھەر ماناى دووھەمیان بـ
 وشەى ناوبراو بەزەين دا دى ، ھەرچەندە
 قورئانىش بەزۆرى وشەى ناوبراوى ھەر

به مانای به که میان به کار هیئا وه .
 جا ئیستا که زانرا ئیمه لیسه ده
 مه به ستمان له وشه ی (خواپه رستی) چییه
 با بجینه سه ر ئاگاداری دووه .
 دووه م : رهنگه یه کیگ بیرسی : باشه
 مه به ست له (خواپه رستی یه کی
 سالتانه) چییه ؟
 له وه لām دا ده لئین :

خوی پهروه ردگار فه رموویه تی :
 (الذی خلق الموت والحیاه لیبلوکم
 ایکم احسن عملا .۰۰) الملک / ۲ .
 واته : شه و زاته ی که مردن و زیانی
 هیئا ونه دی مه تا تاقیتان بکاتسه وه
 کامه تان کرده وه ی چاکتره .۰۰
 تویژه ره وان (مفسرون) ی قورئان
 لیکدانه وه ی جوړا و جوړیان بو وشه ی
 (احسن عملا) هیئا ونه وه ، به لām له
 مه موویان چاکتر لیکدانه وه ی (فضیل
 بن عیاض) ه ، که فه رموویه تی :
 (احسن عملا ای اخلصه واصوبه)

پرسیار بیان لیکړد که مه به ست لــــه
 (اخلصه) و (اصبه) چیه ؟ نه رمووی :
 کرده وه نه گهر بیټ و بی ځلته (خالص)
 بی مادام راست (صواب) نه بیــــی
 و نه ناگیری ، وه نه گهر راست (صواب)
 بی مادام بی ځلته نه بی دیــــان
 و نه ناگیری ، که واته :

مهرجی و نه رگریانی کرده وه نه وه یه که
 هم بی ځلته بی هم راست بیــــی ،
 بی ځلته بی یانی به یو خوا بیــــی ،
 وه راست بی یانی به یی سونــــه
 بی . (۱)

به لئ منیش مه به ستم له خوا به رستی
 سالحانه نه وه یه که ، یدکه م : پاک و بی
 ځلته بی و به شی غیری خوی ره گــــل
 نه که وی ، دووهم : چاک و بی هله بی و ،
 به گویره ی ری و شوینی پینه مبه ر صــــی
 الله علیه وسلم بی و بیدعتی تیــــه

(۱) بروانه (العبادۃ فی الاسلام) ص ۱۶۶
 د یوسف القرضاوی .

نه بئ، جا ئيمه تويژينه وهی مه سه لهدی
بیدعت هه لده گرین بو دوا یه، به لام
با کوتایی ئدم قولده باسه گرنگه بهم
تایه ته به پیژه بینین که ده فهرموی :

(بلی من اسلم وجهه لله وهو محسن
فله اجره عند ربه ..) البقره / ۱۱۲ .
واته : با - مسولمانان ده چنه به هه شتی -
هه رکه سیک بو خوا مل که چ بئ و لسه
هه مان کا تیش دا چا که کار بئ و لسه وه
پا داشتی خوی لای پهروه ردگاری هیه ...
وه که ده بینین لیژه ش (اسلم وجهه)
که مانای بوخوا به کلان و پیه وه (اخلاص)
ده گه یه نئ، به ته نئ نه کرا وه ته مایه ی
پا داشت درانه وه هتا (وهو محسن)
که مانای به پیی سوننه ته به ریوه چوون
ده گه یه نئ، نه کرا وه ته پارسه نئ و
لاتای ..

جا خوا بانه گیری له و که سانه ی که
به س خودا ده به رستن و ها و به شی به
پهیدا ناکهن و، ته نیا به و شیوه یه ش

ده پېه رستن که بوځوی له سهر زمانه
 پېغه مېره که ی بوی برپاړداون و به موو
 لیبی لاندن ! به شکم له سونگه ی شه و
 خواپه رستی په راست و بی خلته ی شه و
 بچینه رپزی شه و بده سالتانه ی که
 خودا به لیبی به میرات گرتنه ی زه وی
 پی داون ، وهک فهرموویه تی :
 (ولقد كتبنا فی الزبور من بعد الذکر
 ان الارض یرثها عبادى الصالحون)
 الانبیاء / ۱۰۵ .

ئیستاش کاتی شه وه هاتوه بچینه
 سه روکاری بهندی چواره م (ره وشتیکى
 خوابی یانه) .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

به نندی چواره م خوو و ره وشتی کی خوایی یانه

خویننه ری خوشه ویست !
وهک له پی شه وه گوتمان و له بهشی
سییه می (مسولمانی کامل) ییشدا
به تیروته سلهی پروونمان کردوت شه وه ،
خوو و ره وشت و ثاکاری بهرزو په سندن
میوه و به ره می سروشتی و چاوه پروان کراوی
دره ختی خوا به رستی و له خوا نیزیک
بوونه وه یه ، ده زانی بو ؟ !

چونکه وهک گوتراوه : (المجاوره
مؤثره) وه وهک له دنیای واقعییشدا
ده بینین ههروایه ، شه وه تا خرۆکه ی زه وی
(الكرة الارضیه) هه رچهنده بوخسوی
تاریک و ته له هه هیچ ترووسکایی یهک
شک نابات ، به لام له سونگی شه وه وه
که ها وری یه تی پروژی دهکات و لسی
نیزیکه ، ده بینین پرووناگ داها ت شه وه
بوته چراخان ، ههروه ها مانگیش به هه مان
شیوه ۱

بهلام جي سهرنج ته وديه كه مانگ
 هر چه سده زوريش له زهوى گچكه تره ، بهلام
 پتر له تيشك و پرووناكي رڙي بهرهمه
 بووه ، موئى ته مش ته وديه كه مانگ
 قامادهي (استعداد) شوعله وهريوون و
 عكس كردنه وهى زياتره !

ثجا وهك له پيشه وهش گوتسمان
 خواپه رستى دوو په گي همن كه پييانسه وه
 بهنده و شتاقيشيان (۱) بي تهوى ديكه
 سوودى نايي ، به كم : بهس خوا مه بهست
 بوون (اخلاص) دووهم : بهي سونست
 بهرپوه چوون (الاتباع) !

كه واته : خواپه رستى ياني له خوا
 نيزيك بوون و له پيغمبر صلى الله
 عليه وسلم نيزيك بوون ، ده جا شاكراشه
 كه مروق هم به موئى له خوا نيزيك بووني و
 تدم به موئى له پيغمبر نيزيك بووني وه

(۱) شتاق : ياني هيچ كاميان ، ته وهنده
 هميه وشي ناوبرا و بهس بو دوو
 شتان بهكاردى .

به ئەندازەى نيزىكى يەكەى رەوشىست و
 خووى بەرزو پەسند دەبێ و سىفەتسى
 چاکەکانى تیدا دینەدى ، چونکە :
 ۱- خوائ بەرزو مەزن خاوەنى ھەمىوو
 سىفەتێكى بەرزو پەسندو چاکى ھە
 لە ھەموو جۆرە کەم و کوورێ و لەکەپەکش
 دوورە ، مادام وابێ ھەر وەک چۆن مانگی
 لە ئەسل دا بێ شۆق و تاريک ، لى
 ئەنجامى نيزىكى لە رۆژێ وە ، نى
 ھەر پرووناک دا ماتوہ ، بەلکو پرووناکیش
 بلاو دەکا تەوہ ، ئىنسانیش بە ھەمان شۆوہ ،
 بە ئەندازەى لەخوا نيزىک کەوتنەوہى
 دل و دەروونى بە تيشكى سىفەتە بەرزو
 پەسندەکانى رۆشن دەبێتەوہ و ھەررەو
 بەرزى و پەسندى دەچێ ، ھەر بۆيى ھەش
 وشەى (ربانى) کراوەتە نازى ھاوى
 ئەو خواناسە راستەقینانەى کە لەخوا
 نيزىکن ، وەک خودا ھەرموو پەتەى :
 (. . .) ولکن کونوا ربانىين بما کنتم
 تعلمون الکتاب وبما کنتم تدرسون (

آل عمران / ۷۵ .

به لئی ههروهك چۆن كه سېك كه زۆر
 سه رگه رمي دنيايه و له گه لئی تيكه لسه و
 لیبی نيزيكه پیبی ده گوتري (دنيايي) ،
 وه كه سېك كه خو و خدهی ئاقره تانسه
 ره چاوبكات و وهك وان رهفتار بركات
 پیبی ده لیبی (ژنانی) ، كه سېكيش كه
 به زۆری له گه ل خوا دایه و سه رگه رمي
 يادی وبه پیبی ده گوتري (خودايی) ،
 چونكه به ئه ندازه ی نيزيكی له خوا وه
 له تيشكى سيفه ته چاك و په سنده كانی
 به مره مند ده بی ، وهك : به زه یی و
 به خش و لیئوردن و زانیاری و پاکی و
 چاکی و .. (۱) هتد .

۲- دیسان به موی نيزيكيش له
 پیغه سهره وه علیه الصلاة والسلام
 ئینسان له خو و خده و ئاكارو رهفتاری
 به رزو په سندی خوا یی یانه ی ده بیته
 خاوه ن پشك و بهش ، دیاره به گویشره ی
 نيزيكی و به ئه ندازه ی ئاماده یی خوی .

(۱) دیاره مه به ست به س ئه و سيفه تانسه
 كه له بهنده ده وه شینسه وه ، وهك
 ئه وانه ی گوتراون ، بهك هه موو سيفه تیکي
 خوا .

شنجا له راستی دا نیزیکیش لــــه
 پیغه مېره وه ملی الله علیه وسلم
 مهر بریتیه له نیزیکی له خوا
 په روه ردگار، چونکه وهک خاتــــوون
 عایشه ی دایکی پرواداران خوا لیــــی
 رازی بی له وه لامي که سیک دا که لیــــی
 پرسی : خو و ره وشتی پیغه مېر ملی
 الله علیه وسلم چوون بوو؟ | مهر مووی :
 (کان خلقه القرآن) رواه مسلم
 و ابوداود . واته : خو و ره وشتی
 وی بریتی بوو له قورئان .
 مهر بویه شخوای زانا و مېره بــــان
 پی راگدیاندوین که ری ی بهره و خوا
 چوون و له لای خوا خوشه ویست بوون بهس
 شوین که وتن (اتباع) ی پیغه مېره
 ملی الله علیه وسلم : (قل ان کنتم
 تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله ..)
 آل عمران / ۳۱ . واته : بلی :
 نه گهر شیوه خواتان خوش ده وی ، وده وای
 من بکه ون خوا خوشی ده وین ..

جا مسولمانی شیرین و بهرپز ! با سهرنج

بدهین !

ئایا شهگدر هاوړې بهتی کـــردن و
دوستانه تی ځینسانیکې څاسایی سالیح و
چاکه وره ترین ده وری چاکې هه بی له
چاککردنی ځینسان و ځوان کردنی خو و
ره وشتی دا ، ئایا دوستانه تی گرتن له گهل
خوا و پیغه مبهری بهرپزدا صلی الله
علیه وسلم ج ده وړیکې ده بی !!

هملېته ته لیرې شه دا حیكمه تی زور
سله وات ناردن بو پیغه مبهری صلی الله
علیه وسلم ده رده که وی ، شه ویش شه وه به
که به هوئی زور یادی خوا کـــردن و زور
سله وات ناردن بو پیغه مبهری شه زوریان
له خزمهت دا ده بین و لییان نیزیک ده بین
دیاره شه ندازه ی به مبهری شه رگرتن شمان
لییان بارتقای شه ندازه ی نیزیکیمان و
شه ندازه ی له خزمهت دا بوونیا نمانه .
ځیستاش شه زده کم به کورتی ســـی
مه سله ی زور گرنګ سهارهت به خو و

رِه وشت بخه مِه روو، به رله وهی شه مِه بنده
به جی بهیلین و بجینه سر به نهدی
پینجه م :

یه که م : گرنگی خو(۱) و رِه وشتی به سند
له چ دایه ؟

ده توانین له چند خالیکدا گرنگی
خو و رِه وشتی به رزو به سند بخهینه روو :
۱- خو و رِه وشتی به سند شامانچی نییرانی

---

(۱) به پیوستی ده زانم یو چاکتـــ
شاکرا بوونی (گرنگی خو و
رِه وشتی به سند) پینا سهیه کی کورتـــ
خو و رِه وشت (الاخلاق) یکه م :
شه وهی که له قسه و لیکنده وهی
مه رگام له (راغب الاصفهانسی) و (۲)
(ابن منظور) (۳) و (الرازی) (۴) ،
سه بارهت به مانا و چه مکی وشـــ
(اخلاق) وه رده گیری شه مهیه :
وشی (خلق) به بۆر بان زه نهی لامه کهی
کو (جمع) یه کهی (اخلاق) ه، راست
وهک وشی (خلق) به سدری خئی یه کهی
وایه، شه ونده مهیه (خلق) تایبه ته
به شیوه و بیچم و دیمه نی روا ته تی به وه ،
به لام (خلق) تایبه ته به و خو و

پیغمبره صلى الله عليه وسلم
 پیغمبری پیشه و امان له و باره وه
 فرموده تی: (انما بعثت لائم مكارم
 الاخلاق) رواه الامام مالک فی الموطا ،
 واحمد والخراطي عن ابی هريره بلفظ
 (صالح) بدل (مكارم) . واته :
 بیگومان من به سبوت و او کردند بی
 ره و شته په سنده کان ره وانه کراوم .
 بیگومان هر له به ره و هه شه که خوی
 به رزو مه زن کاتیک و بستو و به تی مه دخی
 پیغمبره مان صلى الله عليه وسلم بکات
 به ره و شتی مه زن و به رزی مه دخی کردوه ،
 (وانک لعلی خلق عظیم) القلم / ۴ .
 ۲- پیغمبره ری مه زن چاکه (البر) ی له
 خو و ره و شتی به رزو چاک دا کسورت
 مه لئنا وه ، وه کده فرمودی : (البر حسن
 الخلق) رواه مسلم ، وه خوی زاناش
 له پیناسه کردند چاکه (بر) دا ثایه تیکی
 ناردوته خوار ی که (۱۹) خسله تی تیدان ،
 وه نو زده خسله ته شه و ک چوار چیوه یه کی

فراوان همو و وردو درشتی ئیسلام ده نیو
 خویان و هرده گرن، نه مهش ثایه ته که یه :
 (لیس البر ان تولوا وجوهکم قبل المشرق
 والمغرب ولكن البر من آمن بالله واليوم
 الآخر والملائكة والنبيين وأتى المال على
 حبه ذوی القربی والیتامی والمساکین
 وابن السبیل والسائلین وفي الرقاب
 وأقام الصلاة وأتى الزکاة والموفون
 بعهدهم اذا عاهدوا والصابرین فی
 الباساء والضراء وحين الباس أولئک
 الذین صدقوا وأولئک هم المتقون)
 البقره / ۱۲۷ . که واته :

خو و ره وشتی په سند = چاکه = ئیسلام !
 ۳- ره وشتی چاک به لگه و نیشانه ی
 ته وای ی پروایه ، وهک پیغه مبه رمان
 صلی الله علیه وسلم فەرموویه تی :
 (اکمل المومنین ایمانا احسنهم
 اخلاقا .) رواه الترمذی وقال حسن
 صحیح .

۴- ره وشت و خووی جوان قورس ترین شته

له تەرازووی خوادا ، وەک پێغەمبەردی
خوای علی علیه وسلم فرموویەتی :
(ما من شیء اثقل فی میزان المؤمن يوم
القیامه من حسن الخلق ..) .

رواه الترمذی وقال حسن صحیح .
جا دیارە شتێک ئامانج و مەبەستی
نیرانی پێغەمبەرمان بێو ، یەكسان بێ
بە ئیسلامو ، بەلگە و نیشانی بڕوا بێو ،
گرانترین شت بێو له تەرازووی خوادا
له رۆژی دوايي دا ، یەكجار گرنگ و
بایەخ دارە .

دووهم : بوارەکانی خوو و رەوشتی پەسند
چین ؟

له وهلامدا دهليين :
بوارو مەیدانەکانی خوو و رەوشتی
بەرزو چاک چوارن :
۱- بوازی پەيوەندی مەووق لەگەڵ خوادا
کە بەکورتی دەتوانین بليين :

ٲهدهب و ٲهوشي بهرز له گهل ځوا دا
 ٲهوهيه كه ٲينسان ههل بدات ځست
 خودا جل جلاله له حا ٲكي ځه رام و
 نا په سند (مكروه) ي ٲواله ٲي و په نهاني دا
 نه يي ٲيني !!

٢- بوا ري په يوه ندي مرؤځ له گهل ځوي دا ،
 ٲهدهب و ٲهوشي چاكي مرؤځيش له
 جوغزي ځوي دا به دوو شان ده كړي ؛
 يه كم ؛ ههل بدات ځوي له خو و سيفه ته
 به دو خرا په كان ٲاك بكا ته وه و ،
 سيفه ته بهرزو چا كه كان له ځوي دا
 بي ني ته دي كه ٲيمه له به شي سي يه مبي
 (مسولماني كامل) دا (٦٣) ځه سله تمان
 لي ځستوونه ٲوو .

دووهم : ههل بدات هر له ته ٲلي
 سري به وه هه تا به ري ٲي ياني
 واته تيگري ته ندانه ٲواله ٲي و
 په نهاني يه كاني مل كه چي فهرماني شهرع
 بن و ، له خرا په وهله دوور بن ، كه له
 سرچا وه نا وبرا ودا له (٢٧) خالي

سه ره کي دا روونمان کردو ته وه .
 ۳- بواړي په يوه ندي مروقي له گهل خه لک دا
 دياره خه لکيش زوړو جوړاو جوړه و
 هر جوړه شيان ته ده ب و په وشتيکـــــــــــــــــي
 تاييې ته پيويسته ، که ده توانيـــــــــــــــــن
 جوړه کاني خه لک له م خالانـــــــــــــــــه دا
 بخهينه روو :
 يهک : پيغه مبه ران عليهم الصلاة والسلام
 به گشتي و پيغه مبه رمان صلى الله
 عليه وسلم به تاييې ته .
 دوو : براده ره به ريزه کاني رضی الله
 عنهم وارضاهم .
 سي : زاناو چاوساغ و ميراتگراني په سه ني
 پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم .
 چوار : براگه وره و فرمانده کانمان ، يان
 برائده وره و فرمانده کان له گهل
 ژبرده ستانيان دا .
 پينج : دايک و باب
 شش : عاوسه ر (زن - ميړد)
 ههوت : مندال (کور و کچ)

ههشت : خزم (خزمی پشٹی و ئی بهری) .
نو : دراوسی (دوور بی یان نیزیک ههتا
چل مال له ههر چوار لاهه ، وهک ....
" طحاوی " گپراویه ته وه) .

ده : براده ر

یازده : میوان (بیناسی یان نا)

دوازده : رپبوار (ابن السبیل)

سیزده : تیگرای خه لکی موسولمان

چواردده : ناحهزو دوژمنانمان

جا سوپاس بوخوا له بهشی سی یه می
(موسولمانی کامل) دا ، جوړو چوښه تی
ته ده بو ره وشتی به رزی ئیسلامی بـــو
چوښه تی هه لسن وکوت کردن له گه ل هه موو
ثم جوړه خه لکاندها به تیروته سه لسی
تویژراوه ته وه ، وه له بهشی دووه می
ثم نامیلکه بهش دا جوړو چوښه تی
هه لویستی موسولمان سه بارهت بـــه
قورغان و سونهت و پیغه مبهرو براده ره
به ریزه کانی و زانایان ده خه ینه پروو .

۴- بواړی په یوه نډی مروځی لـــــــه گهل

ده ورو بهری دا .

مه به ستم له ده ورو بهر هم موو شه و
شنانه ن که مروځی له زیانی دا هه لـــــــس و
که وتیان له گهل ده کات ، مهر له ئا سمان و
مانگ و پروژو ته ستیره و شاخ و داخ و باغ و
پرو بیا رو ئا گرو ئا سنه وه بیگړه هه تـــــــا
مالات و کهل و پهل و په پړه و پړو سپړو .
دیاره بو هه لــــس و که وت (معاملـــــــه)
کردنیش له گهل هم موو شه مانده دا ریپـــــــازی
پیغه مېهر طی الله علیه وسلم ، چـــــــند
یا سا و ده ستو ورو ته ده ب و ره و شتیکی
تایبه تی دیاری کردوون که پیو یستـــــــه
با بای . مسولمان ره چاویان بکات ، یـــــــو
وینه : مسولمان ده بی بیر له هم موو
شتیک بکاته وه و هه ول بدات په نـــــــدی
لی و ه ربگری ، وه ده بی هه ول بـــــــدات
چا که له گهل هم موو شتیکی دا بکـــــــات و
خزمه تی بکات ، وه نابی به بی هو هیـــــــج
گیانداریکی بی زهر غازار بـــــــدات ، وه

نابئی هیچ زیندووئیک به ئاگر ئازار
بدات و بسووتینی، وه نابئی له عهت له
مالات بکات یا ن جیوی پی بلی... هتد .

سئ بهم : ریگهی وه دهست هینانی ره وشتی
بهرز چی به ؟!

له وه لامدا ده لئین :
له خوا به زیادبی ئیمه ئالقهی دووه می
ئهم زنجیره به مان ته رخا ن کردوه بو
تویزینه وهی ئهم مدسه لهیه ، به ناوی :
(چاکترین پری به ره وخوا چوون) ،
دیمان له کوتایی بهشی سئ بهم
(مسولمانی کامل) بشدا شتی کمان
له وباره وه خستوته پروو ، بویه به پیتو یستی
نازانم لیڤه دا له سه ری برۆم ، به لام
هر به کورتی ده لئیم :

هر ئینسانیک ئاگای له دل (قلب) و
زمان (لسان) ی خوی بیو ، به چاکسی
چاودیری یا ن بکات و بیان پارێزی .

حه تمه ن ریگهی ره وشت بهرزبوون و چاک
 بوونی له بهرده م دا ئا جووغو هه مواره ،
 هه لیه ته هه م له قورئانی خوا و هه م
 له سوننه تی پیغه مبه ری پایه بهرزدا صلی
 الله علیه وسلم ده قی زوړو زه وهنده
 هه ن ده رباره ی گرنگی و پیو یستـــی
 پاراستن و چاودیږی کردنی دل و زمان ،
 بهلام ټیمه له بهر که می ده رفعت بهس
 دووانیان لی به نموونه دینینه وه :

- ۱- (الا ان فی الجسد مضغه اذا صلحت
 صلح الجسد کله واذا فسدت فسد
 الجسد کله الا وهی القلب) متفق علیه .
- ۲- (من یضمن لی ما بین لحيه وما بین
 رجلیه اضمن له الجنة) متفق علیه .

ټنجا چونه تی پاراستنی (دل) یش
 به وه ده بی ، که ټینسان به زوړی بهـــــــــــــــــم
 یادی خوا وه سرگرم بی هه تـــا
 نه په رږیته سر شتی دیکه ، وه چاودیږی
 بکات که ریا بازی و خو به زلگـــــــــــــــــری و

خوپه سندی و به دگومانى و حهسه سه دوه
 ده غه لى و .. هتدى تبدا جيگيرنه بيئت و ،
 به رده و اميش بگه رپته وه بو لای خوا و
 به تاوى سافى تو به و داواى ليبيسوردن
 كردن به رده و ام دلى بشوات و نه يه لسى
 ژهنگ و ژارو چلك و چه پهرى خوتخوتسه
 خراب و سيفه ته پيسه كان كه مره لى له سدر
 به سنى ، پيغه مبه ريش صلى الله عليه
 وسلم ده رباره لى لابر دنى ژهنگى سهر
 دلان و پاك را غرتنيان فهرموويه تى ؛
 (ان هذه القلوب تصدا كما بصدا
 الحديد اذا اصابه الماء ، قالوا : وما
 جلاؤهما ؟ قال : كثره ذكر الموت وتلاوه
 القرآن) رواه البيهقي .
 وه پاراستنى زمانيش به وه ده بى ،
 كه شينسان نه يادى خوا و قسه لى ههق و
 چاكه دا نه بى به كارى نه يه نى و ، مه گهر
 قسه يه كى پيويست هه بى دهنه زمانى خوى
 گرى بدات و ليو له سهر ليو هه لنه گرى ،
 چونكه پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم

فەرموویەتی: (اکثر خطايا ابن آدم من
 لسانه) رواه الطبرانی والبيهقي .
 وه ده زياره ی پاراستنی زمـــــان
 فەرموویەتی: (من كان يؤمن بالله
 واليوم الآخر فليقل خيرا او ليسكت)
 متفق عليه .
 کهواته :

يا هـولّ بدهين هـرجي زياتر دلّمان
 ساغو سەليم و سافبى، چونكه دلّى ساغو
 سەليم دەستمايه ی دەستی مـرۆڤه لـــــه
 دواړوژدا: (يوم لاينفع مال ولا بنون .
 الا من اتى الله بقلب سليم)
 الشعراء / ۸۸ ، ۸۹ .

هـه با هـولّ بدهين زوړ څاگـــــادارى
 زمانمان بين و له هـموو ديزان نه بينه
 ښه سگوى ، چونكه: (من حسن اسلام المرء
 تركه ما لايغنيه) رواه مسلم واحمد .
 وه هـه تا ده توانين با قسه خوښ و
 زمان شيرين بين ، چونكه زوربـــــه ی
 هـره زوړى كيښه و دووبه ره كى و كينـــــه و

بوغزو نیوان تیکچوون بههوی قسهی
تونددو رهق و زمانی تیژهوهیه .

له کوتایی دا :

له خوای بهرزو مهزن و میهره بان و
ئاکار په سندن ده پاریمه وه که بمانگیسری
به شوین که وتووی راسته قینهی خست و
پربازی پیغه مبره ره وشت مه زنده گی و ،
بارمه تیمان بدات که بههوی پا راستن و
چاودیری کردنی دل و زمان و نه داسه
- کانی دیکه مانه وه خو مان له خو و
خدهی بهدو ناشیرین قوتار بکه یسن و ،
خوو و خده و ئاکار و ره وشته بههرزو
جوانه کان له خو مان دا بینندهی .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

به ندی پیئجه م

جیهاد کردنیکی مهردانه

خوئنه ری به ریزو خوشه ویست !
جیهاد کردنیکی مهردانه پیئجه میسن
بنجینه و هلی تشتی ریبازی پیئجه مبه ره
حا مه رچه نده وهک پیئجه مبه ر ملی الله
علیه وسلم فهرموویه تی: لووتکه ی مه ره
به رزی کیسلام جیهاده (ذروه سنام الاسلام
الجهاد) رواه الطبرانی . وه له دوا ی
بروا هیئان له هموو شتیک گه وره تـرو
چاکتره و پاداشتی یـتـره ، وه کی
بوخاری و موسلیم خوا لییان خوش بی
بو مان ده گیرنه وه ، که پرسیار لـله
پیئجه مبه ر ملی الله علیه وسلم کسرا
(ای العمل افضل ؟) چ کرده وه یـهـک
ـ له هموو شتیک ـ چاکتره ؟ نه ویـش
فهرمووی (ایمان بالله ورسوله) برپوا
هیئان به خوا و به پیئجه مبه ره که ی ، گوترا
ته دی دوا ی وی ؟ فهرمووی (الجهاد فی
سبیل الله) جیهاد کردن له هیئاوی خوا دا

به لئی هه رچه نده شه مه پله و پاییه ی جیهاده
 له ئیسلام دا که به لووتکه ی شه ره به رزی و
 گه وره ترین و چاکترین کرده وه ی دانرا وه
 به لام ئیمه له بهر دوو هو ی گرنه گ
 خستمانه دوا ی چوار بنچینه کانه ی
 پیشووی :

یه که م : چونکه من که ویستم پیناسه ی
 (ریبازی پیغه مبه ر) بکه م درووشم و
 بنچینه و هیله گشتی به کانی له چه نده
 خالیکی کورت دا به مه پروو ، به گشتی ،
 به چاوی عه قل و دل و له بهر تیشک سی
 قورپان و سونه ت دا سه رنجی ئیسلامم
 دا ، ته ماشام کرد سه ره به ری ئیسلام
 به وردو درشته وه بو شه وه هاتود که
 مروق پیشه کی بوخوی له خوی دا چاک بی ،
 ئنجا بیاشان سه ولی چاک کردنی خه لک و
 ده وره به ریشی بدات ، ئنجا جاریکی دیکه
 به قوولی سه رنجی ده قه کانی قورپان و
 سونه تم دا ، داخوا چ ری یه کی دیاری
 کردوه و هه لیزاردوه بو شه وه ی ئینسان

ورسوله (المؤمنون) التوبة / ۱۰۵ .
 ئنجا ئەو جەرجۆل و چالاكسىي و
 ئىش كۆندەش ناوى تىكوشان (الجهاد) ي
 بۇ ھەلبۇزىراۋە ، ئەمىش ۋەك راغىب
 الاصفهاني دەلى يانى: (استفراغ الوسع
 فى مداومة العدو) ئەۋپەرى تۈانسا
 بەكار ھىنان لە بەرپە چىدانسا ۋە
 دۈزمن دا ، كەۋاتە دەپى پىنچە مىن
 بىچىنە ھىلى گىشى ئەو رىبىسازو
 بەرنامە يەي كە بۇ ئەۋد ھا تۈە خەللىك
 بار بىنى كە چاك (صالح) و چاككەر
 (مصلح) بن ، جىھاد كۆردن بى ، بەلام نەك
 ھەمۇر جۆرە جىھادىك بەلكو جىھاد كۆردنىكى
 مەردانە !!

دوۋەم: بىگومان ياسا يەككى گىشى يە لە
 تەۋاۋى بوۋنە ۋەردا كە ھەمۇر شىك
 لە ساۋا يى يەۋە بەرە ۋە ھەراش بوۋن و
 مراۋو بوۋن و ، لە بى ھىزى يەۋە بەرە ۋە
 ھىزى تۈانسا ، لە نىزمى يەۋە بەرە ۋە بەرزى
 دەچى ، ئنجا ۋەك گۈتراش (جىھاد) بە

گه وزه ترين و چاكترين كردم وه و ، بـ
 چله پوپه و دوندی (۱) هه ره بلیندی ئیسلام
 له قهله م دراهه ، كه واته شتیکی سروشتی و
 چاره پروان كراهه كه مروقی مسولمان شه و
 گه وره ترين شهرك و چاكترين كرده وه یه
 بو شه نجام نادرئ و ، دهستی بی لـ
 لووتكه هه ره بهرزه گیر ناكړئ ، هه تا
 چهندان ههنگاوی دیکه هه لئه یه نیته وه و
 چهندان قوناغی دیکه نه برئ كه ده بنه
 پیشه کی و برئ خوشكردن بو هیانه دی شه و
 ئامانجه بهرزو بهزهمه ته !
 كه واته زور شتیکی به حی و ماقوولـ
 كه بهرله وهی بیینه بهر باسـ
 (جهاد كړدنیکی مردانه) چـ وار
 قوناغه كانی پیشووی بخهینه پروو ، بـ
 شه وهی بابای رېبوار (سافل) ی رې ی
 خوا هه موو قوناغه كانی رې ی ناوې راوی
 بهرپز له بهرچا و بن بهرله وهی بكه ویتـ
 رې !

(۱) دوندی بلیند : لووتكه ی بهرز .

بهائی جیهاد کردن خصله تیکه که میوه و
 بهر هم و نه حامی چندان خصله تیکه
 دیکه ی بهر زو به سنده و، لووتکه یه کس
 هینده بهر زو دووره ده سته که هم مو
 که س ری ی نا که وی خوی بگه یه نیستی و،
 که سیک له ره ده وه شیتته وه که خصله
 بگه یه نیسته پله و پاییه ی نا و برا و، که له
 هم مو و نا و ان به ربیته وه و، به سستی
 به ربیوه بردنی یاسا و ده ستووره حوژا و
 جوژه کانی ئیسلام ته و او ته و او بو خوا
 ساغ بوؤبیته وه و له کل ها تبیته ده ری و،
 عینده له خوا وه نیزیک که وتبی و هینده
 بهر یی و لو تفر به خشی خوی وه بهر
 که وتبی که پشکی غیری خوی پیوه نه مایی
 هر پیوه ش را بهری ره ندو پیوه وای نا گار
 به سندان صلی الله علیه و سلم
 هر مو و یه تی : (ذروة سنام الاسلام
 الجهاد، ولایناله الا افضلهم) رواه
 الطبرانی . واته : لووتکه ی هر ره بهر زی
 ئیسلام جیهاد وه، چاکترینیشیان نه بی
 دهستی نایگانی !

که واته :

مسولمانی سەنگین و شیرین
بەوێ فریبو مەخو که ئەمرۆ وشە
(جیهادو غەزا لە پێناوی خوادا) لەنیو
مسولمانان دا یۆتە شتیکی نامـــــــو
(غریب) و سەیر ، وە بەوێ هەلەمەخەلتی
که هەندیک دەر وون بەزیوان دەبینی
دەستیان لە کەراسی دەرھێناون و بــــو
پاکانە (تیریر) ی هەلوێستی بەزیوانەو
ترستۆکانەیان ، خویان دروچارێ تاوانی
بە (ناره‌وا) یان بە (ئەگونجناو)
لەقەڵەم دانی جیهاد (۱) کردووە ، وەک
ئەو کەسەیان لێیانووە کە کاریکی
بێ شەڕعی و خراپی کرد بەلام کاتیکی
گلەیی لیکرا عوزریکی هێندە بێ جی ی
هینابەوێ کە لە کارە خراپە کـــــــە
خراپتر بوو ، ئیدی لەوێوە پەنـــــــدی
" عوزر لە قەباحەتی خراپتر " دا کەوت

(۱) چونکە ئەوانە ی کە لەم رۆژگارەدا

.....
له گهل جيهاد دانين دوو به شــــــن ،
به شيكيان هه ر له شهسل دا (جيهاد) يان
پي شتيكي ناره واو هه له به و پيــــــان
وايه واقيعي ئيستا له ري يه كي ديكه ي
غهي ري جيهاده وه ده گوري ۱

وه به شيكيشيان بروايان پي به به لام
ده لين جاري له م بارودوخسه دژوارو
ناهه مواره دا .. يان .. يان .. (جيهاد)
ناگونجي بکري اي هه وال له وه ي که هيج
کاتيك پيغه مبه زاني خوا عليهم السلام
چاوه ري ئ شه وه يان نه کردوه واقيعي
دژوارو ناله بار له بارو هه مواري بي ،
به لکو بو خويان ناوي خويان لــــــي
هينا وه و خه ريكي گوري و چا کردني
بوو ون ۱۱

خوي کار به حيش به راشکاي و بي پيچ و
په نا له واره وه فهرموويه تي :
(.. ان الله لا يغير ما بقوم حتي
يغيروا ما بانفسهم) الرعد / ۱۱ .
واته :

بيگومان خوا حال و واقيعي هيج
کو مه ليک ناگوري ، مه تا شه وان واقيعي
دهرووني خويان نه گورن ۱

وه که ده بينين گوري ني واقيعي زييان
له لايه ن خوا وه شه ناجام و به ره مــــــي
گوري ني حال و وه زعي خو (ذات) يــــــه
له لايه ن خه لکي يه وه ۱۱

چونکه ههركه سيك كتيبي خوا و خهت و
 رڤي و شوييني پيغه مبهرو ها وه لانسوي و ،
 قسه و مه لويستي مردانه ي زانبا و
 چا وساغاني ميراتگري پيغه مبهري صلي الله
 عليه وسلم بكا ته سهنگي مه خهك و ته رازوو
 شه وه بي پيچ و پنه نا بوي دهر ده كه وي كه
 راسته حيهاد كردن گه وره ترين و چا كترين
 كرده وه يه و چله پويه ي دره ختي عيسلامه !
 سه رنجي قورثاني بده ! بزانه چون
 له شيوه ته عييري جوړا و جوړدا پروو له
 مسولمانان ده كات كه له رڤي خوا دا
 بجهنگن و تنيكوشن :

(اذن للذين يقاتلون بانهم ظلموا . .)

الحج / ۳۵ .

(وما لكم لاتقاتلون في سبيل الله

والمستضعفين ؟ . .) النساء / ۷۵ .

(وجاهدوا في الله حق جهاده)

الحج / ۷۸ .

(وقاتلوا في سبيل الله الذي

يقاتلونكم . .) البقره / ۱۹۰ .

(الا تقاتلون قوما نكثوا ايمانهم)

التوبه / ١٣ .

(يا ايها النبي حزى المومنين على

القتال) الانفال / ٦٥ .

(يا ايها النبي جاهد الكفار

والمنافقين واغلظ عليهم) التوبه / ٧٣ .

(يا ايها الذين آمنوا قاتلوا الذين

يلونكم من الكفار وليجدوا فيكم غلظه

واعلموا ان الله مع المتقين)

التوبه / ١٢٣ .

وه لله ژيانى پيځه ميره و صلى الله

عليه وسلم ها وه لله به ريزه كانى ييه وه

رضى الله عنهم رامينه ! بزانه چوون

هه ره له سهره تا وه هدا دواهد ناسه

ژيان بآن هه موو ژيانيان بريتي بووه له

خه بات و تيكوشان و جه نـــــــــــــــــگ و

خوپيدادانى بى پسانه وه و بى وچان !

وه ته ماشاي سهرگوزشته و ژيانى

سهردانى خوا و جيترو ميراثگرانى

ره سهنى پيځه سهرى پيځه وا بکه ! بزانه

چون له سهر راست راگه ياندني بهرنامه
خواو چاك بهرپوه بردني رېښه
(محمد المصطفى) ، هممو ژيانيسان
بريتي بووه له شيشو ژان و كويته
- وهري و گيران و دهركران و ليدران و
شهيدكران و ، وشي حيهادو بهرهلستي
(مقاومه) و بهرنگاري و مردايه تي ،
به خه تي درشت له سهر رووپهري ژيانيان
نووسراوه و بوته درووشم و نازناويان !
كه واته :

دهركه سيك خوځي به شوين كه وتلووي
كتيبي خواو رېږه و (سالك) ي رېي
پيڅه مبهري (مصطفى) و براده ره به ريزه
پاريزكارو فيداكاره كاني و ، قوتا بلي
قوتا بخانه زانا و چاوسا غاني ره سمن
له قهلم بدات ، دهبي ناوي خوځي له
ليسته تي كوشه رو جهنگاوه راني رېي
خوادا تومار بكات .

ښتاش با نه ختيك مبهستي خوم له
به كارهي ناني وشي (حيهاد كړدنيكي
(مردانه) روون بكه موه :

مه به ستم له جیهاد کردنی مهردانه
ته ویه که بابای موسلمانان تیکوشه
دوو مهرجی تیدا بن :

۱- تاقه پالنه رو هانده ریک کسه
ده یجوولینی وای لی ده کات به نای
ئیسلامه وه بجهنگی و خدبات بکات ته نیا و
ته نیا رازی کردنی خوا بیت به هه
لابردنی ستم و خراپه و بی شرعی و
چه سپاندنی حوکم و به نامه ی خوا له
زه وی دا ، چونکه پیغه مبه رمان طلسمی
الله علیه وسلم له وه لای که سیک دا که
لیی پرسی چ حوره جیهادیک له ری ی
خوادایه ؟ فرمووی :

(من قاتل لتکون کلمة الله عی العلیا
فهو فی سبیل الله) متفق علیه .

۲- خدبات و تیکوشان ر ههنگه کسه
دریژخایه و بی بسانه وه بی و ،
ساردبوونه وه و پاشه گشی تیدا نه بی ،
وهک خوا له وه سفی ها وه له به ریژه کانی
پیغه مبه ردا فرموویته :

(من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا
 الله علیه فمنهم من قضی نحبه ومنهم
 من ينتظر وما بدلوا تبديلا) الاحزاب / ۲۳
 واته : لهنبو پرواداران دا پیاوانییک
 ههس که لهو پدیمانه دا که لهگهڵ خوادا
 بهستوویانه راستیان کردوه ، جا ههیانه
 کاری خۆی بهحی ههتاوهو شهیدسوه -
 وه ههشیانه جاوهری یه ، ره بهک توژیان
 لهو بهلینه نهگۆریوه ..

بهلێ پروادارانیش وهک بهنجـهـی
 دهستان بهرزی و نزمیان ههیه ،
 مهردیان ههیهو ، نیمچه مهردیان ههیهو ،
 ههشیانه مهردایهتی بهکدی زۆر کره و ...
 هتد .

جا (مهردی خوا) نهودهیه که ، بوخوا
 بجوولێ و ههتا دوا تنوکیش بجوولێو ، قهت
 پاشهکته نهکات و پاش له دوژمن نهکات

ئێستاش با سه رنجیکی خهرا لـه
 چۆنهتی یکهوه بهههستهو بهکتهسر

په لکښ کړدنی ته و پېنځ بېنچینه و هیله
گشتی یانته ی رېبازی پېنځه مېدر علی الله
علیه وسلم بدهین)

(تېروانینکی ژیرانه) لـــــــه

بوونه ووهرو ده ورویدر له ری ی پېنځ
هسته کان و عقل و دله ووه ، مـــــــروځ
وا لئ ده کات که (بیروبا وهر پیکـــــــی

شېلامی بانه) هلبزیرئ ، چونکه بیهس

له بهر تیشکی بیروبروایه کی وادا مروځ

ده توانئ ته فسیرکی راست و بهجئ بـــــــو

هوو حکمت و چوښه تی پیدابوونـــــــی

بوونه ووهرو ژبان و ښنسان سکات ، ښجا

مروځ پاش وهرگرتنی بیروبروای ناوبراوو

هزم کړدنی به کسهر (خواپه رستی به کیی

سالخانه) ی تیدا پیداده یئو ، که هتا

ښستا رېبواړی ری ی ناسینـــــــی

بوونه ووهرو ده ورویدر یووه ، ښمجار

ده بېته رېبواړی ری ی ناسینی خواي

مېهره بان و دادگر ، پاشان دره ختـــــــی

خواپه رستی میوه ی (خوو و ره وشتیکـــــــی

خوایی یانه) دهرده کات ، چونکه همر
کاتیک مروځ به راستی خوی په رست و لیتی
وه نیزیک کهوت ده که ویته ژیر ته ئیسری
رووناکی جوانی و هه یبه تی (الجمال
والحلال) ی به وه و له ده ریای بی سنووری
سیفه ته به رزو به سنده کانی خودا جمل
جلاله دلویه یه کی پی ده بری و به مراد
ده گات و قوناغی پاک بوونه وه و رازانه وه
(التخلیه والتخلیه) هله ده بویری و ،
روژ بو روژی ره وشت و خو و خنده و
ثاکاری جوانتر ده بی و هلس و کهوتی
له گهل خهلکی و له گهل ده ورو به ری دا
چاکتر ده بی .

ئنجا پاش ته واکردنی چوار قوناغی
بیشوو ، واته دواي شه وه ی بوو به
بابایه کی :

(ژیری ئیسلامی سالحی خودایسی) وهک
گوتراوه :

" تیغی ره سه ن خوی له کالانی دا راناگری "
بویه به ره و قوناغی پیښه م و کوتایسی

(جیهادکردنیکی مهردانه) خوی ده کوتی،
 تا کو مهروهک چون واقعی خراب و بهدی
 دهروونی خوی گوری سو واقعیکی چاک و
 پسندو شهرعی، واقعی خه لـیک و
 دهروبه ریشی له خراپه و ستم و ناشهرعی
 - بهوه بگوری سو واقعیکی چناک و
 دادگه رانه و عیلامی
 بهلگه نه ویستیشه که نه واقعی
 گورین و ژبروژوورکردنه تاک و کومه ل و
 دهرودهروون و وردو درشت و سیاست و
 عبادت و مادی و معنوی و .. هتد
 دهگریته وه، چونکه ریبازی پیغمبر
 علیه الصلاة والسلام بهرنامه و بهیره وی
 سه له بهری زیانه و، و له مروق دهکات
 که له هه مو بواره کانی زیانی دا بهس
 بهنده ی خوا بییت و بههوی بت بهرستی و
 طاغوت بهرستی بهوه گـیرۆده ی دهردی
 هاوبهش پهیدا کردن (الشکر) نه بیسته
 چونکه؛ (ان الله لا یغفر ان یشک به
 ویغفر ما دون ذلک لمن یشاء) النساء / ۴۸

له کو تایی دا :

له خوا ده بار پینه وه که بمانگیرئ به
مسولمانیکی (۱) زیرو ئیسلامی و سالتح و
ره وشت بهرزو تیکۆشهرو مهرد .

هلیرهش کو تایی به بهشی به که می
ثم نامیلکه به دینین ، چونکه له بهر
تیشکی شه و پینج بهندانده که رابردن
تا رادده بهک سهرو سیمما و ماهیه تسی
(رپیازی پیغه مبه ر) مان طی الله
علیه وسلم ناسی ، که واته با شه مجار
بچینه سه بهشی دووه م و له ویش دا له
چهند بهندیک دا جوړو چوئید تسی
(بوچوون و هلوئسته کانی) رپیازی
پیغه مبه ر طی الله علیه وسلم
بخه پینه روو ، بوئده وهی مهرکا تیک خومان
به شوین که وتووی رپیازی نا وبرا و حسب
کرد ئاگادا ربین بیرو بوچوون و

---

(۱) چونکه مسولمانی زیرو ناژیبر ،
ئیسلامی و نائیسلامی ، سالتح و سالتح
ره وشت بهرزو ره وشت نزم ، تیکۆشهرو

هه لۆیستیکی وامان لی نه پشکووتده وه که
له گهل ریبازی ناوبراودا نه گونجی .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

.....
هه لخوا ویش هه یه ١ جا بپم وایه هه موو
که س ده زانی مسولمانی که وده ن و نا صالح
وه ره وشت نزم و هه لخوا و کی به و چونسه ،
به لام ره نگه هه موو که س نه زانی مه به ستم
له (مسولمانی نا ئیسلامی) چی یه ؟
بویه ده لیم :

مسولمانی نا ئیسلامی شه و مسولمان نه
سەرگهردان و فقهیر حال و سهر به هه شه یه
که بهرنامه و ریبازی خوا و پیغه مبه ره که ی
له وئ یه ، که چی شه و به ناد هاته به بهر
ریچکه و میچکه ی خورا و جووری له خوا دووری
خوا زرا و (مستعار) له شه یه تانی شه
روژ هه لاتی و روژ نا وای و خومالی یه کانه وه .
هه لیه ته شه به هه له دا چوون و ری
لی و ن بوونه شه له وه وه سهری هه لدا وه که
به هه له ئیسلامی له جوغزیکی مه عنه وی و
شه خسی دا کورت هه لینا وه .

www.alibapir.net

بہ نئی دورہ

بوجھوں و ہولستہ کان

(الآراء والمواقف)

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

پروونکردنه وه یه کی پیوښت

مسولمانی خوشه ویست و بهرېز ۱
له م بهشی دووه مه دا ههول ده ده یسین
بهره یوچوون و ههلوښتی شوین که وتوانی
رېښازی پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
له خوت بهندان دا سبارت به خوت
مه سله ی زور گرنگ بهینه پروو :

له بهندی به که م دا چونه تـــــــی
یوچوون و ههلوښتی شوین که وتوانی
رېښازی پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
ده رباری شورشان و سونهت پروو ....
ده کهینه وه .

وه له بهندی دووه مه دا سبارت به
ههلوښتی راست و ساغ ده دویین له اثار
براده ره بهرېزه کانی پیغه مبه ردا صلی
الله علیه وسلم خوا لیان رازی بی .
بهندی سیه میش ته رخا ده کهین بیو
پروونکردنه وه یوچوون و ههلوښتی

شویڼ که وتووانی رښیازی نا و بـــــرا و
له باره ی زانایانی پېښنه وه خوا لییان
خوش یی .

له بهندی چواره میش دا ده چینـــــه
سروکاری مه سله ی مه زبه شرعی په کان
(المذاهب الفقهیه) ، وه بـــــوون و
مه لویستیک که به قناعت و بـــــروای
نیمه زاده و مه لولای سهرچا وه ی پروون و
سافی رښیازی پیغمبره صلی الله علیه
وسلم ، ده بڅینه پروو .

له بهندی پیښه میش دا مه سله سدی
ته رېقه ت و سوفیایه تی (الطریقـــــه
والتصوف) دینینه سهر خوانـــــی
لیکولینه وه و له تدرارووی شویڼ که وتوو
- انی رښیازی پیغمبر دا صلی الله علیه
وسلم مه لای ده سنگین و ، به چـــــاوی
قورښان و سونه ت و شرع تبیـــــه وه
را ده مینین .

له بهندی شه میش دا دینینه سهر
باسی کو مه ل و جوولانه وه کان ، چ ښلامی

بن چ نائیسلامی ! وه بیروبوچوون و
هلویتستی تایبتهتی خوومان به راشکاوی
لهباره یانه وه دهخینه پروو .

له بهندی هه وته میش دا هلویتستی
رئبازی پیته مبه ر طی الله علیه وسلم
دهبارهی ئۆمهتی ئیسلامی یان ئههلی
قیبله دهخینه پروو .

ئنجا له کۆتایی دا له زبیر سدریاسی
(باشکۆیه کی گرنه) دا ههشت مه سه له ی
زیندوو (حیوی) که له م سهرده مه ده
له ئارا دا هه ن ، ده تو یزینه وه ، له بارهی
هه ر به کیکیا نه وه بوچوون و هلویتستی
ئیسلامی یانه ی خوومان راده گه یه نین ، که
ئه مانه ن :

۱- زانیاری	۲- سیاست
۳- دادگه ری	۴- نه ته وایه تی
۵- کورد	۶- ئافره ت
۷- ئارادی	۸- بیدعه ت

بهندی په کډم قورښان و سونښت

خوا بشتیوان یی له م چندی خالی
خواری دا به کورتی بیروبوچوون و
مه لویستی خو مان ده باره ی قورښان و
سونښت ده خهینه پروو :

په کډم : بیگومان (قورښان) قسه ی خوی
په روه ردکاره و (سونښت) ییش پری و
شوین و په پره وی پیغه مبهری سهرداره
صلی الله علیه وسلم ، مادام وابسی ،
شندازه ی پروایی بوون و ریژدانا نمان
بو قورښان و سونښت بارته قسای
پروایی بوون و ریژگرتنمانه له خوا و
پیغه مبهری ندحوینده وارمان صلی الله
علیه وسلم .

جا شوین که وتووی ریباری موخه ممه د
صلی الله علیه وسلم پته وترین پروای
به خوا دمه و شهوپدری ریژو خوشه و بستی و
شهرمو سامی لمدل دایه سهاره ت بسم

خوای بدرزو مدرن و ، وه بر وای بـــــ
 راستی به تی پیغه مبهرا ن به گشتی و (محمد)
 به تایبه تی زور تایمده ، وه قه ناعه تی
 ته وای هدیبه که پیغه مبهرا نی خـــــ
 علیهم السلام بی هله و په لـــــ
 پاریزرا و (معصوم) ن ، له مهر تاوان و
 خرا په یهک که له گه ل پله وپا یـــــ
 پیغه مبهرا یه تی دا نا گونجی .

دووه م : قورشان و سوننه ت له نیو به لگه
 شرعی به کان (الادله الشرعیبه) دا دوو
 تاقه سدر چا وهی (!) (متمانه پیکسراوی
 ته و او) و (مشت و مې هله ته گـــــ
 (سدر به خو = مستقل) ن .

به لام غدیری وان ؛ وهک قسمی یارانسی
 پیغه مبهرا صلی الله علیه وسلم و قسمی
 پیشه وایانی کوشش کدر (الاثمـــــ

(۱) ثم قسمیه (قد ضمن الله لی العینه
 فی کتاب والسنة ولم یضمنها
 لی غی سواهما) درووشمی زانا یانسی
 پیشوومان بووه ، خوا لییان خوش بی .

المحتشدون) وانين .

سٔيه م : هه ركه سيك ئينكاري حوكميست
بكات كه قورئان و سوننهت بـه
ده قىكي متمانه داري ته واوو بئ پيچوپه نا
(قطعي الورود قطعي الدلالة) هه رمانيان
پئ كردبئ ، شه وه له ريزي مسولمانان
ده چيته ده رئ (١)

چواره م : قورئان و سوننهت ته رازووي
ئيسلامه تي و بهنگي مهحه كي قسه و
برپاري هه موو زانا و بيته وايانن ، وه
له هه ر شتيك دا كي شه مان بو هاته پيشئ
ده بئ بگه ريينه وه بو لاي وان ، وه قسه و
برپاري هه ركه سيكيش هه رچه نده بهكچار
پايه بهرزو به ريزبي به سه به ئه نـدازه ي
نيزيكي و سه رچا وه گرتني له قورئان و
سوننه ته وه ريزي لي ده گيري و ئه عتيباري
پئ ده كرى . (٢)

(١) (قل اطيعوا الله والرسول فان
تولوا فان الله لا يحب الكافرين)
٢٢ عمران / ٣٢ . تئ بئني : مه به سست

.....

له فەرمانبەری خوا و پیغمبەر (اطاعە
 الله وارسول) لێرە و لە هەر شوێنێکی
 دیکەی قورئان و سوننەتدا ، پابەند
 بوونە بە قورئان و سوننەتەوه ، ئەمە
 رای تیکرای زانیانی لەسەرە ، بۆ وێنە
 بروانە (فتح الباری شرح صحیح البخاری)
 ابن حجر العسقلانی ج ۱۳ ص ۱۹۵ ، وه بروانە
 (الجامع لاحکام القرآن) للشرطیسی
 ج ۳ ص ۲۶۱ ، هەر و هەما هەر کام لە (ابن
 کثیر) و (الشوکانی) و (بیضاوی) و
 (طباطبائی) بش هەمان رایان هەیە ،
 بروانە تەفسیری (ابن کثیر) ج ۱ ص ۵۱۷
 وه (فتح القدیر) ج ۱ ص ۴۸۰ ، وه (انوار
 التنزیل) ج ۱ ص ۲۶۶ ، وه (المیزان)
 ج ۴ ص ۳۸۸ .
 قاناداری :

هەلبەتە ئەوەی کە مەرۆق
 بە شینکاری کردنی کافر دەبێ مەرج نیە
 هەر دەقی قورئان و سوننەتیش بێ ، بە لکو
 هەشتیک بە بە شینکی پیویست و ئاشکرای
 شەسلا زانرا مەرۆق بە شینکاری کردنی
 کافر دەبێ ، بروانە (جمع الجوامع)
 لابن السیکی / ج ۲ ص ۲۰۱ .
 (۲) ئیمامی مالیک فەرموویەتی : (کل
 احد یؤخذ من قوله ویرد علیه الا
 صاحب هذا القبر صلی الله علیه وسلم)
 بروانە (کشف الخفا ومزیل الالباس)
 ج ۲ ص ۱۵۵ .

پینجهم : سوننه تی پیغه مبه ر صلی الله
 علیه وسلم که فەر مووده کانی و
 کرده وه کانی و بریار له سهردانه ککان
 (تقریرات) ی ده گریته وه ، شه رح و
 لیكدانه وهی قورئانه : (.. وانزلنا
 الیک الذکر لتبین للناس ما نزل الیهم)
 النحل / ۴۴ .

که واته : نابیی هیچ سوننه تیکی راستی
 پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم له گمه
 ده قه کانی قورئان و رووحی قورئان دا
 تیگ بگیری ، هه رکا تیگیش شتگی و
 رووی داو به هوی (تاویل) کردنه وه
 - هه گه ر ته شویلی هه لده گرت - شته کسه
 چاره سه ربوو شه وه باشه ، ده نا نا چاریین
 حوکمی هه لیه ستران (وضع) به سه ر شه و
 به نا و سوننه ته دا بده یین ، چونکه مه حاله
 پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه وسلم
 حوکم و بریار نیکی هه بی پیجه وانسه ی
 حوکم و بریار ی خوا . (۱)

(۱) که واته شه وه که زانایان

فەرمووده ناس گوتوویانه (۱) فەرمووده ی
 (ما اتاکم عنی فاعرضوه علی کتاب
 الله فان وافق کتاب الله فانا قلناه
 وان خالف فلم افله) رواه الطبرانی
 عن ثوبان ، فەرمووده یه کبیری درو
 هه لیه ستر او و ئی پیغه مبه ر ملی الله
 علیه وسلم نیه ، زبان له راستی شه و
 یاسایه نادات که گوتمان الله علیه وسلم
 چونکه پیغه مبه ر ملی الله علیه وسلم
 وای ته رمووی یان نا ده بی هه روایی
 به لام گرنگ شه و یه ته و او ته و او دلشیا
 بین که به راستی سوننه ت (قول ، فعل
 تقریر) هکه له گه ل قورغان دا دزایه تی
 هه یه و نا گوتی ، شه مش به زانایانی
 قوول و روچوو (راسخ) نه بی ســاغ
 نا کریمه وه ، شه وانه ی که شاره زابسی
 چاکیان له (ناسخ و منسوخ) ، (مجمل
 و مفصل) ، (عام و خاص) ، (مطلق و مقید) ،
 (منطوق و مفهوم) ، (تعارض و ترجیح) ،
 و ... هتد دا هه یه .

(۱) بروانه (ارشاد الفحول الی تحقیق
 الحق من علم الاصول) محمد بن علی
 الشوکانی / ص ۲۹ .

ئەم ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر
پەيغەمبەر ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر
دەگەر ئايەتە تەئەببۇر ، چۈنكى ئايەتە تەئەببۇر
بەش بوون :

۱- كۆچكەر ئايەتە تەئەببۇر ، كە ئايەتە تەئەببۇر
كۆچكەر ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر .
۲- پەشتىوان ئايەتە تەئەببۇر ، كە خەلكى ئايەتە تەئەببۇر
بوون و بوون پەشتىوانى پەيغەمبەر
ئايەتە تەئەببۇر .

۳- ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر
بەچاكى رەببۇر ئايەتە تەئەببۇر ، كە
بەزۇرى ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر
ئايەتە تەئەببۇر .

سەئەتە تەئەببۇر : (محمد رسول الله والذين معه
اشداء على الكفار رحماء بينهم
تراهم ركعاً سجداً يبتغون فضلاً من الله
ورضواناً) محمد / ۲۹ .

ئەم ئايەتە تەئەببۇر كە ئايەتە تەئەببۇر
ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر
ئايەتە تەئەببۇر ئايەتە تەئەببۇر ، ئايەتە تەئەببۇر
ئايەتە تەئەببۇر .

پیغمبریش صلی الله علیه وسلم
 فہرموودہی لہو بارہوہ زورن، یو وینہ :
 چوار: (الله الله فی اصحابی :
 لاتخذوہم غرضا بعدی ، فمن احبہم
 فبحبی احبہم ، ومن ابغضہم فببغضی
 ابغضہم ..) رواہ الترمذی وقال حسن .
 پیچ: (دعوا لی اصحابی: فواللہ
 نفسی بیدہ لو انفقتہم مثل احد ذہبا
 ما بلعتم اعمالہم) رواہ احمد ورمز
 السیوطی لصحتہ .

ثمہ دہربارہی ماوہلآن (الاصحاب)
 بہگشتی، دہربارہی چوار حی نشینہ
 - کانیشی فہرموویہتی :
 شہش: (.. فعلیکم بسنتی وسنتہ
 الخلفاء الراشدین المہدیین من
 بعدی عضا علیہا بالنواخذ .....) رواہ
 الترمذی وابوداؤد .

جا خوینہری بہریز !
 دہبی چ مسولمانیک ہمبی خوئی بسنتہ
 شوین کہ وتووی بہرنامہی خواو ریباری

ټم وټ ناگه يډنئى كه هېچ كاميســــــــــــــان
 - چ جاى هموويان - له ههله پاريزراو
 (معصوم) بوو ون ، چونكه حكه لـــــــــه
 پيغه مېر صلى الله عليه وسلم هېچ كهس
 له ههله پاريزراو نيه .

سئ يه م : نابئ ريژگرتنمان بوو زاتـــــــــه
 بهرزانه له سنوور بچيته دهرئ و له
 ماغي خوځيان زياتريان بدهيني، يـــــــــان
 چاو له ههله و تاواني هندنكيــــــــــــان
 بيوشين ، به تايبه تي ټهوانه يان كـــــــــه
 به هوئ ههله و خراپه ي وانه وه مسولمانان
 بيك وهر بوون و ، ټيسلاميش له سهر خدمت و
 بهيره وى جئ نشينا يه تي راست (نهـــــــــچ
 الخلاصه الراشده) تراز او نوممه تــــــــــــي
 ټيسلامى دوو چارى ده يان دهر دو نه خوـــــــــشى
 وابوو كه ټيستاش پيانه وه دهنالينين .
 چوارهم : ټم قسه يه ي عومهرى كــــــــــــوړي
 عه بدولعه زيز : (تلک دماء طهر الله منها
 ايدينا فلا تلوث بها السنــــــــــــــا)
 دهر باره ي تانه و ته شهر نه دان لـــــــــه

هاوه لآن خوا لیان رازی بی زور جواته
 به لام هیچ ماقوولیش نیه به و به هاته یه وه
 گوئ نه ده یه لیکولینه وه و توئینه وه
 میژووی ئیسلام و هه لسه نگاندنی هه لوئستی
 هاوه له به ریزه کان و لیک حوئ کردنه وه
 هه ق و نا هه ق !

به لئی من له گه له هه موو ریزیکم دا بو
 زانایانی پیشینان به هیچ ره نگیست
 قسه ی (ونمسک عما جری بین الصابسه
 ونری الكل ما حورین) (۱) بو هه زم ناکری
 مه گه ر بو خه لکی عه وام و ره شوکی !!

تی بینی :

۱- شه ده بیکی ئیسلامی به رزه که له کاتی
 ناوه یانی به کیک له هاوه لانی
 پیغه مه ردا رضی الله عنهم بگووتی
 (رضی الله عنه) یان خوا لیی رازی بی

(۱) بروانه (جمع الجوامع) ج ۲ ص ۴۲۴ وه
 ص ۴۲۳ . تاج الدین عبدالوهاب ابن
 السکی

هه‌لته ئی واشیان هه‌یه که من له‌کاتی
ناوه‌ینانی دا گوته‌ی (رحمه الله) بیان
(غفر الله له) م پی چاکتـــــــــــــــــــــرو
گونجاوتره !!

۲- ده‌بار ده‌ی حوکی که سیک که جیو به
یه‌کیک له هه‌وه‌لان ده‌دات زانایان
رایان جو‌ی حو‌ی یه :

(فضیل بن عیاض) فەرموویه تی :
جه‌ماوه‌ر رایان وایه ته‌مبی بکـــــــــــــری ،
هه‌ندی‌ک له مالیکی به‌کانیش ده‌لین :
ده‌بی بکوژری ، به‌لام هه‌ندی‌ک لـــــــــــــه
شافعی به‌کان ته‌مه‌یان تایبه‌ت کردوه به
که‌سیکه‌وه که جیو به (ابوبکرو عمر) بیان
(حسن و حسین) بلێ ، خوا لییان رازی بی
به‌لام جه‌ماوه‌ر هه‌ر لسه‌ر شه‌وه‌ن کـــــــــــــه
ده‌بی ته‌مبی بکری . (۱)

---

(۱) بر وانه (فیص القدیر شرح الحامع
الصغیر) ج ۲ / ۹۸ / للعلامة المناوی .
تی‌بینی : ته‌مبی کردن (تعزیر) پله‌و جو‌ری
زۆرن ، وه‌ک : خو‌لی توو‌په‌کردن ، لی‌دان
هه‌پس کردن . . . ته‌میش به‌پـــــــــــــــــــــی رای
فه‌رمانه‌وه‌ا دیاری ده‌کری .

به ندى سى بهم
 زانا و میرا تگرانی ره سەنى پێغه مبهەر
 صلى الله عليه وسلم
 بیروبوو چوون و ههلوێستمان ده باره ی
 زانایانی ش دیسان له بهر تیشکـــــــــــــــــى
 قورغان و سونهت دا ده خهینه پروو :
 خوای زانا و مبهردیان له زۆر جێیان
 له قورشانى دا مه دجى زانایانى کردوه ،
 بو وینه :

۱- (قل هل يستوی الذین یعلمون والذین
 لا یعلمون ۱۴ ۰۰) الزمر / ۹ .
 ۲- (یرفع الله الذین آمنوا منکم
 والذین اوتوا العلم درجات ۰۰)
 المجادله / ۱۱ .

۳- (۰۰ انما یخشى الله من عباده
 العلماء ۰۰) فاطر / ۲۸ .
 ههروهها پێغه مبهردیشمان صلى الله
 علیه وسلم له و باره وه فهرمووده ی زۆرن .
 بو وینه :

۴- فضل العالم على العابد کفـــــــــــــــــى

علی ادناکم (۰۰) رواه الترمذی وقال
حدیث حسن .

۵- (۰۰) وان العلماء ورثة الانبیاء
وان الانبیاء لم یورثوا دینارا
ولا درهما وانما ورثوا العلم ، فمن
اخذہ اخذ بحظ وافر) رواه ابی سودا وود
والترمذی .

۶- (من یرد اللہ بہ خیرا یفقہ فی
الدین) متفق علیہ .

بهائی هه لویستی ئیمدش ده رب ساره ی
زانایانی ره سه ن خوا لییان خوش بستی
همان هه لویستی خوا و پیغمبره صلی
الله علیه وسلم :

۲- له گهل خه لکی دیکه دا - که نازانن -
یه کسان نین !

ب- له لای خوا به چند پلان لـــــــ

بروادارانی ناسایی به رزترن !

ج- هر شه وان وه ک پیوست له خوا

ده ترسین و شهرمی لی ده کهن .

د- جیاوازی زانایانی ره سه ن و

خواپه رستانی ئاسایی وهک جیسا وازی
نیوان پیغه مبه رو گچکه ترین ما وه لیه تی!
هه جیگرو میرا تگری پیغه مبه رانسن و،
گه وره ترین و چا کترین به شیسان
بی براوه ..

و - دیاره خوا خوشی ده وین و خیسری
هیناونه ری ، بویه له بهرنا مسی
خوی دا شاره زای کردوون .

شیا له بهر تیشکی هم ده قانسبه و
چهندان ده قی دیکه ئا وادا ده لیین :
یهک : پیویسته زانا و پیشه وایانی ئیسلام
چ به مردووپی و چ به زیندووپی
نه و بهرگ ریژو حورمه تیان لی بهیئرئ و
وهک خه لکی ئاسایی ره فتاریان له گه
نه کری ، چونکه خه لکه مبه ر صلی الله
علیه وسلم وایان ته ماشا نه کردون ، وه
به ریژه وه نا و بان بهیئرئ و دا وای پلهی
پاداشتی چاکیان بو له خوا بکری (۱)

(۱) نه ده بیکی ئیسلامی بهرزو جوانه که
له کاتی ناوهینانی زانیانی پیشین دا
ئینسان بلای خوا لی خوش بی (رحمه الله) .

مه دح گرانه ی که له قورشان و سوننه ت دا
 سه باره ت به زانایان ههیه ، مه به سست
 پی زانایانی راست و ساغو خودایی
 (ربانی) یه ، ده نا هه ره له قورشان و
 سوننه تیش دا له زور شوینان دارانایانی
 نا راستی دین فرژش سه رزه نشت کراون و
 میژشی توندیان کراوه ته سه ری و به
 خراپترین شیوه وه سف کراون و
 وه نزمترین (۱) ئاژه ل چوینراون ، به
 وینه :

۱- (مثل الذین حملوا التوراة ثم لم
 يحملوها کمثل الحمار یحمل اسفارا
 بیس مثل القوم الذین کذبوا بآیات
 الله ..) الجمعة / ۵ .

۲- (واتل علیهم نبأ الذی آتیناه
 آیاتنا فانسلخ منها فاتیعنه
 الشیطان فکان من الضالین ، ولوشنا

(۱) وه نزمترین ئاژه ل چوینراون : بانی
 ته شیهی نزمترین ئاژه ل کراون ،
 ویچواندن : تشیه :

لرمسها بها ولكنه اخلد السبي الارض
واتبع هواه فمثلته كمثله الكلب...
الاعراف / ١٧٥، ١٧٦ .

٣- (ان الذين يكتُمون ما انزل الله
من الكتاب ويشترون به ثمناً قليلاً
اولئك ما ياكلون في بطونهم الا النار
ولا يكلمهم الله يوم القيامة ولا يزكّيهم
ولهم عذاب اليم) البقره / ١٧٤ .

٤- يَنْفَعُ مَبْرِئُ شِمَانٍ طَلَى اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فهو رمويه تى : (من تعلم علماً مما
يبتغى به وجه الله عزوجل لا يتعلمه الا
ليصيب به عرضاً من الدنيا لم يجد عرف
الحنه يوم القيامة) رواه الاسودا وود
باسناد صحيح .

٥- وه هو رمويه تى : (.. حتى اذا لم
يبق عالماً اتخذ الناس رؤساً جهالاً ،
فسئلوا فأفتوا بغير علم ، فضللوا
واضلوا) متفق عليه .

٦- ديسان فهو رمويه تى : (من سئل عن
علم فكتمه الحى يوم القيامة بلحاص

من نأر ۱ رواة انودا وود والترمسی
وقال حسن .

بهائی :

۲- هر که سیک له بهرگی پیشه وایه تی دا
بی و نه رکی خوئی حی به جی نه کسات وهک
که ریک وایه که یاره کتییی تی هه لگرتوه !
ب- وه هر که سیک له بهر راپسواردن و
ته ماعی دنیا یی ساکانی بهرنامه ی خوا
پشت گوئی بخت وهک سهگی شیسک به ده مه وه
گرتوو وایه !

ج- وه هر که سیک بهرنامه ی خـــــــرا
بشاریته وهو به نرحیکی که م بیروشی
- که مه به ست بهرزه وهندی دنیا یه مه وه
شاگر له زگی خوئی ده شاخنی و . هتد .
د- وه هر که سیک بو شه وه له بهرنامه ی
خوادا شاره زایی هتا بهرزه وهندی
ژیانی دنیا ی دابین بکات بوئی
به هشتی ناکات !
ه- وه بهتا وزانایانی نهزان ، سهه
له خویان و خه لکیش ده شیوین !

و- وه ههركه سېك زانيارى ده ربار ه
به رنامه ي خوا هه بې و لېي بېرسرئ و
بېشار پته وه ، به لغا وېكي ټاگريسن
لغا و ده كړئ ۱

دووهم : نابې رېزگرتنمان له زانايان
له سنووري خوې بچېته ده رې ، به وه ي
كه به بې هه له (معصوم) يان له قه لسم
بده ين ، يان قسه و برپاره كانيان وهك
ده قى تورټان و سونه ت بې چهندو جوون
وه رېگرين ، چونكه هېچ زانايه كسى
راسته قينه قايل نابې ټاوا ره فـتـار
له گهل قسه و بېرو بوچوونه كاني دا بـكـرئ .
سې يه م : نابې هېچ زانايه كه هه رچه نده
پايه بدرزو مەزن بې ، پايه بـمـرـزى
- يه كه ي زامان لئ بـكـات نه توانيـسـن
قسه و بوچوونه كاني به تـمـه رازووي
تورټان و سونه ت هه لسه نـگـيـنـيـن و ،
به رهمه كه ي به بېزنگي تيـوـه رـاـمـان و
وردبوونه وه ي خو مان له بېزينا
بده ين ..

به لّام گرنگ، ډدوهيه څو مسمان و (۱)
 خه لکيش بناسين و بزانين کسه
 هه لسه نگاندن و له بيزينگ، دانيش لسه
 همور کدس ناوه شته وه، حساري واش
 هميه بيرو زه يني، ناته واوي څو مسمان
 شتيکمان به هه لډ ديتته بهرچا و ،
 دنا تيروته واوه ، وه ترنگ ډدوهيه
 که مينده مان توماني چاک و متماندهي
 عاقلانه به زاناياني پرسمن هه بي که
 ډه گهر ته واوته واو دلتيا نه بيس لسه
 هه لډ يي قسه يه کيان له خووه هه بکه يينه
 گاله !!

(۱) باشتريڼ رڼگه ش بو څو ناسيين و
 خه لک ناسين ، که ليږده دا مه به ستم
 زانايانن ، ډدوهيه که مروژي بهرهميه
 ډدو زانايانه به وردی موتا لا بکيات و
 بچيته نيو دهر ياي قوول و غراوانيانه وه
 حا ډه و جار تي ده گات که لسه
 چ (رجل) بکه و خه لکيش چ جيه ډوره
 (رحال) يک سووه ۱۱ به لّام ډيه وه ي
 څاره زاي بهرهم و خه زينه ي ډه وله مهندي
 زانايان نه بي رهنه زوو خوي لسي
 بگوري و وايواني هيج نه ماوه نه يواني

به ندي چواره م
مزه به كان (المذاهيب)

به رله وهی بیینه سر خستنه پرووی
هه لویتیمان دهریاره می مزه به کان پیشه کی
وهک ری خوشکردن چهند خالیک سه باره ت
به مه سه لهی کوشش کردن و هه لهنجیان
(الاجتهاد والاستنباط) و چوئیه تسی
به یدارونی شهرج (مقه) ی ئیسلامی و
مزه به کان ده عینه پروو :

یه که م : خوائ زانا و کار به حی مه رموویه تی
(فاسالوا اهل الذکر ان کنتم
لاتعلمون) النحل / ۴۲ .

وه مه رموویه تی : (واذا جاءهم امیر
من الامن او الخوف اذاعوا به ولنسوا
ردوه الی الرسول والی اولی الامر
منهم لعلمه الذین یستنبطون)
منهم ۰۰ النساء / ۵۹ .

وهک ده بینین له دهق (نسس) ی

یه که میان دا فرمانمان پی ده کات که
 له کاتی نه زانین دا پرسیار له وانسه
 بکهین که خاوه نی زانیاری و شاره زاین
 که واته بابای موسلمان ده بی هسه ول
 بدات له تاینه کهی دا شاره زاو چاوساغ
 بی، جا شه گهر بوئی نه کرا شه و
 شاره زایی و زانیاری یه وه ده ست بی نی،
 شه وه نابی به نه زانی هتگا و بنسی و
 پیویسته پرسیار له وانسه بکات کهسه
 زانا و شاره زان، چونکه کویرانسه
 به ری دا رویشتن پیشه ی نینسانی عاقل
 نیه، (ولاتقف مالیک به علم ...)
 وه له ده قی دووه میش دا گله بی له
 که سانیک ده کات که له کاتی بیستنی
 هه والیک دا یه کسهر بلاوی ده که نه وه،
 بهرله وهی بیترنه وه بو لای پیغه مبهرو
 بو لای پیشه وایانیا، شه وانده توانای
 هه لپنجان و شه ناجا مگیری یان هه به،
 که واته بابای موسلمان پیویسته بو
 بلاوکردنه وه و بلاونه کردنه وهی هه والی

خوښ و ناخوښ خوښه سهر نه بڼو پسر
به زانايان بکات ۱

دوهم : هروڼه خاى پسر وږدگار
فرموده تى: (يا ايها الذين
آمنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول
واولى الامر منكم فان تنازعتم فى شىء
فردوه الى الله والرسول ..) النساء ۵۹/
لهم دهقهش دا خاى داگسهر
فرمانمان پي دهکات که فرمانبره
وى و پيغه مبره کهى و پيشه و ايانسى
خومان بکهين ، وه هرکاتیک له شتيک دا
کهوتينه کيشه وه بيگيرينه وه بسو لای
خوا و پيغه مبره کهى صلى الله عليه
وسلم .

شايانې باسه که هم ثابته به پيږه
همو وه به لکه شرعي يانهى که به
سرچا وهى هله پيږه راني حوکمى شرعي
داده نرين و همو زانايان له سهر يان
رېک که وتوون ، گرتوونيه نيوځوى ، که

قورپان و سوننه ت و ئىجماع و قىياسن .
 چونكه (اطيعوا الله واطيعوا
 الرسول) وهك پيشتىر گوتمان مه به سست
 پا به ندبوونه به قورپان و سوننه ته وه ،
 وه فرمانبهرى كردنى (اولى الامر) بيش
 به لگه ئىجماعه ، مه به سست له (ردوه الى
 الله والرسول) بيش قىياس كردنه بئوسه ر
 قورپان و سوننه ت .

سئ به م : حارئكى كو مه لئيك له ها وه لانى
 پيغه مبه ر رضى الله عنهم به
 سه فەر چوون و به كيان به ردئيكى وه سه رى
 كهوت ، سه رى شكا ، دوايى له خه وئ دا
 له شى پيس بوو ، وه پرسىارى له
 ها وري به كانى كرد كه تا يا پيئنان وا به
 مو له تى (ته به موم) كردنم بو وه به سئ ،
 گوتيان نه خير ، مادام تاوت وه ده سست
 بكه وئ ، ئنجا خوئ شردو له نه نحسام دا
 مرد ، كا تئيك گه رانه وه لای پيغه مبه ر
 صلى الله عليه وسلم و ته وه وه والى

پیّ دراهم رموی : (قتلوه قتلهم الله
الا سالوا اذا لم يعلموا فانما شفاء
العی السؤال ..) رواه ابیـوداود
والدارقطنی وابن ماجه وصححه ابن
السکین .

همروه ما کاتیک پیغمبره ی خوا
(معاذ بن جبل) ی ره وانه ی لای به من
کرد پیّ نه رمو :

(کیف تقضی اذا عرض لک القضاء ؟ قال
اقضی بکتاب الله ، قال فان لم یکن فی
کتاب الله ؟ قال فبسنة رسول الله ،
قال : فان لم یکن فی سنة رسول الله ؟
قال اجتهد رای ولا آلوا ، فضرِب رسول
الله صلی الله علیه وسلم علی صدره
وقال : الحمد لله الذی وفق رسول
رسول الله لما یرضی رسول الله)
اخرجه احمد وابوداود والترمذی
والدارمی والبیهقی وابن سعد .

وهکده بینین پیغمبره ی خوا لله
فهرموده ی به کهم دا گله یی له که سانیک

دهکات که فتوای هلهیان داوه و پرسیان
 به لهخویان زانتر نه کردوه، وه لسه
 دهقی دووه میش دا ره زامهندی خـــــــوئی
 ده رده بری له سر هلهویستی (معاذ) کسه
 پیی فهرموو: شه گهر له قورپـــــــان و
 سوننه ت دا حوکمی شهرعیم ده ست نه گهوت
 بوخوم کوش ده که م و که مته رخمی ناکه م.

چوارهم: پاش کوچکردنی پیغه مبه ر هلی
 الله علیه وسلم و مالئاوایی له
 دنیا کردنی براده ره به ریزه کانی
 خوا لییان رازی بی، بو چاره سرکردنی
 هر کیشه یهک و وه لایمی هر پرسیاریک و
 هر حوکمیکی شهرعی قورپان و سوننه ت
 تاقه سرچاوهی فتوا وه رگرتن و یاسا
 هلهینجانیان یوون، مه گهر مه سه له بیدکی
 وایان بو هاتبا پیشی که حوکمه کی له
 قورپان و سوننه ت دا نه بابه، شه وکاته
 بوخویان له بهر تیشکی قورپـــــــان و
 سوننه ت دا ده ستیان ده کرد بـــــــه

وردبوونه وه و راما ن و کوشش کردن و
هلهینجان .

ههلبه ته مهلیک جاریش ده ربـارـه ی
قورپان و سوننه ته کانی پیغه مـبـه
پرسیاریان له به کتر ده کرد، بو شه و
پرووداو مهسلانه ی که ده هاتنه پیشیان.
(ابن جریر) گوتوو به تی :

(عهیدوللای کوری عومره و کوممه لیک له و
ها وه لانه ی پیغه مبهری خوا صلی الله
علیه وسلم که له دوای وی له مه دینه دا
ده زیان ، به گوپـره ی مه زه بی (زید بن
ثابت) فتوایان ده دا ، وه به گوپـره ی
عه و مه رموودانه ی که له ویان وه رگرتـنـو و
نه یان توانیوو له پیغه مبهری خسوا وه
وه ریان بگرن و له به ریان یکن .

(مسروق) له باره وه مه رموو به تی :

(من گه وه گه و رانی ها وه لانی پیغه مبهرم
ده دیتن که له بابته میراتـه وه
پرسیاریان له (عائشه) ده کرد، وه جاری
وابوو مه سه له یهک بو شه بو وه کری صیددیق

ده هاته پيشي خوا ليبي رازي بي، شهويش
 به پيبي شاره زايي له قورشان و سوننه دا
 برياري تيدا ددها، شهگه ر هيجي ده ست
 نه كه وتبا له و ها وه لانه ي ده پرسي كه
 له لاي بان، جا شهگه ر زانياري يه كي (۱)
 له و باره وه ده ست كه وتبا يه و هري ده گرت
 ددها به بوچووني خوي هه ولسي ددها
 وه لامكي بو بدوزيته وه .

وه چوار خليفه به رپزه كان خوا
 ليبيان رازي بي زورچاران بو زور
 مهسلان كه سريان لي دهرنه چوويان،
 ها وه لانيان خرده كرده وه و كوړپكسي
 را ويزيان بو چاره سهری شه و مهسلانده و
 حوكمي شهرعييان پيك دينا و، له سهر
 تيشكي شه و وتوويزو دانيشنه دا شه و
 مهسلانديان چاره ده كردن .

(۱) مه به ست له زانياري (علم) ليړه دا
 سوننه ته، ددها شهگه ر هه لهينجانيبي
 قورثاني با بوخوي شاره زا بوو، به لام
 سوننه ته كاني پيغمبر صلي الله عليه
 وسلم به نيو ها وه لان دا بلاووويونه وه و
 هيج كاميان هه مووياني نه ده زاني .

وه ٿه و ها وه لانهى كه فتوايان لى
وه رگيرا وه له (۱۳۰) كه س پتر بوو ون له
پيا وو ژن .

به لام ٿه وانهيان كه فتوايان زور بووه
ٿم هوتن (عمر بن الخطاب ، على بن
ابى طالب ، عبدالله بن مسعود ، عائشه
زيد بن ثابت ، عبدالله بن عباس
وعبدالله بن زبير) (۱) رضى الله عنهم .

پينجه م : ٿنجا پاش (الفتوحات
الاسلاميه) ها وه لاني پيغه مبر
خوا ليان رازى بى به شاره كان دا
بلاو بوونه وه ، بو ٿه وهى رپروونى خه لکى
نوى مسولمان بکهن و ٿيسلاميـــــــــــــــــان
تى بگه يهنن ، وه شش شار لـــــــــــــــــه و
شوينانهى كه ٿه و به ريزانهى پيـــــــــدا
بلاو بوونه وه ، بوونه مه لهندي ها وه لـــــــــه
زانا کاني پيغه مبر كه برى تي بوون له مانه :

(۱) بروانه (اعلام الموقعين عن رب
العالمين) ابن قيم الجوزيه .

(مددینه ، مهککه ، کووفه ، بهسره ، شام ،

میصر) .

جا له هدرکام لهم شمش مهلبه ندانه
ژماره یهک له هاوه له زاناکانی تیډا
نیشته جی بوون و ، ئه و بهرپزانهش هدر
کامیکیان ژماره یهک له (تابعین)
زانباری یان لی وه رگرتن ، ههروا بهم
پییه ههتا سدهی دووه م و سیه می کوچی
که مهزه بهکانی تیډا دروست بوون .

له شاری مه دینه دا ئه م بهرپزانه
(عمر ، علی ، عبدالله ابن مسعود ،
زید بن ثابت ، عبدالله بن عباس ،
عبدالله بن عمر) ، وه غهیری وانیش
زوری دیکه هه بوون ، بهلام (عبدالله بن
عمر و زید بن ثابت) له هه موویان پتر
قوتابی یان هه بوون .

له شاری مهککهش دا (معاذ بن جبل
و عبدالله بن عباس) - له کوټایسی
ته مه نی دا - نیشته جی بوون .
له شاری کووفهش دا کوټه لیک له و

به پیزانه نیشته جی بوون ، کـــــــــــــــــه
ناودارترینیان (علی بن ابی طالب و
عبدالله بن مسعود) بوون .

شاری به سرهش (ابوموسی الاشعری
و انس بن مالک) ی تیدا نیشته جی
بوو بوون .

شامیش عومهری کوری خه تباب (معاذ و
عباده بن الصامت و ابوالدرداء) ی بو
ره وان کرد تا خه لکه که ی تی بگه یهن .
میسریش زور له ها وه لآن کوچیان بو
کرد بوو به لام شه وه ی که له وی دا به فتوا
ناوی ده رکرد بوو (عبدالله بن عمرو
و بن العاص) بوو .

شه شه : ئنجا له هه رکام له به پیزانه وه
ژماره یه که له (تابعین) فیئری
قورغان و سوننهت و کوشش کـــــــــــــــــردن و
هه لهنجانی حوکم و فتوا بوون ، وهک :
(سعید بن المسیب ، عروه بن الزبیر
قاسم بن محمد ، خارجه بن زید ، سلیمان

بن یسار، عبدالله بن عبدالله بن عتبہ
 بن مسعود (له مهدینه، وه) عطاء بن
 رباح، طاوس بن کيسان (له مهککسه،
 وه) علقمه بن قیس النخعی، شریح بن
 الحارث القاضی، عبدالله بن عتبہ بن
 مسعود، اسود بن یزید، عمرو بن شرحبیل
 مسروق ابن الاجدع، عبدالرحمن بن ابی
 لیلی (له کووفه، وه) حسن البصری،
 محمد ابن سیرین، مسلم بن یسار،
 شریح (له بهسره، وه) ابو ادريس
 الخولانی، شرحبیل ابن السمط، قبیصه
 بن ذویب الخزاعی (له شام، وه) یزید
 بن حبیب، عبدالله ابن ابی جعفر
 له میسر.

فتجا نه و پیشه‌وا موجه‌هیدانه
 پیگه‌یشتن که هدرکا میکیان خاوه‌نسنی
 مه‌زه‌بیکی دیار بوو، که ناودارترینیان
 نه‌مانه‌ن (سفیان الثوری، حسن
 البصری، ابن ابی لیلی، اوزاعی،
 لیث بن سعید، ابوحنیفه، مالک، شافعی

احمد) خوا له هم موو لایه کیان خوش بیو
پاداشتی بهر زو مەزنیان بداتـــه وه
مالیان ئاوابی (۱)

وه شایانی باسه که له (۲) مەزه بانه
بهس چواره کهی دوا بییان ماونه وه و ئهوانی
دیکه له بهر چهند هویه که گرتترینیان
نه بوونی قوتا بیانی مشوورخوڕ بهـــو
برانه وه، چوار (۳) مەزه به کان جـــی
وانیشیان گرتـــه وه .

(۱) بو نووسینی خالی چواره م و پینجم و
شهشم بهشتم به کتییی (الاکمـــه
المجتهدون) بهستوه، نووسراوی: احمد
عزالدين البیانونی لایه ره (۱۰ تا ۲۴)
(۲) شایانی باسه که مەزه بهی (داود
الظاهری) که ابن حزم ده مراسیه تی
وه که چوار مەزه به کان ماوه یه که لـــه
ئارادا بوو بهلام پاشان ئه ویش له بهر
چهند هویه که گرتترینیان تهسکی و
(حرفی) بوونی بوو نه ما .
(۳) ئه و چوار مەزه به تایبه تن بهـــ
حه ماوه ری مسولمانانه وه که بهـــ
(اهل السنه والجماعه) ناسراون ، ده نا
شیعه کانیش مەزه بی جوړا و جوړیان هه بوو و ن
بهلام ئیستا بهس دووانیان مـــاون ،

www.alibapir.net

جا خوینەری بەرپر !

بۆیە ئەم شەش خالانەم خستە پروو هەتا
زۆرچاک چۆنیەتی دەست پیکردنی کۆشش
کردن و هەڵهینجا نمان لە بەرچا و بیو
میژوو و چۆنیەتی مەزە بە کانییش پروو
بیتهوه . ئیستاش کاتی ئەوه هاتـــوه
کە هەلئویست و بیروبوچوونی خۆمان
دەربارە مەسەلەی ئیجتیهاد و
مەزە بە کانی بخەینە پروو .

بەلام پێشەکی را و بیروبوچوونی
زانای پێشەوایانمان لەو بارهوه
دەخەمە پروو ، ئەوجار لە چەند خاڵیکی
کورتدا هەلئویستی خوشمان ، کـــه
ئومێدەوارین لەوه بوهشیتهوه بـــه
هەلئویستی شوین کە وتوانی رێبـــازی

.....
بەکەم کە ئی زۆربەیانە مەزەبی جەعفەری
دوازدە ئیمامییه کە پێشەوایەکی ئیمام
جەعفەری صادیقه ، دووهم مەزەبـــی
زەیدییه ، کە پێشەوایەکی زەیدی کۆری
عەلی (زین العابدین) کۆری حوسەینی
کۆری عەلییه .

www.alibapir.net

پیغمبر له قهڵم بدری ده خهینه پروو :

یه کهم : مه سه له ی کۆشش کـــــــــــــــــردن و
هه له ینجان (الاجتهاد والاستنباط)

له باره ی کۆشش کردن و هه له ینجانه وه
له نیو زانایانی را بردوو و ئیستاش دا
جیا وازی را و مشت و مریکی زور، له زور
پروه وه ههیه ، به لام شه وه ی که په یوه ندی
به مه بهستی ئیمه وه ههیه لیژه دا بهس
مه سه له ی داخران یان دانه خرانـــــــــــــــــی
دهرگای کۆشش کردن و هه له ینجانه .

به شیک له زانایان پێیان وایه که
له دوای سه ده ی چواره می کۆچی به وه دهرگای
نا و برا و گاله درا وه و هیچ که سیکیـــــــــــــــــش
پێی نا کریته وه (۱)

به لام به شیکی دیکه یان که شه مانیش
زۆربه (اکثریه) ن و که له زانای زور

---

(۴) بو وینه بروانه فتوای شیخ محمد

بیره زاو رۆجووشیان تیدا مه(١)، ده‌لێن:
 داخرانی ده‌رگای گۆرین هه‌گه‌ له‌ شه‌فسانه
 چیدی نیه‌ و قسه‌یه‌که‌ (ما انزل الله بها
 من سلطان) ، چونکه‌ شه‌ و ده‌رگایه‌ خواو
 پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم لــــه
 هه‌لکیان کردۆته‌وه‌، هه‌یج که‌ سه‌یکیش بو‌ی
 نیه‌ له‌خۆوه‌ بریار ی وان هه‌لویه‌ شه‌نیه‌ته‌وه‌
 هه‌لبه‌ته‌ شه‌وانه‌ش که‌ ده‌عوای گاله‌درانی
 ده‌رگای تاویراو ده‌که‌ن نه‌ له‌ قورئان و
 سونه‌ت و نه‌ له‌ ئیجماع و نه‌ له‌ قیاس دا

(١) بروانه‌ (ارشاد الفحول ...)
 للشوکانی/ص ٢٢٤ ، وه‌ بروانه‌ (تحفه
 المحتاج) ج ١٠ ص ١٠٩ ابن حجر الهیتمی.

.....
 الحامد که‌ له‌وباره‌وه‌ فەرموویه‌تی :
 (والذی علینا علمه‌ والعمل به‌، هه‌و
 ماقرره‌ فقهاونا رحمهم الله من ان
 الاجتهاد المطلق فی الاحکام ممنوع بعد
 ان مضت اربعمائه‌ سنه‌ من هجرة‌ سیدنا
 مولانا محمد رسول الله ... لئلا يدعی
 الاجتهاد من لیس من اهله‌ .. من اجل
 ذلک رای العلماء الاتقیاء اقفال هذا
 الباب ..) الاثمه‌ المجتهدون/ ص ٩٣، ٩٤ .

به لگه یان به دهسته وه نیه بو ئیسپاتی
ده عواکه یان . (۱)

دووه م: مه سه له ی چوار مه ز به کسان
(المذاهب الاربعه)

دیاره هه لوئستی زانایان ده رباره ی
چوار مه ز به کانیش هه ر به ره م و شه ناجی
هه لوئستی و بوچوونیانه ده رباره ی
مه سه له ی پیشوو، شه وانیه که بر وایان
به داخرانی ده رگای کوشش و
هه لهنجان هیه له دوای سده ی چواره مده وه
هه ئین له سه ر هه ر مسولمانیک فه رزه شوین که وتوو

---

(۱) (استوی) له شهرخی (منهج
الاصول) ی بیضاوی دا گوتوو یه تی :
(ان دعوی انقراض عصر الاجتهاد
وانقضاء اهله لادلیل علیها من الكتاب
والسنه ولا الاجتماع ولا القیاس فهی
باطله) بروانه (آشنائی با تحولات
مذاهب در اسلام) ص ۱۰۹ ، محمد سعید
ابراهیمی .

(مقلد) ی یه کیک له و چوار (۱) مه زه بانه
 بیت ، به لām ښه وانی دیکه ده لاین ښه وه .
 مهرچ نیه ، تنانته مه ندیکیان ښه من
 ده لاین : ښه گهر کاسرا نه ښه گه بیته پله ی
 کوشش کردن هر نابیی ته قلید بکات ،
 به لکو بیان ده بی بوځوی لی بکو لیت ښه وه
 ښه گهر توانای ه بی ، بیان ښه گهر توانای
 تو یزینه وه و به دوا دا گه رانی نه بی (۲) ،
 پرس به زانایانی سهرده می ځوی بکات ،
 ښه مه به کورتي بیرو را و ه لویستی
 زانایانده دهر باره ی ښه تیهادو ته قلید .
 ښه ش له به ر تیشکی قور ښان و
 سونته داو ، له به ر تیشکی قسه ی ښه و
 زانا به ر پزانده دا ، ه لویستی ځو ښان
 سهاره ت به . مه سله ی ښه تیهادو
 شوین که وتنی چوار مه زه به کان ل ښه م
 چهند خاله دا ده خه پنه پروو :

(۱) بیروانه (تحفه المحتاج) ج ۱۰ ص ۱۰۹ .
 (۲) بیروانه (ارشاد الفحول) . للشوکانی
 ص ۲۳۶ . مهروه ها سهرنجی (الوجیز) ی
 عبدالکریم زیدان بده .

۱- مادام هیچ حوکمیکی شهرعی به بی بد لگه
(دلیل) نیسپات ناکری و هیچ ده عوایه ک
به بی شاید وهرناگیری ، مه سه لسه ی
کو تایی پی هاتنی ئیحتیهادیش (۱) هیچ
به لگه یه کی متمان به پیکراوی له سهر نیه
که واته ناتوانین بلین : ده رگای
ئیحتیهاد داخراوه .

۲- که وهنده ی کتیی زانایانم موتالا
کردوون (له بواری (اصول الفقه) دا
به س سی قسم هاتوونه به رجاوان که
لایه نگرانی داخراونی ده رگای ئیحتیهاد
به ئومیدی به به لگه شیان کرد بیانن :

آ- ده عوای ئیجماع کران له سهر داخستنی
ده رگای گورین !

ب- ده لین مه رجه ده بی موخته هیادی
موتله ق ههروه ک چۆن پیشه وه وا

(۱) مه به ست له (اجتهاد) لیله ره دا
ئیحتیهادی موتله قه ، چونکه ئیحتیهاد
له چوارچووه ی مه زه بیکی دیاری کسراوو
ئیحتیهاد له مه سه لسه یه کی تاییه تسیدا
به رای هه موو زانایان هه ر به رده وامن .

سهرمه زه به کان بنچینه کانی مه زه به کانیان
دارشتوون ، شه ویش یاسا و بنچینه ی دیکه ی
سهر به خو دا بریزئی ، ده نا بیـــــــــــــــــــــــــه
موجته هیدی موتله ق دا ناسری .

ج - ده لیئن مه رجه ده بی با بای موجته هید
بتوانئی له هه موو مه سه له به ک دا
فتوا بدات !

به لام ئیمه پیمان وایه هیچ کام له م
سی قسانه ناکرینه به لگه ی راستیی
ده عوای داخرانی ده رگای نا وبرا و ، چونکه :
یه که م : چۆن ده گونجی ده عوای ئیجماع
بکری له حالیک دا که چهندان که سی
وهک (قفال ، قاضی حسین ، سیوطی ،
ابن عبدالسلام ، ابن دقیق العید ،
شوکانی ، آمدی ، غزالی ، اسنوی . . هندی)
بروایان به داخرانی ده رگای گوریـــــــــــــــــن
نه بووه و ، هندیکیان (۱) خوشیان به
موجته هیدی موتله قو سهر به خو (مستقل) ش
زانیوه ؟ !

(۱) له وانه (سیوطی و شوکانی) وه

دووهه : ناتوانين بليين چوار پيشه وا
 سهرمه زه به كان يان غه پيـــــــري وان
 بنچينه كانى كووش و هله پيـنجانيـــــان
 دارشتوون ، چونكه وهك پيشتر پروونمان
 كرده وه ، پيغه مبهرو ها وه له كانيشـــــي و
 شويـن كه وتوو ان (التابعين) يــــش ،
 له پيش پيشه وا سهرمه زه به كان دا هـــــر
 له سهر هه مان رچه رويشتوون و ، ئـــــه و
 بنچينانه يان ههر به كارهيـناون !

ئايا ئه وانيش - به تايبه تي له دوای
 پيغه مبهروه صلى الله عليه وسلم -
 ههر له به رتيشكي قورپان و سوننهت و
 ئيجماع و قياس و باقى سهرچا وه كانى
 ياسادانان (مصادر التشريع) وهك

(ابن حجر) يش له (تخفه المحتاج) ج: ٩: ١٠
 ده رباره ي (قفال و قاضي حسين) گوته وويه تي
 (وكيف يمكن القضاء على الاعصار بخلوها
 عنه (يقصد المجتهد) والقفال نفسه كان يقول
 لسائله في مسائل الصبره: تسالني عن
 مذهب الشافعي ام عما عندي ، وقال هو
 وآخرون منهم تلميذه القاضي حسين :
 لسنا مقلدين للشافعي بل وافق رأينا
 رايه (..)

(استصحاب وعرف والممالح المرسله
 وشرع من قبلنا و . . هتد) دا فتوايان
 نه دا وه ؟ هه لبه ته نا ونه هينراني شه
 به لگه شرعي يانه (الادله الشرعيه) ش
 نا کرپته به لگه ی کا رپي نه کران و ره چا و
 نه کرانيان له پيش پيشه و
 سه رمه زه به کان دا ، به تاييه تي لسه
 سه رده مي عومره ی کوري خه تباب دا ، خوا
 ليی رازی بی .

سی یه م : مهرج نيه موجه هيد وه لامی
 هه موو پرسيا ريک بزانی و بتوانی له
 هه موو بار يک هه فتوا پدات ، شه وه تا
 شيما می مالیک که به کیک بووه لسه
 چوار پيشه و سه رمه زه به کان ، چل (۴۰)
 پرسيا ري لي کرا وه به سه وه لامی چوار يانی
 دا وه ته وه و ، له وه لامی (۳۶) يکان دا
 هه رموويه تي : نازانم (لا ادري !) (۱) .

(۱) بروانه (المستصفي من علم الاصول)
 للامام أبي حامد محمد الغزالي
 ج ۲ ص ۳۵۴ .

شجاء نهک ههر شهر بهلکو به ده ردي
 شيما مي غوزالي فهرموويه تي: چهنندان
 عار شافيمي، بگره هاوه لان (اصحاب) يش
 له عاقلار زور مهسلان دا دامـاون و
 بي وه لام برورن (۱)

شجاء براي بهسندو بههيز (الراي
 الراحم) ليه لاي تيكراي زانايان شهويه
 كه دروسته (اجتهاد) بهش بكري ، واته
 ده گونجي باباي موخته هيد له هندیك
 مهسله ي تا به تي دا بگاته پله ي
 شجتيهادو شجتيهاد بگات ، بي شهويه
 له ده موو مهسله كاني شهر عدا گهيبيته
 پله ي ناوبراو . (۲)

(۱) بروانه (المستقى من علم الاصول)
 للامام ابي حامد محمد الغزالي
 ج ۲ ص ۳۵۴ .

(۲) بروانه (جمع الجوامع) ج ۲ ص ۲۸۶ .
 (والصحيح تجزي الاجتهاد) ، هروه ها
 سهرنجي (ارشاد الفحول) ۱۰۰ بده ص ۲۲۴ .
 (غزالي) يش گوتويه تي: (وليـس
 الاجتهاد عندي منصبا لا يتجزا بل يجوز
 ان يقال للعالم بمنصب الاجتهاد فـي

۳- هیچ شتیکی ماقوول نیه شینسان
 نه بوخوی به ری یه بزانی نه
 بهدوای شاره زایهک بکه وی و مهروا
 گوتره کاری و کویرانه ملی ری یه بتری،
 که واته مهسه لهی شوین که وتن (تقلید) ی
 یه کیگ له و مهزه بانهی که له نیی و
 زانایان دا جی شیعتیبارن شتیکی
 پیویسته ، بو هر که سیک که نه گه ییسته
 پلهی کوشن کردن و هلهینحان .

بهلام چند ئاگاداری یه کس
 گرنگیشان له و باره وه همن :

یهک : چوار مهزه بهکان و غهیری رانیش
 بهس شه رج و لیكدانه وه و پرونگردنه وهی
 قورغان و سوننه تن ، که واته شه ریعه تی

.....
 بعض الاحکام دون بعض (ج ۲ ص ۳۰۳)
 مهروه ها خاوه نی (الوجیز فی اصول الفقه)
 وه خاوه نی (فواتح الرحموت) ج ۲ ص ۳۶۴
 هه مان رایان مهیه .

ښلامی له جوغزی چوار موزه به کسان و
غیبری و انیش دا کورت هه لنه هاتوه ، به لکو
هر کام له چوار موزه به کسان و غیبری
وانیش جوړیکه له خوړه کانی لیکدا نه وه و
شهرجی قورغان و سونته .

دوو : که راته شتیکی هه له و له گـهـل
عقل و شهر عدا نه گونجاوه که
خوښیستن و عاتیغه و ده مارگیری موزه بی
وامان لی بکات ، ښلامی و فراوان و
پان و پور له جوغزی هر چـوـار
موزه به کانیښ دا ببینن چ جـای
یه کیکیان !

مادام وایی ! با ښاگادار بیسن و
به ناوی (تهقلید) هوه ښلام لـه
خه لکی گچکه نه کهینه وه و ره حمه تی فراوانی
خوایان لی ته سک نه کهینه وه و ، نه هر
چوار موزه به کسان و نه هیچ کامیشیان
له خه لکی نه کهینه (ښایسن) و
(ښلام) یکی تایینه تی !
سی : هر چه نده زانایان ښاوا پیناسه ی

(تقلید) ده گن : (اخذ القول بدون

معرفه دلیلہ ..) به لام :

A- سہ رجہ می زانایان ده لّین و اچا کسہ

با بای (مقلد) مہ ولّی زانینسی

به لگہی راستی (فتوا) یہ کہی بسدات

به لکو مہ ندیکیان پھی بردن به به لگہی

راستی (ٹیجٹیہاد) به مہ رجی تہقلید

ده زانن (۱)

با۔ مہ رج نیہ مرؤق یان موحته ہید بی

یان شوین کہ وتوو (مقلد) ، به لکو

لہ نیوان موحته ہیدو موقہ لہیددا پلہ یہ کی

دیکہ ہہیہ ، ٹہ ویش ئی با بایہ کہ کسہ

نہ گہ یوہ تہ پلہی ٹیجٹیہاد ، به لام بسہ

وہ دوا کہ وتنی بی ٹا گایا نہ ش قایل نیہ و

---

(۱) خا وہ نی (جمع الحوامع) دہ ربارہی

تہقلید گوتوویہ تی : (..) ویلزم غیر

المجتہد وقیل بشرط تبیین صحہ اجتہادہ

وقیل لایقلد العالم وان لم یکن محتہدا (

ج ۲ ص ۳۹۳ ، مہ روہا گوتوویہ تی (وللعامی

سوالہ عن ماخذہ استرشاداً ثم علیہ

بیانہ ان لم یکن خفیاً) ج ۲ ص ۳۹۷ .

به لکو ویرای پا به ندبونی به یه کیک له
 مه زه به کانه وه ، به رده وام هه و لیش ده دات
 به پیی توانا لی بکو لیته وه له هه
 مه سه له یه ک دا به لگه ی کام پی شه وا بیان
 چ قسه و رایه کی پی پته وتر بیت هه لسی
 ده بژی ری ، هه لیه ته شه مه ش نه
 (تلفیق) ه و نه به دوا ی ئاسان دا گه ران
 (تتبع الرخص) یشه ، به لکو به دوا ی
 راست ترو چا کتر دا گه رانه ، (۱) وه ک خودا
 فرموویه تی : (الذين يستمعون القول
 فيتبعون احسنه) الزمر / ۱۸ .

جوار : هه رچه نده پی شه وا و سه ر مه زه به کان
 خوا هله بیان به رز تر بکاته وه ، هیه چ
 دریغی یان نه کردوه له دۆزینه وه ی هه ق و
 رای راست له هه ر مه سه له یه ک دا کسه
 فرموویانه ، به لام شه گه ر هات و دوا ی
 لی کو لینه وه ی وردو قوول به به لگه ی

(۱) بروانه (جمع الحوامع) ج ۲ ص ۴۰۰ ،
 ۴۰۱ ، هه روه ها سه رنجی (الوحیر)
 بده ، ص ۳۱۶ .

شهرعی پته و دلنیا و مسوکر بوویــــ
 که فلان پیشه وایه فلان متوایــــ
 پیچه وانهی فلان ثایهت و فهرمووده یان
 فلان بهلگهیه و بههلهدا چوه ، یان
 قسهکی بی هیزه و لهئی وی چاکتــــ
 به هیترمان دهست کهوت ، شهو پیویسته
 بی سئودوو بچینه سر شهو رایه کی
 به هق و راست یان به راست تــــ
 ده زانین ، (۱) شهمش لادان نیه له قسهی
 پیشه وایانمان ، هرچهنده له حالیکــــ
 وادا پیویستیه لابهین چونکه (لاطاعه
 لمخلوق فی معصیه الخالق) ، بهلکــــ
 شهو رهفتاره مان حی به حی کردنی فرمانی
 شهو پیشه وایه پرزانهیه چونکه فرمانویانه
 (اذا صح الحديث فهو مذهبی) !! (۲)

(۱) خاوهئی (العبادة فی الاسلام) ییش

همان رای هیه .

(۲) بروانه و تاره کی (شیخ محمد

الصامد) له کتیبی (الاثمة
المجتهدون) دا ص ۹۲ .

به لأم گرنگ شه وه به شائاداری دوو شتان

مین :

آ - به ناری مهق دوزینه وه و لیگولینه وه وه
له شاقار پی شه وایانمان دا تووشی
به دبینی و بی شه ده بی نه بین و خه لکیش
نه خهینه گیژی دوو دلی و گومان شه وه
له باره ی پی شه وایانمان و مهزه به کانیانه وه .
ب - وهک چه ند جاری دیکهش گوتوو مه
خومان ر خه لکیش بناسین و قسه ی
له خومان گه وره تر نه کهین و ، لانی که م
موتالایه کی به ره می زانایانمان بکهین و
سره ده ری بهک له قورئان و سوننه و
(اصول الفقه) دا بکهین ، بهرله وه ی
هیچ بیرو رایه کی تایه تی ده بریرین !

چهند پښاسه‌یه‌کی گرنګ

۱- " القرآن "

قورځان ټه و کتیبه‌یه که له‌لایمېن
خواوه بو (محمد) پیغمبره‌ری خوا صلی
الله علیه وسلم نی‌رراوه و لـــــــه
(مصحف) ان دا نووسراوه‌ته‌وه به‌شیوه‌ی
ته‌واتور به‌ئیمه گه‌یشته‌وه . (۱)

۲- " السنه "

سوننه‌ت ټه و قسه و کـــــــرډه‌وه و
دان پی‌دا‌جینان (تقریر) انهن که
له پیغمبره‌وه صلی الله علیه وسلم
به‌ئیمه گه‌یشته‌وه . (۲)

۳- " الفقه "

(فقه) له زاراوی شرع‌دا یانــــی
زانیاری مه‌بوون به‌ر یاسا شرعــــی
کرده‌یی‌پانه‌ی که له‌نه‌نحامــــی

---

(۱) ، (۲) بو نووسینی ټه پښاسانه

کوښش کردن دا پیدابوو ون . (۱)

تی بینی :

جیاوازی نیوان (شریعت) و
(شرع) له دوو شان دا کورت
دهگریته وه :

۱- شریعت به دهقانی قورښان و
سوننه دهگوتري که لهري ی وه حی
- یه وه بهئیمه گهیشته ، بهلام شرع
به قسم و فتوای زانایان دهگوتري و
لهري ی کوښش کردنه وه پیدابوووه ،
هرچنده له کتیه شرعی پهکان دا جگه
له شرع بڅوخی شرعی شریعت ته ، چونکه
شرع بڅوخی شرعی شریعت ته !

..... (۱) سوودم له م
هرچاوانه وهرگرتوه :

- ۱- (الوجیز فی اصول الفقه) عبدالکریم
- زیدان ۲- (المستصفی من علم الاصول)
- الامام الفزالي ۳- (تحفه المحتاج)
- ج ۱ ص ۲۰ ابن حجر الهيتمي ۴- (مجمع
- الجوامع) تاج الدين ابن السبكي
- ۵- (ارشاد الفحول) للشوکانسي
- ۶- (فواتح الرحموت بشرح مسلم الثبوت)
- عبدالعلي بن محمد نظام الدين الانصاري .

www.alibapir.net

ب- شهرع تايپه ته به ياســـــــــــــــــا
کرده وه يي په کان (الاحکـــــــــــــــــام
العملیه) ه وه ، بهلام شهر یعت سه رله بهری
ياسا کانی ئیسلام ده گریته وه .
۴- " الاحماع "

ئجماع بریتیه له یه کده نـــــــــــــــــگ
(متفق) بوونی کوشکه رانی قوممه تی
ئیسلامی پاش مردنی پیغه مبه ر (محمد)
علي الله عليه وسلم له چا خيــــــــــــــــک دا
له سه ر مبه ر کاریک ، (۱)
۵- " القياس "

قياس بریتیه له یه کسان گردنـــــــــــــــــی
مه سه له یه ک که ده ق له سه ر حوکمه کســـــــــــــــــی
نیه له گه ل مه سه له یه ک دا که ده قـــــــــــــــــی
له سه ره له بهر به شدار بوونی له عیله ته
حوکمی مه سه له ده ق له سه ر بووه که دا (۲)
۶- " الاجتهاد "

بریتیه له به کارهینانی شه و په ری

---

(۱)، (۲) سهیری سه رچا وهی پیشوو بکه .

توانا له لایه ن موخته هیده وه بو وده ده ست
 هیانی زانیاری دهر باره ی نه و یاسا
 شرعی یانه ی که ده قیان له سهر نیه له
 ریگه ی هله ینجانه وه . (۱) (که واتسه ؛
 موخته هیدیش با بایه که که مهرجه کانی
 کوش کردن و هله ینجانی تیدا هاتنه
 دی) .

۷- " التقلید "

تهقلید بریتیه له وه رگرتنی قسه ی
 موخته هید به یی زانیی به لگه ی قسه که ی ،
 وه له سهر غهیری موخته هید پیویسته ،
 هندیکیش ده لئین به لکو شاره زایی هه بوون
 به راستی به لگه که ی مهرجه ، وه هندیک
 گوته ووبانه بابای زانا نه گهر موخته هیدیش
 نه بی نابیی تهقلید بکات . (۲)

(۱) سهیری سه رچا وه ی پیشوو بکه .
 (۲) نه مه ده قی (جمع الحوامع) ه
 ج ۲ ص ۳۹۲ ، ۳۹۳ .

به ندى پيڻجه م
تەريقت و تەصەووف

دەتوانين لەم چەند خالـــــــــــــــــدا
هەلۆيست و بيزوبوچوونی خویمان دەربارەى
تەريقت و موفيايەتى بخەينه پزوو :
يەكەم : عيمە تەريقت و تەصەووف
- هەلبەتە تەريقت و تەصەووفى
راستەقينه و ساغ- بە بەشيكي گرتنگ و
بنەرەتى ئيسلام دادەنيين ، بەلکـــــــــو
دەتوانين بلایين تەصەووفى راستەقينه
كاكلى ئيسلام و ئامانجى نيررانـــــــــى
پيغه مبه ره صلى الله عليه وسلم
چونكه (طريقه) يانى داب و دەستوورو (۱)
رئ و شويئيكي تايبه تي، كه له زاراوى
عيرفان دا مەبه ست رئ و ره سمى پيغه مبه ره
وه (تصوف) يش هه رچه نده زمانزانان

(۱) بروانه (لسان العرب) ج ۱۰ ص ۲۲۱

کیشمی زوږيان له سره کړدوه (۱)، به لږام
 له بدکاره ښاني هم وشه يه دا زه يــــن
 به لای خو ساف کړدنه وه و بوخـــــــــــــــــــــــــــــــــوا
 ساغ بوونه وه دا ده چي، خو نه بهر نه مېش
 نه سه لمي نري نه وه شتي کي ښا شکر ايه کسه
 نه هلي عير فان و دل له سره شـــــــــــــــــه وه
 ريک که وتوون که ښا مانجي دوورو نيزيکي
 (تصوف) دوو شته ؛

- ۱- پاک بوونه وه (تخليه) له خو و و
 خده و سيفه ته خراپه کان (الرذائل)
  - ۲- رازانه وه (تحليه) به ره وشـــــــــــــــــت و
 سيفه ته په سنده کان (الفضائل) .
- وه (تصوف) ښا مانجي نيررانـــــــــــــــــي
 پيغه مېره صلى الله عليه وسلم وه ک
 نه رموويه تي: (هو الذي بعث في الاميين
 رسولا منهم يتلو عليهم آياته ويزكيهم
 ويعلمهم الكتاب والحكمه ١٠٠) الحمعه / ٢٠ .

(۱) پروانه (سير عرفان در اسلام)
 د . زين الدين کياشي نژاد .

وښهې (تزکیه) شرکه خوای میهره بان
له سووړه تی (الشمس) دا کردوویه تی
به هوې سهر فرازی (قد اقلح ———
زکاها) ثایه تی/ ۹ . هم مانای (تخلیه)
وه هم مانای (تخلیه) شی تیسدان ،
چونکه وښهې ناوبراو مانای پاکوونه وه و
گه شه گردنیش ده گه یه نی^۱ (۱)

دووه م : رهنگه یه کیګ بهرسي : چوون
ده لئی ښه (تصوف) به کاکلی
ښیسلام و ثا مانجی نیړرانی پیغه مبه ر صلی
الله علیه وسلم ده زانین ، مه گمر
نازانی که (تصوف) بیدعه تیګه له پاش
سهرده می پیغه مبه رو مها وه لانی
په یدا بووه ۱۲

له وه لاند ده لیم :

ښه وکسه ی که پیی وایه (تصوف)
له دواي چاخی پیغه مبه رو ها وه لانی یه وه
داهینراوه ، وادیاره کورت بیــــن و

(۱) بروانه (لسان العرب) اــــن
منظور/ ج ۱۴ ص ۳۵۸ .

روالهت بیننه و، بهس چاوی لهسه ر وشه ی
 (تصوف) چر داگرتوه و، گوئی ی نه داوه ته
 مه عنا و نیوه پوک ! به واته یه کی دی ؛
 له بهر تو یلک ناگای له کاکل نه ماوه !
 وای زانیوه ههروهک چوڻ وشه ی (تصوف)
 وهک زاراوه یه کی تاییه تی دوا ی پیغه مبه ر
 صلی الله علیه وسلم و هاوه لانی ، خوا
 لیان رازی بی په یدا بووه ، ———
 حه قیقه ت و نیوه پوک شه که ناوی گوړین
 ده لاله تی له سه ر ده کات هه روایه ، به لا م
 نه خیر حه قیقه ت و کاکلی (تصوف) که
 له دوو شان دا کورت ده کریته وه ؛
 ۱- شوین که وتن (اتباع) ی موویه مووی
 ری و شوینی پیغه مبه ر صلی الله
 علیه وسلم به تاییه تی له ————— خواری
 خوا په رستی و خو و ره وشت دا .
 ۲- ساغ بوونه وه (اخلاص) و یه کلابوونه وه ی
 ته و او بو خوا .
 به لی ئه م حه قیقه ته شتیک بووه که
 له یه که مین روژی ها تنی ئیس ————— لاه وه

هه بووه و ، ها وه لانی به ریزی پیغه به ریش
 هدر له سر شه و پدیره وو ری و شویننه
 بوو ون . ئنجا هدر وه ک چۆن نساوی
 (تصوف) پاشان وه ک زارا وه به ککی
 تایبه تی داهینرا هه رکام له زاراوی
 (فقه) و (تجوید) و (اصول فقه) و
 (علوم القرآن) و (علوم الحديث) و
 (علم الکلام) و . . هتدیش به هه مان
 شیوه ، ده جا هیج که سیش نا توانی بلسی
 ئه مانه به شیک نین له ئیسلام !
 سی یه م : به لی ئیمه (تصوف) به
 به شیکی هه ره گرنگ و بنه ره تی
 ئیسلام له قه لهم ده دهین ، وه به
 پیچه وانیه لی حالی بوونی که ساتیککی
 لاسا که ره وه و رواله ت بین و به لی دل
 (عديم القلب) ه وه ، ئیمه شه و شیوه
 ره وشت و ئاکاره ی که رابه رانی
 لیها توو و رۆچووی (تصوف) هه رموویانه و
 ره عتاریان پی کردوه و ، شه و خه زینه و
 که له پوره پر گه وه ره و مرواری یه

ناودارانى جيهانى عيرفان و ته صه ووف
 بويان به جيئ شيشتووين ، به به شيكى
 ره سن و گرنكى ئيسلامى ده زانىسن و
 پيمان وايه تا بهت نه بي به كه سانيكه وه
 كه ئه مړو خويان به (صوفى) ده زانن و ،
 به لاي زور به يان له و ناو له خوناه يان دا
 يان به هه له دا چوو ون و نازانن ، يان
 دروده كهن و فيلبارو زورزانن !
 به ليئ ئيمه هه روهك چو ن تا توانيسن
 بليين بيئ ئيحتياج (مستغن) ين له
 بهرهم و كه له پوورى شهر غ زانسان
 (فقهاء) و تويژه ره وان (مفسرين) و
 فرموده ناسان (محدثين) و قسه
 بيژان (متكلمين) و بنچينه ناسان
 (اصوليين) و ميژوونا سانسان
 (مؤرخين) و .. هتد به هه مان شيو هه
 هه گهر به چاكي له حه قيقهت و كا كلى
 ته ريقهت و ته صه ووف تي بگهين و ، عاقلانه
 موتالاي ته و خه زيننه ده فله مهنده پسر
 (اسرارو انوار) ه بكهين كه بهرهمي

میخواه، ده زانین که به هیچ شیوه یهک

ناگونی دهست بهرداری بین .

چوارهم: تنها نه گهر یه کیکی بلئی: ئیمه

مادام قورپان و سوننه تمان

له بهرده ستدا بن چ هه وحیی بهرهم و

که له پووری (تصوف) ین ؟!

له وه لامی دا ده لیین :

ئهم پرسیاره به س پروونا کاته بهرهمی

(تصوف) ، به لکو نه گهر به و پی یه

بجوو لیینه وه ، هه رکام له (فقه) و

(تفسیر) و (شروح السنه) و (اصول

الفقه) و (علم الکلام) و .. هتتد

ده که ونه بهر مه ترسی نه و پیویست

پی نه بوونه ، به لام نه خیر ئیمه ناتوانین

دهست بهرداری هیچ کام له (فقه) و

تفسیر و شروح السنه و اصول الفقه و

علم الکلام و .. هتتد) بین چونکه وهک

له بهنده کانی پیشوودا گوتمان قورپان و

سوننه تهموو شتیکیان به دربزی تیکدا

نیه و زور شتیان هه ر به ئیشاره و ره مزه

به لکو زوړ مه سله همن به ئیشا پر و
 ره مزیش هر باس نه کراون ، که واتمه
 ناچارین په نا بهرینه بهر کوشش کردن و
 هله پینجان دیاره ئه میش با بای خوئی
 ده وئی و پارووی هموو که س نیه ، ده جا
 هر وهک چوڼ نا توانین ده ست به رداری
 (فقه) بین چونکه زانیاری نا و بـسـرا و
 شرح و لیکدانه وه و توپژینه وهی ئه و
 ده قاتنه په که یاساکان (الاحکام) یان
 تیدان ، به هه مان شیوه ش ناکړی و از له
 بهر هه می (تصوف) بینین چونکه ئه میش
 شرح و لیکدانه وهی کرده یی (عملی)
 یاساکانی شرح و ئه و ئه ده ب و
 ده ستووران هیه که په یوه ندی یان به
 لایه نی معنه وی و په نهانی قورځیان و
 سوننه ته وه هیه . بو نمونه :
 به چا وی عقل و دل موتالای ئه و شیوازو
 چوڼیه تی په بکه که یمامی غزالی
 بو چوڼیه تی به جیه پینانی نویزو روژوو و
 زه کات و حج و قورځان خویندن و زیکر

کردن له کتیبی (احیاء علوم الدین)
 یان (کیمیای سعادت) دا فرمودیه تی!
 تا کو راستی هم قسه هم به لمینی .
 پییجه م: وه پته وترین به لگم- ویترای
 شه وه ی باسکرا- بو سه لماندنسی
 ره سه نایه تی (اصاله) ی و گرنگی و
 بایه خی (تصوف) شه وه یه که شه وه نده ی
 له ریبارزی نا و برا وه وه تیگه یشتوو و
 پیگه یشتووانی نا و دار خه ملیون ، وه
 شه وه نده ی له بن ثالو درووشمی ریبارزی
 نا و برا ودا ثیسلام بلا وکرا وه ته وه و به
 شوینه دووره کان گه یه ندر او وه ، شه وه نده ی
 مه ردانی شه و ریبارزه خه لکیان بو چاک
 کرا وه و به ره وخوا هیئا وه و . هتد له
 هیچ ریبارزیکی دیکه دا هم دیسارده یه
 نابینری .

به لام نابی له م راستیانه ش بیثاگا
 بین :

۱- ثیغه لیړه دا که مه دخی (تصوف)
 ده که ین مه به ستمان له و (تصوف) ه

راسته قینه یه که مردانی وهک، جونه ییدو
 گه یلانی و غدر زالی و معرووفی که رخی و
 ثیمای ره بانی و مولانی پرمسی و
 بهاء الدین نقشبند و شعرانی و .. هتد
 به ریویه یان دهر د، نهک شهوه ی ئیستا .
 ۲- ته صوف به شیکه له ئیسلام ، نهک
 جوره ئیسلامیکی تایبته تی، وه ته ریه ته
 یانی چاک به ریویه بردنی شریعتی ئیسلام
 بو گه یشتن به حقیقه تی خواشاسی ،
 که واته هر کاتیک له شیرازه ی شهرع
 ترارا (حاقه) ه نهک ته ریه ته .
 ۳- هموو شه و زره شیخ دلنه خوشانه ی
 لدین په رده ی ته ریه ته و ته صوف دا
 زالم په رستی یان دنیا په رستی ده که نه
 پیشه ، ده بی به دوژمن و ناحیه زی
 ته ریه ته و ته صوف دا بنرین ، نهک
 به هوئی وانه وه ته ریه تمان له بهر چا و
 بکه وی .
 ۴- پیویسته هموو مولمانیک پیشک و
 به شی له ته صوف دا ه بی، به لام
 به ته نی به ته صوف نابینه مولمانیکی

ئىسلامى موحەممەدى يانە ، چۈنكى
پېغەمبەرمان صلى الله عليه وسلم
وېراي لايەنى (تصوف) لايەنەكانى دىكەي
ئىسلامىشى تېدا بوو ون .

۵- كەسانىكى ۋەك پېنج پېشەۋا
سەرمەزەبەكان (ابوحنيفە ، مالىك
احمد ، شافعى ، جعفر الصادق) ۋە ابن
عبدالسلام وابن الطلاح الشەررورى و
ابن تيمىيە و ابن قىم و ابن حجرالھىتمى
و ابن حجر العسقلانى و سىوطى و شوكانى و
حسن البنا و نورسى . . . ھتد ھەرچەندە
ناۋى تەرىقەت و سۇقيايەت يان بەسەردا
نەپراۋە بەلام گەورەترىن پشكىيان لىسە
ھەقىقەتتى (تصوف) دا مەبوۋە ، دىيسان
زورىدى ھەرەزورى ناۋدارو پېشەۋايانى
(تصوف) مامۇستاۋ زاناي زۆر بىسەرز
بوو ون ، كەۋاتە زاناي راستەقىنسى
ئەۋەيە كە ھەم (فقه الظاهر) و ھەم
(فقه الباطن) ى ھەبى . (۱)

(۱) مەبەستم لە (فقه الظاهر) ئىدە و

۱- ټاشکرایه که به دریژایی میژوو
 له بن په رده ی تمه ووف دا بیدعت و
 تفسانه ی زور بلاوکرا ونه وه و، شیوه
 زیان و رفتهاری بی معنا و سهیرو
 سمه رده ی بی شهرعی یانه و، قسه و دهر برپینی
 دوور له هق و بیچی و ناما قـــــــــــــــــوول
 ره واجیان پی دراوه و، له سونگـــــــــــــــــه ی
 شه وه شه وه زور نه خوشی فیکـــــــــــــــــری و
 کوته لایه تی و سیاسی له نیو نوممه تـــــــــــــــــی
 عیسلامی دا بلاو بوونه وه، وهک :
 ۱- شخص په رستی و داروبه رد په رستی .

.....
 یاسایانه ی عیسلامن که په یوه ندی بیان
 به نه دما مه کانی مروق و دپـــــــــــــــــوی
 دهره وه په وه مه به، وهک، چونیته ی نویزو
 ده ست نویزو روژوو گرتن و قور ـــــــــــــــــان
 خویندن و جیهاد کردن و هتد، وه مه به ستم
 له (فقه الباطن) شه و یاســـــــــــــــــا و
 ده ستوورانده ی عیسلامن که یاسی دپـــــــــــــــــوی
 په نهان و نیوه وه ی مروق ده کمن، وهک
 چونیته ی په یدا کردنی (اخلاص و توکبل و
 تواضع) و لابر دنی (شرک و ریا و کبر و
 عجب و حسد) ...

۲- بیدعت سازی و نه‌فسانه‌بازی .
 ۳- واز له‌دنیا نه‌نیان و ده‌ست و نه‌مین سه‌ری
 دان و نه‌ل‌خزان .
 ۴- ساردیوونه‌وه له‌کردو کو‌ش و جیه‌ادو
 نه‌ول‌دان و ، به‌ته‌مای خوا و شیخ
 لی‌گه‌ران .
 ۵- به‌تولک و روال‌ت له‌قه‌له‌م دان‌سی
 شه‌ریعت که‌قور‌شان و سونه‌تن !!
 بی‌ئاگا له‌وه‌ی که‌ته‌ریقه‌تی راست به‌س
 جی‌به‌جی‌کردن و ئیش‌پی‌کردنی شه‌ریعتی
 پیغه‌میره‌و هیچی دی !
 به‌لام بی‌گومان شتیک که‌له‌ئسل‌دا
 چاک‌بی، به‌هو‌ی لادرانی و خـــــــراپ
 به‌کاره‌نی‌رانیه‌ره‌ خراپ‌نابی و نابــــی
 له‌به‌رچا و مان بکه‌وی .

۷- پی‌ویسته له‌کاتی موتا‌لار خویندنه‌وه‌و
 سوودلی‌وه‌رگرتنی کتیب و به‌رده‌مه‌کانی
 ته‌وه‌وف‌دا زۆر وردو وریا و بیدار‌بینو
 مه‌رده‌م ته‌رازووی قور‌شان و سونه‌تمان

به دهسته وه بی، چونکه وهک پیشتتر گوتمان
 حگه له پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
 هیچ کس پاریزراو (معصوم) نیه، ئنجا
 زور جار ان له قسه و بهرهمی پاسبه رو
 پیشه وایانی ته وه ووفیش دا چ جـای
 عه وام و ره شوکی به کان شتی هه له و له گه له
 پروو حی ئیسلام دا نه گونجا و ده بینـری،
 ته نانه ت که له زانا و دانا به کـسی وهک
 (غزالی) یش (احیاء علـوم
 الدین) هکـی له گه له که و ره یـسی دا
 خـلته شی هیه .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

به ندى شه شه م
كۆمەل و بزووتنه وه كان
(الجماعات والحركات)

خوا پشتيوان بى ههلويسى خوومان
وهك شويى كه وتووانى رپيا زى پيغه مبه
صلى الله عليه وسلم له چهند خاليكى
كورت و گوشرا ودا له باره كۆمەل و
بزووتنه وه كانى هم رۆزگساره
دهخهينه پروو، ئنحا شه كۆمەل و جمو
جۆلانه له جيهان دا بهگشتى و لسه
دهورو بهرمان دا بهتايبهتى دوو خورن ،
جۆريكيان خويان به ئىسلامى لهقه لسم
دهدهن ، جۆريكيان به نا ئىسلامى ،
كه واته با جارى ههلويسىمان سه بارهت
به جۆرى يه كه ميان بهخهينه پروو :
۱- كۆمەل و بزووتنه وه ئىسلامى يه كان :
يهك : ئيمه هموو شه كۆمەل و
بزووتنه وه ئىسلامى يانه كه به دريژايى
ميژووى ئىسلام له جيهانى ئىسلامى دا

سهريان هه‌لداوه ، به مه‌به‌ستی نه‌سوی
 کردنه‌وه‌ی رپیازی پیغه‌مبه‌رو صلی الله
 علیه وسلم بووژاندنه‌وه‌ی ئیسلام ، جیی
 شه‌وپه‌ری رپیژو حورمه‌ت و سوپاسکردنه‌بانن
 وه به‌پیی تواناش له‌خرمه‌تیان دایسن ،
 به‌لام شه‌و رپیژگرتن و سوپاسکردن و
 خزمه‌تکردنه به‌ئهندازه‌ی راستیی و
 نیزیکی‌بانه له‌ئیسلامه‌وه‌و پابه‌ندی‌بانه
 به‌تورپشان و سوننه‌ته‌وه ، وه ئیمه‌شه‌و
 کۆمه‌ل و جوولانه‌وانه به‌و کۆمه‌له‌ل
 (طائفه) ه له‌قه‌له‌م ده‌ده‌ین گه‌سه
 پیغه‌مبه‌ری خوا هه‌وال و مزگینی له‌سه‌ر
 داوه که هه‌تا کوتایی دنیا ، کۆمه‌له‌سه
 مسولمانیکی تیکۆشه‌رو جه‌نگاره‌ری راست
 هه‌ر ده‌مین ، بو راست‌راگه‌یاندن و چاک
 به‌رپوه‌بردنی به‌رنامه‌ی خوا . (۱)
 دوو : به‌لام به‌پییجه‌وانه‌وه هه‌موو کۆمه‌له‌و
 جم‌و‌جۆله به‌ناوئیسلامی‌یه‌کانی که له‌بین

(۱) (لاتزال طائفه من امتی طاهرین حتی

پەردەى ئىسلامدا لەلایەن دوژمنان و
 ناحەزانى قىلپا زەوە بەدرىژاىى مېژوو
 دروست کراون و شىتاش بەردەوام دروست
 دەکرىن ، بو زيان لە ئىسلامدان و
 ناشىرىن کردن و لەبەرچا و بېزاندى ،
 يان بو دابىن کردنى هەندىک بەرژەوەندى
 سياسى دنياىى و شەخسى ، ئەوە ئىمە
 هەموو ئەوانە بە (مساجد ضرار)
 لەقەلم دەدەين و ، هیندەى هەموو دنيا
 رىقان لىيانەو بەپىي تواناش ئەگەر
 هەولئى لەنىو بىردنیشيان نەدەيسەن
 - لەبەر بۆنەکران - هەول دەدەيسەن
 دەمامکى قىلپا زانەى سەر پرويسان

.....
 ياتىهم امر الله وهم ظاهرون) متفق
 عليه / (فيض القدير) ج ٦ ص ٣٩٥ ، ژمارە
 (٩٧٧٠) . هەروەها فەرموويەتى : (لىن
 يبرح هذا الدين قائما يقاتل عليه
 عصاة من المسلمين حتى تقوم الساعة)
 رواه مسلم / (فيض القدير) ج ٥ ص ٣٠١ ،
 ژمارە (٧٣٨٦) .

لابدهين و به خه لکيان بناسينين و
ناويان بزړينين ، تاكو خه لکي عه و ام و
ساده پيان هه لنه فريوي و تووشي ته له و
داويان نه بي .

سي : به لام ئيمه جگه له قورئان و
سوننه ت هيچ شتيكي ديکه به
به رنامه و په پيره وي خو مان له قه لسم
نا دهين و ، هه مو و هه و کتيب و نوو سرا و و
به رهمانه ش که هه و کو مه ل و بزو و تنه وانه
به رهميان هينا و ن ، به خه زيننه و
که له پووري ميژووي ئيسلامي له قه لسم
ده دهين و ، له بهر تيشکي قورئان و
سوننه ت دا سه رنجيان ده دهين و به
هنده زه ي ره سمن بوون (اصله) يان
گرنگيان پي ده دهين و به هر يه يان
لي و ه رده گرين .

چوار : ئيمه هه رکام له و کو مه ل و
بزو و تنه وانه که گوتم جي ريژمانين ،
به ته جرو و به يه کي ميژووي ئيسلامي
داده نيي که مسولمانان له هه رمه ي

سه رگه رمی یان به هه ولدانه وه به   و
 بووژاندته وهی ئیسلام پییان هه سنا و ن
 وه هه ول دده یین سوود له هه لو یسته
 راست و ته واهه کانیان وه ریگریسن و
 په ندیش له هه لو یسته هه   وه
 نا ته واهه کانیان وه ریگریسن .
 پیئج : وهک گوتمان ئیمه شه و جم و جۆلانه
 به چند ته جرو و به یه کی میژووی ئیسلام
 ده زانیین ، که واته پیمان راست نییه
 هیچ کام له وه هه ول (محاوله) و
 شه زمونانه دووباره بکهینه وه ، به لکه
 پیویسته سوود و په ندیان لی وه ریگریسن و
 ئیمه ش بوخومان به بیرکردنه وه و
 لیكدانه وهی خومان و له بهر تیشکی
 قورئان و سوننهت و که له پووری ره سه نی
 ئیسلامی دا ، هه ولی خومان بده یسن و
 ته جرو و بهی تایبه تی خومان بو نـووی
 کردنه وهی خهت و رپیا زی پیغه مبه ر صلی
 الله علیه وسلم بکهینه روو .
 چونکه هه رکام له و کو   و

جوولانه واننه له بارودوخیکي دیکه ی حیا
 له وهی ئیمه داو ، بو چاره سرکردنــــی
 واقعیکی جوی له واقعی ئیمه پیدای
 بوو ون ، هرکه سیکیش له خوی نه گوری و ،
 لغاوی لاسا کردنه وه و ده مارگیری (تعصب)
 ټیښکی حیربې یانه ی مینده له گهردنــــی
 توند نه بووېی که ری ی بیرگردنه وه ی
 لی بگری ، نه وه ی گوتم ده سه لمینــــی .

ښخا بیینه سر جوړی دووهم :

۲- کومل و حموچوله نا ټیسلامی په کان :

په ک : ئیمه دلنیا و مسوگرین کسه

که وره ترین هو که بوته هانده ری دروست

بوون و سره هلدانی نه و پیرو تاغمه و

ریچکه و بیردوزانه له نیو ټوممه تــــی

ټیسلامی دا ، مه بوونی ستم و چه وساندنه وه و

چینایه تی و خرایه و بی سره و بهر په یــــی

بووه به موی له گوری دا نه بوونی حوکمی

ټیسلامی راسته قینه .

دوو : وه دلنیاشین که نه وه ی وای لــــه

خه لکی مسولمان کرد نا چاری بیــــو

ناحه سینیتته وه ، بگره بنه تۆویــــــــــــــــش
ناکه نه وه و شوین که وتووین شوین که وتووین
کلاوی خواره و ، ههر ساله خۆزگهی به پاره و
له سه ر سوئی هه لدری هه زار بهـــــــــــــــــه
هه زاره !!

چوار: ئنجا به پیتی فه رمانی خوا کهـــــــــه
ده فه رموی: (ورضیت لکم الاسلام
دینا) المائدة / ۳ . واته: وه ئیسلام
بو به به رنامه په سندر دوون ، وه که
ده فه رموی: (ومن یتغ غیر الاسلام دینا
فلن یقبل منه وهو فی الآخرة مــــــــــــــــسین
الخاسرین) آل عمران / ۸۵ . واته:
وه هه رکه سیک که له ئیسلام به رنامه یه کی
دیکه بخواری شه وه لیی وه رنا گیرئ و له
دوا روژیش دا له زیانبارانه ، وه که
ده فه رموی: (افحکم الجاهلیه یفــــــــــــــــون
ومن احسن من الله حکما لقــــــــــــــــوم
یوقنون) المائدة / ۵۰ . وه کهـــــــــه
ده فه رموی: (فلا وریک لایؤمنون حتی
یحکموک فیما شجر بینهم ثم لایجدوا فی

انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا
 تسليما (النساء / ٦٥ .
 بهلئى به پيئى ئهم ده قانه و چهنندان
 ده قى ديكه ي قورئان و سوننهت ، به
 راشكاوى ده لئين :
 هيچ كه سيك - مادام خوى به
 مسولمان و ئوممه تي موحه ممه د صلبى
 الله عليه وسلم بزانئى - بوى نيه جگه
 له ئيسلام وه دواى هيچ ئاييين و
 بهرنامه يه كى ديكه بكه وئى ، نه له بواري
 فيكرى و مه عنه وى دا ، نه سياسى ،
 نه كووله لايه تي ، نه ئابوورى ، نه . هتددا
 بهلئى مسولمان ده بئى له هم موو
 شتيكى دا و له هم موو بواريو لايه نيكيكى
 زيانى دا ته نيا و ته نيا (ئيسلامى) بئى و
 هيچى دى ؛ نه رۆژه لاتي و نه رۆژئاوايى
 نه چه پ و نه راست ، بهلكو راسته خهت
 (صراط مستقيم) .
 به ئاشكراترو بئى په رده تر ده لئيم :
 خوا فهرموويه تي : (وان هذا صراطى

مستقيما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل
 متفرق بكم عن سبيله ۱۰۰ الانعام/ ۱۵۲ .
 واته : وه شهه راسته پری ی منه شوینی
 بکهون و وه دوای ریچکان مه کهون ده با
 له ری ی وی ده ترازین و په رتسه وازه
 ده بن .

که واته کا کله ی مه به ست شه وه یه که
 مروقی مسولمان ده بی مسولمانیکی (۱)
 ئیسلامی بی، نه دیموکراتی بی، نه
 مارکسی، نه سوسیالیست، نه
 ناسیونالیست، نه کاپیتالیست و... نه
 هیچ شتیکی دیکه ی له م بابه تانه .

---

(۱) له بهندی جه و تهم دا خو کمی شه و
 که سانه ده خهینه روو، که وه دوای
 غهیری ئیسلام. ده کهون .

بەندى ھەوتەم
ئەھلى قىبلە (ئۆممەتى موحەممەد)

ياش كۆچى دوايى پيغەمبەر صلى الله
عليه وسلم لەسۆنگەى ئەو ھەو ھە
دەقىكى بى پيچ ۋەنا (نص صريح) (۱)
نە لە قورئان و نە لە سوننەت دا
لەسەر ديارى كردنى جىغشىنىكى تايىبەتى
بۇ پيغەمبەرى خوا عليه الصلاة والسلام
لەبەردەستى ھاو ھە بەرپىزەكان (الاصحاب
الكرام) دا نەبوو، خوا لىيان رازى بى

(۱) ئەمە راي جەما ۋەرى مۇسولمانانە
كە بە (اهل السنة والجماعة)
ناسراون ، قسەى (شيعە) كانىش كە
دەلىل دەق ھەيە لەسەر دانرانى (على)
بە خەلىفە لەدواي پيغەمبەر صلى الله
عليه وسلم ، قسەيەكى بى بنچينە و بى
پشتيوانەو ، لەلايەن زانا و پيشەوايانى
(اهل السنة) ۋە چاك بەرپىسەرچ
دراو ھەتەو ، بۇ ويىنە سەرنجى (التفسير
الكبير) و (منهاج السنة النبويه) و
(التحفة الاثنا عشرية) بەدە !

مسولمانان له باره ی دیاری کردنسی
 خلیفه وه که وتنه کیشمه کیش و مشیت و
 مره وه و بیرو پای جیا حیا یان ده برین ،
 به لام سهره نجام هاتنه سهر شه وهی که
 (ابوبکر الصدیق) خوا لیلی رازی بی
 به به که مین جینشین پیغه مبره
 هلبژرن .

شجا پاش هلبژرانی (ابوبکر) ،
 رسولمانان هیچ گیر و گرفتکیان له و باره وه
 نه هاته وه ری ، هتا نیوهی دووه می
 سرده می خه لافه تی (عثمان) خوا لیلی
 رازی بی ، که به هو ی چند شتیکه وه که
 هندیکیان ده گه رانه وه بو خودی
 (عثمان) و هندیکیشان ، به لکو
 گرتیرینیان ده گه رانه وه بو دهستی
 پیسی په نهانی دوژمن و ناحه زانسی
 فیلبازی قیسلام ، چند کیشه و نا کوکی به ک
 پهیدا بوون ، که سهریان کیشا بو
 شهید کرانی خلیفه ی سی بهم خوا لیلی
 رازی بی .

ئنجا لیڙه وه - واته له پاش
 شهید کرانی خلیفه ی سیم - تـووی
 شهرو ههراو دووبه ره کی و بیه کـدی
 بوغزاندن و له بیه ک خویندن به زه وی دلی
 مسولمانان وه ربوو و، سه ره نجسام دوا ی
 هه لیڙ کرانی (علی) خوا لی پازی بی
 به چواره مین خلیفه ی پیغه مبه ر صلی
 الله علیه وسلم، سی جهنگی گـه وره و
 مال ویرانکه ر له نیوان خلیفه و سی جور
 له یاخی بووان (بغاة) ه وه روویان دا
 بیه که میان جهنگی (جمل) که سوپای
 نه یارانی خلیفه به سه رکردایه تی
 (عائشه و طلحه و زبیر) بوو خوا لییان
 پازی بی، دووهم جهنگی (صفین) که
 (معاویه) و داروده سته که ی به ریایان
 کرد، سیم جهنگی (نهروان) که له نیوان
 خلیفه و شه و کو مه له دا رووی دا که پاش
 پازی بوونی نا چاری و نا به دلی خلیفه
 به مه سه له ی قورطان کردنه هـکم
 (تحکیم) لی جوی بوونه وه و بـه
 (خوارج) ناسران .

بهائی دواى پروودانى شه و سى جهنمه
 بيړه زايه له نيوان خليفه چواره مو
 بهلین شکتان (ناکثين) و سته مکاران
 (قاسطين) و له رې ده رچووان (خوارج) دا
 له بهران بهر خهت و رېبازى پيغه مېرو
 چوار جينشینه سر راست و رېروونى
 کراوه کان (الخلفاء الاربعه الراشدون
 المهديون) دا که پاشان به رېبازى
 (اهل السنه والجماعه) شوره تى پيدا
 کړه، چنه کومل و تا قميکى جوړاو
 جوړى لاري (منحرف) پيدا بوون که
 سهره کى به کانيان نه مانه بوون :

(الرافضه ، الخوارج ، المرجئه ، الشيعه ،
 المعتزله ، الجبريه ، الحشويه) (۱)

(۱) هغه ته پيرو دهسته دیکه ش زور
 پيدا بوون که به يه کجاری لسه
 شیرازى شىسلام چونه دهري و له (نه هلى
 قبيله) شوران ، بو وینه (الباطنيه) و
 (القرامطه) و (على اللهى) و گه ليک
 دهسته و پيري دیکه که به زوری له پس
 پوردهى (تشيع) و (تصوف) دا خويان
 هشار ده دا .

ههلبهته شایانی باسه که هه رکام لـه
پیرو کۆمه لانه هه ر به مسولمان و به
به شیک له ئۆمه ته ئیسلامی و به ئه هلی
قیبله لهقه لاهم ده دران ، له لایـهـن
جه ماوه ری زانا و پی شه وایانی (اهـل
السنه) هـو ، .

جا هه رچه نده ئیستا هیچ کام لـهـو
پیرو کۆمه لانه نه ماون جگه له (رافضه و
شیعه) ، به لام بیگومان لیتـهـولال و
ژهنگ وژاری بیروبوچوونه توندو ئیشک و
بی تامه کانیان به سه ر دل و می شکـی
هه ندیک که سه وه هه ر ماوه و ، جاروبار
ئه و لیتـهـولال و ژهنگ وژاره له شیوه ی
کۆمه ل و تاقمی جوړاوجوړدا خـوـی
ده نوینی ، بو وینه کۆمه لی (التکفیر
والهجره) که چه ند سالییک له مه وه ر له
میسردا سه ری هه لدا ، له کاردانـهـوه
(رد فعل) ی زولم و ده ست درییـژ
ماددی و مه نه وی بی سنوو رو ئازارو
ئه شه که نه و گرتن و لیـدانی بـی

ویژدانانه و درپدانه ی رژیمه
یهک له دوا ی یه که فیرعه ونی یه کانی
میسر بوو سه بارهت به ئیسلامی یه کان .

جا خوینهری خوشه ویستم !
ههروهک چون کاتی خوی دوا ی به سه رچو
- ونی چاخی زیرینی پیغه مبه رایه تی و
خهلیفایه تی راسته قینه ، شه و کومه ل و
تاقمانه له نیو ئوممه تی ئیسلامی دا
پهیدا بوون که با سمان کردن ، ئیستاش
له سه رده می ئیمه دا چندان جوړه تاقم و
کومه لی جوړا و جوړ ها توونه کایه وه که
ژماردن و پیناسه کردنی هه موانیسان
کاریکی ئاسان نیه و ، له م نامیلکه یه شه
ده رفه تی شه وه مان نیه ، به لام هه تمه ن
هه تمه ن ده ربرینی هه لویستیکی راستی
شه ری یانه له و باره وه و ، دانانسی
ته رازوو و سهنگی مه که کیکی راست بو
هه لسه نگاندن و له مه که دانیا ن شتیکی
یه کجار گرنگ و پیویسته ، ههروهک چون

کاتی خوئی زانا و پیسه وایانمان خـوـه
 پاداشتیان بداتده وه ئه و پیرو کومه لانهی
 روژگاری خوئیانیان هه لسه نگاتدوون و له
 مهحهکی قورئان و سوننهت و شهرعیان
 داون .

جا ئیمه خوا یار بی به حوکمی
 فه رمانی (اولئک الذین هدی الله
 فبهدا هم اقتده ۰۰) الانعام / ۹۰ .
 هه ول ددههین به شیوهیهکی گشتی
 هه لویستی ریبازی پیغه مبه ر صلی الله
 علیه وسلم له بهر تیشکی قسه و بریاری
 زانا و چاوساغانمان دا له باره ی هه موو
 ئه و پیرو تا قمانه بخهینه پروو ، تاکو
 بزانی و ئاشکرا بی کامه له و پیرو
 کومه له لاری و سه رگه ردانانه له شیرازه ی
 ئیسلام چۆته ده ری و ، وه تاکو بزانی
 چ کاتی بۆمان هه یه حوکمی کافر بوون و
 له ئه هلی قیبله شوړان به سه ر که سیک دا
 بدهین ، چونکه حوکمی به کافردانسان
 زور گه وره یه و بده ردی (القاضي عیاض)

فەرموویەتی: (۰۰ فان استباحه دماء
 المسلمین الموحدين خطر، والخطأ فی
 ترک قتل الکافر اھون من الخطأ فی
 سفک محجمۃ من دم مسلم واحد . (۱) واتە
 بیگومان ھەڵل کردنی رشتنی خوینی
 موسلمانانی یەکتاپەرست (بەھۆی بە
 کافر دانانیانە) مەترسیدارە ، وە بە
 ھەڵدا چوون لە وازھێنان لە کوشتنی
 ھزار کافر کە مترە لە بەھەڵدا چوون
 لە رشتنی لوچیکی (۲) لە خوینی یەک
 موسلمان .

ھەڵبەتە چاکترین تەرازووش بریتییە
 لە پێناسەکردنی پروا (ایمان) و

(۱) بروانە (نسیم الریاض فی شرح
 شفاء القاضی عیاض) ج ۲ ص ۴۸۴ ،
 نووسراوی احمد شهاب الدین الخفاجی .
 (۲) ھەرچەندە (محجم) بەو ئالەتە
 دەگووترێ کە بابای کەڵەشاخ
 (حجام) خوینی تی دەکات ، بەلام من بە
 لوچم لیکدایە وە چونکە ئەو شتەش
 ھەر لوچیکی دەبات .

بی بروایی (کفر) چونکه که زانیمان
 ئینسان به چ به بروادار له قسه له
 ده درێ و، به چ کافر ده بی و له ئایین
 ده رده چی زور به سناایی خه لکمان بو
 هه لده سه نگی نری .

پیناسه ی بروا (الایمان) :
 " بروا " له لای زۆربه ی هه ره زۆری
 جه ما وه ری مسولمانان (اهل السنه
 والجماعه) ئاوا پیناسه کراوه :
 (" بروا " بریتیه له قه ناعه ت هینان و
 به راست دانان " تصدیق " ی دل به هه رچی
 پیغه مبه ری خوا صلی الله علیه وسلم
 له خوا وه هینا ویه تی) .
 (تصدیق القلب بکل ما جاء به رسول
 الله صلی الله علیه وسلم من عند الله)
 به لام لی ره دا ده بی چه ند شتی ک
 به رینه روو :

۱- پی لێنان (اقرار) ی زمان مه رچی
 به یدا بوونی (بروا) نیه ، به لک

بهس مهرچی به پروادارو به مسولمان
 حسیب کرانی مروّقه له حوکمی شهرعو
 له ژیا نی دنیا دا ، هه ربویشه که سینگ
 پی لینگانی زمانی لی ببینری حوکمی
 مسولمانه تی بو دهری مادام شتیکی
 وای لی نه پیشکویته وه که به لگه بی له سر
 بجی پروایی ، هه چنده بابای و الهای
 خواش به پروادار نازمیری .

۲- دهربرینی شهو به راست دانسان و
 پی لینگان (التصدیق والاقرار) ،
 به کوتنی وشه شایه تمان (کلمه
 الشهاده) شه نام دهری که بریتیه له
 (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان
 محمدا رسول الله) .

۳- زانایانی پیشین (علماء السلف) مان
 که فهرموویانه : (الایمان هو التصدیق
 بالجنان والاقرار باللسان والعمل
 بالارکان) واته : پروا به راست دانانی
 به دل و دان پیدا هیجانی به زمان و
 کرده وهیه به شه نامه کان ، مه به ستیان

شه وه بووه که کرده وه مهرجی ته و او بوون
 (شرط کمال) ی بروایه ، نهک مهرجی
 دروست بوونی (شرط صحت) ، بـــــــلام
 موخته زیله کان به پیچه وانه وه ، کرده وه
 به مهرج داده نیی بو دروست بوونی بروا .
 ۴- هر که سیک قسه یه ک یان کرده وه یه کی
 لی بپشکوئته وه که بروای پیــــی
 هه لئه وه شیتته وه وهک قه تل و زینــــا و
 نویژچواندن و زه کات نه دان و سویــــند
 به غهیری خوا خواردن و . هتد شه وه
 به له ری ده رچوو (فاسق) داده نری ، جا
 شه گهر جاری وایه له قورئان و سوننه ت دا
 خاوه نی شه و جوړه ره فتارانه به بی بروا
 (کافر) له قه له م دراوه ، (۱) شه وه له و
 رووه وه یه که کرده وه و خه سلته کی کافرانی
 تیډا هاتوته دی ، وه که به بروا داریش

(۱) (سباب المسلم فسوق وقتاله
 کفر) رواه السنه واحمد الا ابنا
 داوود . (فیض القدیر) ج ۴ ص ۸۴
 ژماره / ۴۶۳۳ .

ناوی هیئراوه (۱) ، شه وه له و پرووه وهیه
که بهس حقیقهت و ئهسلې پروایه که ی
له بهر چلو گیراوه .

بهلام موعته زیله کان دهلین بابای
(فاسق) نه پروا داره و نه کافر ، بهلکو
له نیوان هردووکیان دایه (منزله بین
المنزلتین) .

هـ زانایانی پیشین (سلف) رایان وایه
که پروا زیاده کار و کم ده کار ، بهلام
زور بهی قسه بیژان (متکلمین) دهلین :
نه خیر و نه ، بهلام گومانی تیدا نیه
که رای یه کهم په سند ترو به هیژ تره و
پر به پیستی واقعیشه .

---

(۱) (وان طائفتان من المؤمنین
اقتتلوا) الحرات / ۹ .

پیناسه ی بی پروایی (الکفر) :
بی پروایی راست پیچه وانه ی پروایسه ،
واته بریتیه له :

به راست دانه نان و قه ناعت نه بوون
به یه کیگ له و شتانه ی که پیغه مبه ری خوا
صلی الله علیه وسلم له خوا وه هیناویه تی
به مه رجیک شه و شته شتیکی ئاشکرای
ئینکاری لی نه کراوی ئایین بی .
(الکفر هو انکار ما علم من الدین
بالضوره) .

ئیمامی رازی فه رموویه تی : (الکفر :
عدم تصدیق الرسول بشئٍ مما علم
بالضوره مجئوه به) (۱) .

ئنجائیه و شتانه ش که ئینسان پییان
کافر ده بی سی به شن :

۱- که په یوه ندی یان به لایه نسبی
بیروبا وه ره وه هیه ، وهک پروا به

---

(۱) پروانه (العقیده الاسلامیه واسسها)
عبدالرحمن حنیکه الميدانی / ص ۷۱۶ .

خوا نه بوون ، یان پروانه بوون به یه کیک
له سیفه ته کانی ، یان وه سف کردنی خوا به
سیفه تیک که لیی ناوه شینه وه ، وهک وه سف
کردنی به وه که جهسته ی هیه یان شتیک
نازانی ، وه وهک پروانه کردن به یه کیک
له پیغه مبه رانی خوا که بوونی ئیسپاته
یان به دروژن دانانیان ، یان ئینکاری
کردنی کوتایی هاتنی پیغه مبه رایه تی به
(محمد) علیه الصلاة والسلام .

وه وهک پروانه کردن به فریشته یان
جند ، یان پروانه کردن به یه کیک له
کتیبه کانی خوا ، یان ئینکاری کردنی
یهک ئایه تی قورئان ، (۱) یان بـ پروا
نه کردن به روژی دوايي و به هه شـ ست و
دوزه خو لیپرسینه وه و هه ر شتیکی دیکه ی
له م بابه تانه (به مه رجیک به به لگه یه کی
دلنیا که ر (دلیل قاطع) ئیسپات بووبی) .

(۱) که واته زورچاک بزانه حوکی نه وانه
چونه که ده لئین : ئیسلام گونه په رستی یه و
هیچی هه ر به که لک نایه ت نهک به س هه ندیکی !

۲- به شی دووهم لهو شتانهی که مروقیان
 پی کافر ده بی، په یوه ندی یان به
 ده ربرینی زمانه وه هدی، وهک هدر
 قسه یهک که دان پیداهینانی تیدابی
 به بیرو پروایه کی کافراندها، یان
 ټینکاری گردنی یه کی که لهو شتانهی که
 بیرو پروا (عقیده) ی ټیسلامی پی که دینن.
 (به هر چیک به لکه ی پته وو گومان
 نه هیلې له سر بی) . یان هر قسه یهک
 که گالت ته پیکردنی ټایینی تیدابی، جا
 چ په یوه ندی به بیرو پروا وه ره وه هدی،
 چ به یه کی که له یاسا کانی، وهک جنیو
 دان و گالت ته کردن به خودا و سیفه ته
 - کانی و پیغه مبه ره کانی و کتیه کانی،
 یان ره خنه له خوا گرتن و ستم و بی دادی
 پال وئ دانی و گالت ته کردن به سوننه ت .
 جا هر که سیک یه کی که لهو جوړه قسانه
 بکات ته گهر کافر بی، ته وه هر کافره و،
 ته گهر مسولمانیش بوو بی کافره بی و له
 نوممه تی پیغه مبه رو ته هلی قیبله ده شوری.

۳- ئەو شتانەى كە پەيوەندى يان بە
 لايەنى كرده وەو رەفتارە وە ھەيسە ،
 ئەویش ھەر كرده وەيەكە كە بە
 بەلگەيەكى ئاشكرا دا بنرى لەسەر بىرو
 بروايەكى كافرانە ، وەك درانسدن و
 سووتاندنى قورئان لەگەل ھەبوونسى
 بەلگەى سووكايەتى پىكردن دا ، يىان
 لەنيو پىسى ھاويشتنى ، وە كرنووش بو
 بت و ھەنەم بردن لەگەل ھەبوونى بەلگەى
 ريز ليگرتن دا ، وە وەك بەخوھەلوا سىنى
 خاچ (صليب) ، وە ھەلگرتنى ھەسەر
 شىكى دىكە كە لە نىشانە تايەتسى
 - پەكەنى كافران ، وىراى ھەبوونسى
 بەلگەى بەگەورەگرتن و خوشويستن ،
 بەمەرجىك بە تويزى نەبى ، يان لەبەر
 بەرژە وەندى سىياسەتى مسولمانان نەبى ،
 وەك ئەو كە مسولمانان بەكەكيان بە
 ھاسووسى بنىرنە نيو كافران و ، ئەویش
 ئەم رەفتارانە بىكات بو شاردنە وەى
 ھالى خوى و ئاشكرا نەبوونى .

جا مسولمانی به پیر !
 ته مه به کورتی و گوشراوی پیناسه ی
 برپا و پیناسه ی کوفرو خستنه پرووی به شیک
 له و شته سهره کی یانه بوو، که مروقیان
 پی کافر ده بیت، که واته - سوپاس بو
 خوا - ئیستا ته را زوو یکی راست له بهر
 ده ست دایه بو کی شان و هله سنگا ندنی
 هموو ته و پیرو تا قم و حیزب و ریچکانه ی
 که له نیو نوممه تی ئیسلامی دا سهریان
 هله دا وه و، زور به ی هره زوری خه لکیش
 هر به مسولمان و به ته هلی قیبله یان
 ده زانی، به لام وه که له پیناسه ی برپا و
 کوفردا ده رکه وت نوممه تی (محمد -
 بوون و به ته هلی قیبله له قه لهم دران،
 هرپا سووک و ساده نیه و مـــــهرج و
 پی دا ویستی به کجار زورن و، گه لیک که س
 به خه یالی خوی خوی به ته هلی قیبله و
 نوممه تی پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
 له قه لهم ده دات، به لام په نگه روژی
 نهک جار یک، چندان جار، به دل و زمان و

کرده وه کوفری لی رږویدات بی شه وهی
هست به خوئی بکات (وما لَجَرَحَ بِمَيِّتٍ
ایلام) !!

بهلام له کوتایی دا ده لیم :

کومه لی (اهل السنة والجماعة) که
وهک پیشتتر گوتم هه ما وهری مسولمانانو
کومه لیکی میانه ره وو ساغو بی خلتنه و
له سر ری و شوینی پیغمبرو خه تی
چوار خلیفه راسته کان ده زون ، هه موپان
له سر شه وه ریک که وتوون و یه که ده تگین
که :

ئیمه شه هلی قبیله به کافر دانانیین
(نحن الانکفِرُ اهل القبلة) ، بهلام شه وهی
گرنگه شه وهیه که ئیمه دلنیا و مسوگدر
بین که فلان کومه له یان فلان که سه ،
شتیکی وای لی نه پشکوتوته وه ، له بیرو
با وه پرو سه و ره فتار ، که پیی له ریزی
ئوممه تی ئیسلام بجیتته ده ری و ، پیی له
شه هلی قبیله بشوری ، چونکه وهک گوتسم
ئوممه تی پیغمبر صلی الله علیه وسلم

بوون، و شهلی قیبله بوون — مـهـرج و
 پیدایستی زوړن و به س به نا و یـمـان
 نا ونوس کړانی رووت نایه ته دی (۱)
 له خوای بهرزو میهره بان و خاوه ن
 لوتفی فراوان و دادگه ریش دا واکا رین
 که بمانگړی به شه دمانی راسته قینه و
 ساغی نوممه تی موجه ممدو بمان پاریزی
 له وهی که هیچ شتیکی و امان لی روودات
 پیی له شهلی قیبله بشورین .
 ثامن

- (۱) بو نوو سینی شم باسه سوودم له م
 سهرچا وانه وه رگرتوه ؛
 ۱- (فتح الباری شرح صحیح البخاری)
 ج ۱ ص ۳۹ ، ۴۰ .
 ۲- (صحیح مسلم بشرح النووی) ج ۱
 ص ۱۴۴ تا ۱۵۰ .
 ۳- (جمع الجوامع) ج ۲ ص ۴۲۰ .
 ۴- (فیض القدیر شرح الجامع الصغیر)
 ج ۲ ص ۱۸۸ ، ۱۸۹ .
 ۵- (نسیم الریاض فی شرح الشفا)
 ج ۴ ص ۴۴۱ تا کوتایی .
 ۶- (شرح العقائد النسفیة) ص ۲۰۳ .
 ۷- (المواقف فی علم الکلام) ص ۲۸۴ .

- .....
- ٨- (الوسيلة في شرح الفضيلة) ص ٢٢ .
٩- (فتح المجيد شرح كتاب التوحيد)
ص ٣٥ .
١٠- (دائرة معارف القرن العشرين)
ج ١ ص ٥٩٨ .
١١- (العقيدة الإسلامية) ص ٧١٦ تا ٧٢٢ .
١٢- (بروا) ثالقه يبيّنجه مي زنجيره
(با جاكتر عيسلام بناسين !) .
١٣- (الاعلام بقواطع الاسلام) ابن حجر
الهيتمي على حاشية (الزواجر عن
اقتراف الكبائر) ج ٢ له ص ١ تا كوتاىي
١٤- (تقريب المرام في شرح تهذيب
الكلام) ج ٢ ص ٢٨٢ تا كوتاىي .
١٥- (الحاوي للفتاوى) للسيوطي
ج ٢ ص ٢٨٥ ، ٢٨٦ .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

پاشکویه کی گرنګ

مسولمانی سہنگین و شیرین !
 گوتراوہ (الاحسان بالتمام) ! جا
 منیش بہ پیوستی دہ زانم لہم پاشکویہ دا
 جاریکی دیکہش بہ لَام بہ خیرایی، جَلہ و
 بُو شہسپی قہ لہم شل بکہم و ماوہ یہ کی
 دیکہش لہ مہیدانی پروونکردن — سہوہ و
 پیئناسہ کردنی (ریبازی پیغمبر) دا صلی
 اللہ علیہ وسلم، رمبازین و شہسہرہ و
 سہری بکات، بُو شہوہی ہرچی زیاتسر،
 چاکتر ری و شوین و ریبازی پیغمبرمان
 علیہ السلام بدرہوشیتہوہو، ہم
 روالہت و درووشمہکانی و ہم نیوہ پروک و
 بنچینہکانی ہیچ تہم و مژی نہناسراوی
 (مجهولیت) یان لہسہر نہمینی، تاکو
 وہک خوا فہرموویہتی : (.. لِيَهْلِكَ مَنْ
 هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ..)
 الانفال / ۴۲ .

هم كه سانځيڪ كه خويان به شويڻ كه وڻووي
 په پره وو رڼيازي پيغه مبر صلي الله
 عليه وسلم ده زانن ، بزائن به دواي چ
 كه وڼوون و ده بي چوڼ بن و چ بكنه و
 چ بليڼ !

وه هم كه سانځيڪش كه كهيفيان به
 (نائيسلامي) بووني دي و ، پشت لسه
 به رنامه ي پيغه مبر ده كهن و لسه
 رڼيازي وي ده ترازين و لاده دهن ، بزائن
 چ كارهن و چيان به سهردي و چ ده كهن !
 جا وهك پيشتر به ليمان داوه خوا
 پشتيوان بي لم پاشكوپه دا هشت (۸)
 مه سله ي گرنگ و زيندوو ده توپژينه وه ،
 به لام ده بي بزاني كه شهوپه ري كورتي ي
 گونجاو ره چا و ده كين .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

یه کهم : زانیاری (العلم)

- ۱- وشه زانیاری (علم) به هموو شیوه
به کارهینا نه کانی یه وه ده وری (۷۷۸)
جار له قورقانی دا هاتوه . (۱)
- ۲- وشه ناویرا و وهک زانیانی زمان
(علماء اللغة) ده لین پیچه وانده
دژی ندرانین (جهل) ه . (۲)
- ۳- زانیاری له روانگی ئیسلامه وه پینج
حوکمه شرعی به کانی به ســـــمردا

ده چه سهر :

- ۲- زانیاری هیه فه رزه ، شه میش درو و جوره :
یهک : فه رزی عهین ، که له سهر هموو
ئینسانیک پیویسته وهک زانیاری هه بوون
به ناسینی خواو ، پیغه مبهرو طی الله
علیه وسلم باقی پایه و بنجینه کانی
ئیسلامه تی ، دوو : فه رزی کیفایه ، که

---

(۱) ، (۲) بروانه (معجم الفاظ القرآن
الکریم) ج ۲ مجمع اللغة العربیه ، ۱۲ .
ههروه ها بو (۲) بروانه (لسان العرب) ج ۱۲ .

له سهر هم موو خه لکي مسولمان پيوسته ،
 به لام شه گهر هندیکيان وه ده ستیان هیئا
 له سهر شه وانی دیکه لاده چی ، وهک زانیاری
 هه بوون به چونیته تی راست راگه یانندنسی
 ئیسلام و بهرگری (دفاع) لیکردنسی و
 بهرپرچ دانه وهی پروپاگهنده و قسه و
 قسه لوکی ناحه زان ، وه وهک هه موو
 شه و زانیاری یانه ی که پیویستن بو
 بهر و پیش بردنی ئاستی ژیان و بهرگری
 کردن له خاکی ئیسلامی و جهنگ کس کردن
 له گهل دوزمن و ناحه زان دا ، ئیمامی
 غه زالی له و باره وه غه رموویه تی :

(شه گهر مسولمانان په کیان له سهر
 شتی کیکه وی و نه زانن دروستی
 بکن و هه وجی غه یری خویان بسن ،
 هه موویان تا وانبارن) (۱)

ب- وه زانیاری هه یه سونه ته ، شه ویش
 شه و جوړه یه که دروستکردنی شتیکی
 په سندو چاک - نهک پیویست - یان
 شه جام دانی سونه تیک په کی له سهری

(۱) پروانه (الاحیاء) ج ۱ ص ۱۶ .

بکه وی ، وهک زانیاری هه بوون ده رباردی
ریش هیشته وه و سیواک کردن و سوننه تی
چیشته نگا و .

ج - وه زانیاری هه یه موباحه ، شه ویش
شه و جوره یه که نه شتیکی فه پزو نه
شتیکی سوننه ت و په سندن په کی له سه ری
نه که وتوه ، وهک زانیاری هه بوون به وهی
داخوا له بوونه وه ردا جگه له مرووف
گیانله به ری دیکه له هروکه کان دا هه یه
بیان نا .

د - زانیاری واش هه یه ناپه سندن (مکروه) ه
شه ویش شه و جوره یه که په یوه ندی به
شتیکی ناپه سنده وه هه یه وهک زانیاری
دامه و دو مینه و شه تره نیچو که له مستینه (۱)
بیان خویندنه وهی شه و کتیب و گو قارانه ی
که به بی سوود ته مه نی مرووف به زایسه
ده ده ن .

---

(۱) شه و جوره یاری یانه شه گهر له سه ر
رشت نه بن ناپه سندن و پوچ (لغو) ن ،
به لام شه گهر له سه ر شتی بن حه را من .

دووه م : سیاست

۱- وشی سیاست (السیاسه) که لسه
کوردي دا (رامیاری) بو دانسراوه
له فرهنگه کانی زمانی عاره بی دا به
مانای کاروبار هلسوورپاندن و
مشوورخواردن و بارهینانه . (۱)

۲- وه وشی ناوبرا و له فرمیسووده
پیغمبردا طی الله علیه وسلم
هاتوه : (کَانَ بَخْوِ اِسْرَاطِیْلَ یَسُوْسُهُمْ
اَنْبِیَاءُ هُمْ) رواه البخاری .

۳- وه سیاست که شیتا خه لکی عهوام
به هله پییان وایه له هسل دا به
معنای فروغیل و تهله کدبازی یه ، بویه
شینکاری شه وه ده که ن که عیسلام سیاستی
تیدابی ؛ وه کگوتمان له هسل دا یانی
کاروبار هلسوورپاندن و به پیره بردن و
مشوور لی خواردن ، دیاره ئامانجی
هموو بهرنامه کانی خواش به تایبه تسی
بهرنامه و پیره وی (محمد) صلی الله

عليه وسلم هر بریتی یووه له کاروبار
 هه لسو وړاندن و سه رپه رشتی کردنسی
 خه لکی و چاره سه رکړدنې گيروگرفت و
 کيښه کانيان و، لاهردنې ستم و خراپه و
 چه سپاندنې دادگري و چاکه، مادام واپي
 ده يي بلين : ښلام نهک هر سياستې
 تيدايه، به لکو سياست بربره ي پشتي
 ښلامه !!

نجا ده لين : گوماني تيدا نيه
 که سياستې غيره ښلامې، سياستې
 درو و ده لسه و فروغيل و چاوبه سته کيښه،
 به لام ښمه قهت ده ست به رداری ښه و
 وشه و زاراوانه نابین که خويان له
 خويان دا چه مک و واتايه کي راستيان
 هميه به لام شيو بنراون . (۱)

(۱) توپښه وهی مه سله ی (سياست)
 ښلامې ده يه مي زنجيره ی (با چاکتر
 ښلام بناسين) ی يو ترخان کراوه .

سئیه م : دادگیری (العداله)

۱- وشه دادگیری (عداله) به هم موو شیوه
به کارهینانه کانییه وه (۲۸) حاران له
قورئانی دا هاتوه . (۱)

۲- وه وشه ناوبراو (۳) واتای هه :

۲- راست وریک دژی خواروناریک (جۆر)

ب- حوکم کردن به هه .

ج- بابای قسه و ئاکار په سندن . (۲)

۳- دادگیری یه کیکه له (۹۹) سیفه ته

به رزو په سنده کانی خوا ، وه خودا

فرمانی پی کردوه (إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ

بِالْقَدْلِ) النحل / ۹۰ .

پیغمبریشمان صلی الله علیه وسلم

فرموویه تی : (هه وت جۆره کهس له پروژی

دوایی دا که جگه له سیبه ری لوتفی خودا

---

(۱) بروانه (معجم الفاظ القرآن الکریم)

ج ۲ وه (المعجم المفهرس لالفاظ القرآن الکریم) محمد قواد عبدالباقی .

(۲) بروانه (لسان العرب) ج ۱۱ ص ۴۳۰ .

هیچ سیئه ریکی دیگه نیه ، خوا ده یانخاته
 ژیر سیئه ری خویده وه ، بده میان (امام
 عادل) پی شه وایه کی دادگهره !
 متفق علیه .

وه چه سپاندنی دادگهری (الْقِسْطُ
 - الْعَدْلُ) مه به ست و ثا مانجیکه هه موو
 پیغه مبه رانی بو ره وان کراون علیهم
 افضل الطلوات واتم التسلیمات ، وه ک
 خوا هه رموو یه تی: (لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا
 بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ
 لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ ..)
 الحديد / ۲۵ .

۴- وه به بی هیرو ده ستلاپ ناگونجی
 دادگهری بچه سپیری و سته مو بی دادی
 له نیو بیری ، بویه ش خوی قسه له جی
 بده کهر دوی شه وه ی با سی چه سپاندنی
 دادگهری کردوه هه رموو یه تی (..) و آنزلنا
 الْحَدِيدَ) ! ئاسنیشان دروست کردوه (۱)

(۱) مه سه له ی (دادگهری) له ئالقهی
 یازده یه می زنجیره ی (با چاکتر ئیسلام
 بناسین !) www.alibapir.net

(۱)
چوارهم : نه‌ته‌وايه‌تي (القومية)

۱- ئيممه مه‌سه‌له‌ي نه‌ته‌وايه‌تي به‌مه‌رجيک له سنووری سروشتی خوی ده‌رنه‌چی، که بریتبه له هه‌ست و نه‌سه‌ت و خوشه‌ویستی -- یه‌کی ساده‌ و بی‌غهره‌ز سه‌بار هت به گهل و نیشتمان ، شه‌وه به‌یه‌کێک له غهریزه‌ ره‌سه‌ن و سروشتی یه‌کانه‌یی ئینسانی ده‌زانین .

۲- به‌لام که له شیرازه‌ی ناو به‌راو ده‌رچوو و چوو قالی بیرو به‌ناوهر (ئیدولوژی) شه‌وه ، شه‌وه شه‌وه کاته زه‌ریکی به‌سه‌ردا دینین و به‌جۆریک له جۆره‌ نوێ یه‌کانی بت په‌رستی له‌قه‌له‌م ده‌ده‌ین .

۳- قه‌ت پیمان واثیه که بیری نه‌ته‌وايه‌تي (الفکره‌ القومیه) هه‌چ گه‌لیکی

---

(۱) مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وايه‌تي به‌ تیزوتسه‌لی له (سۆزی نه‌ته‌وايه‌تي) دا توێژراوه‌ شه‌وه که ئالقهی چواره‌می (ئیسلام و ریچکان) .

چه وساوهی پئی بگاته هه واری سه ربه خوئی،
 ولاته شه وروپاییه کانی کاتی خهوی
 به هوئی بیرى نه ته وه په رستی و ره گه زپه رستی
 — یه وه گه وره ترین زیانیان لی کهوت و
 گیرودهی دوو جهنگی جیهانی مــال
 ویرانکه ر بوون که چندان ملیون کهسیان
 تیدا له نیوچوو . تورکه کانی کانی هــه
 هه مان دهردیان تووش بوو و سه ره نجام
 خه لافه تی ئیسلامی یا نه له ده ست چــوو ،
 عاره به کانی کانی به وانیه پیش خوئیان ته مبی
 نه بوون و ، کاتیک به هوئی جووله گانه وه
 ریشیان تیوه چوو ، ده ستیان بو شانسه ی
 عاره بایه تی و ره گه زپه رستی برد ، به لام
 ده ستیان له بنی همبانه یه وه ده رچوو .
 حانازانم گه له بیکه س و مافخورا وه که ی
 خوشمان پهنده وه رده گری یا نه ته ویــش
 به دوا وان دا ده لی فجوو (۱)

(۱) به دهنگی فرینی که وی ده لئین (فجوو) .

پینجهم : کورد

۱- کوردیش گه لیکه وهک هم موو شه و
گهل و نه ته وانیه جیهان که خنوا
نیشتمان و زمانیکی تایبه تی خنوی
بی به خشیوه .

۲- گه لی کورد به کیکه له و گهلانیه که
به هم موویان شوممه تی ئیسلامی پیک
دینن ، وه کورد له چا و خوی و بارودوخی
سیاسی نا هم مواری دا گه وره ترین پیشکی
همیه له دروست کردنی شارستانه تسی و
میژوو و شه ده ب و که له پووری ئیسلامی دا .

۳- " کورد " له میژه بوون و کیانیکسی
سیاسی سه ره خوئی به خووه نه دیزه ، له
زوریهی زووری شه و مافه سروشتی یانیهی
که خوا بو هم موو گهل و نه ته ره به کی
برپار دا وه بی بهش کرا وه ، شاکراترین
دیاردیهی شه و بی بهش کران و ستم
دیده یی بهی کورد شه وهیه که
نیشتمانیهی کرا وه ته چوار پینج لهت و

هه ره له تهی دراوه ته ولاتیگ ، وه له گهل
ئه وهش دا که له زور له گهل و نه ته وه
- کانی جیهان ژماره ی پتزه ، هه ته
ئیس تا ده وله توکه به کیشی نیه !!

به لئ کورد : بئ بهش ترین و
چه وسا وه ترین گهلی جیهانه !

۴- مه سه له ی کورد ته نیا به وه چاره سه
ده کری که وه که هه موو گهلانی دیکه ی
دنیا به مافه ره وایه کانی خوی بگات و
له نیشتمانی خوی دا ئا زادو سه به خو
بیته ، ئه مهش بهس به دوو شیوه چا وه پروان
ده کری :

یه که م : هه ره که چو ن پاکستان و عاره بهستا

ئه فغانستان و تورکستان و .. هتد

هه ن و سه به خو ن (کوردستان) یکی
سه به خوش هه بی !

دو وه م : ئه گدر بگونجی هه موو ئوممه تی

ئیسلامی له زیر سایه ی یه

ده وله تی ئیسلامی به رفراوانی ئیسلامی دا

کو بیته وه ، کوردستانیش نا وچه یه که و

ويلايه تيڪي سەر به ده وله تي مەرکەزي

بي!

۵ - ريگه ي به مراد گه يشتني کـــوردو

هەر گه ليکي ديکە ي چه وسا وهش ته نيا و

ته نيا شو پرش کردن و خه بات و جهنگه ،

به لام شه و شو پرش و خه بات و جهنگه ش

به بي هه بووني دوو مەرچی بنه پره تي

شه ناجا مي نا بي ؛

۱- ئيسلام کردنه بهرنا مه ي سهرتا سهر ي

ژين .

۲- پشت به خوا و به خو بهستن .

دياره شه وه ي دوو ميشيان بهرهم و

شه ناجا مي حه تمی مەرچی به که ميانه .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

ششم : ثافرهت

۱- ته گهر پیاو به (ئینسانیکي نیّر)
پیناسه بکړی ، ثافره تیش له پروانگه ی
ئیسلامه وه (ئینسانیکي می) یه و هیچی دی !
که واته جیاوازی نیوان ثافرهت و پیاو
به س نیرایدتی و می یایه تی یه و ، شنج
ته و نیرایه تی و می یایه تی یه ش هره ربه که ی
جوړه شرک (وظیفه) و شیوه هلکس و
که و تیکي کو مملایه تی تاییه تی بو هدرکام
له پیاو ثافرهت داخواز ده کات .

۲- که واته ثافرهت نه له وده که به نسده ی
ئینسانه و نه له وده که به نسده ی
خوایه و مسولمانه ، هیچی له پیاو که متر
نیه و به کسانن .

۳- به خته وه ری و نازادی و ماف و ده ده ست
هینانی راسته قینه ی ثافرهت له
پا به ندبوونی دایه به به رنا مده ی
خواوه ، که له جی به جی کردنی شرک کی
پیروزی زن (زوجه) ایته تی و دایکایه تی دا
خوی ده نوینی

www.alibapir.net

۴- ئافرهت له کاتیک دا له بهرنامه ی خوا
 لاده دات و روو له ملاولا ده کات و به
 قسه ی نا کهس به چانی نیا زیښ تر یی
 ده خوات ، دوو چاری دهردی پلېشانسه وده
 بی نا و بوون و ، ئا برووتکان و زده بوون
 بوون ده بی !

۵- گه لیک جا را ن مسولمانانی له عیسلام
 دوور به ناوی قایبنه وه سته مییان
 له ئافرهت کردوه و له ماغه ره وایه کانی
 بی بهشیان کردوه ، بو وینه (ئا زادبوون
 له هه لېژاردنی ها وسه ردا) ، (دهر برپینی
 بیرو را له هر یواریک دا) ، (ریژ لئی
 نه گیرانی و به کهم و سووک سیر کرانی)
 (ریځه ی خویندن و غیر بوون لی گیرانی)
 ع به لام له ولاشه وه دیسان جاریکی دیکه
 به ناوی ئا زادی و سه ربه خوینی و
 دا وا کردنی ماف و . . چی و چی ییسه وه
 ئافره تی کلۆل کیرۆده ی دهردی له ئافرهت
 شوران و ئا برووتکان بووه و به مه ره دی
 نه و کهسه چووه که (له کۆلکی ره وی یه وه

به سهر به رازی داکهوت) .
۷- له کاتیک دا حوکم و به رنامه ی ئیسلامی
به شیوه یه کی راست به ریوه بـ_____ری ،
مه سه له یه ک به ناوی (کیشه ی ئا فرهت)
له هیچ روویکه وه له گوری دا نابی .

حهو ته م : ئازادی (الحریه)

- ۱- له روانگه ی ئیسلامه وه ئازادی دوو
مه عنای هه ن ؛
- ۲- ئازادیوون و ژێرده سته و ژیرچه پووک
نه بوونی ئینسان و پارێزرانی
که سایه تی (شخصیه) ی له کوێله یی و
پلێشینرا نه وه .
- ب- به رهه لدا یی و بی به ندوباری ئینسانو
گوێ نه دانی به هیچ شیرازه و سنووریکی
خودایی و ئینسانی ؛ وهک ئاییـ_____ن و
ره وشت و عورف و به رژه وه ندی خه لکی .

۲- دیاره (ئازادی) له روانگه ی
 ئیسلامه وه بهس به معنای یه که میان
 به راست داده تر ی و ، ئی دووه میان که
 فلسفه ی بوونایه تی (الوجودیه -
 اگزیستانسیالیزم) به تو بزی به ممل
 وشه ی ئازادی دایرپوه ، به ره هلدایی و
 شاره لایه تی به .

۳- که واته له روانگه ی ئیسلامه وه ئازادی
 مافی ره وای هموو که سه ، به ملام
 به مرجیک که له شیرازه ی شه ره
 نه چیته ده ری و نه بیته هو ی تیدا چوونی
 ئازادی خه لکی دیکه و زیان لیدانیا ن .

۴- شه وانیه که به درو یان به نه زانی
 تو بزی لیکردن (اجبار) پال ده ده نه
 لای ئیسلام و پیا ی وایه به زه بری شیرو
 تیر به سه ر خه لکی دا سه پینرا وه خراپ
 به هه لدا چوو ون ، چونکه خوا به راشکاوی
 فرموویه تی: (له وه رگرتنی ئایین دا
 تو بزی کردن نیه) (لا اِکْرَاهَ فِی الدِّینِ)
 البقره / ۲۵۶ .

۵- ئىسلام دەپمەن ھەممەي ھەممەي ھەممەي ھەممەي چۆن
 بە ئازادى دەپمەن، ھەر بە ئازادىش
 بىزىمەت و نەپەلەي ھېچ كەس ئازادى لىي
 زەوت بىكات و بى چەسنىيەتە ھە، لىمە و
 بارەشە ھە دەق زۆرن بو وىنە : (لَا تَظْلِمُونَ
 وَلَا تُظْلَمُونَ) البقرە / ۲۷۹ .

بىغەمىرەش ملى اللہ علیہ وسلم
 فەرەمۇيەتى : (لَا يَتَّبِعِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكْذِلَ
 نَفْسَهُ) رواه احمد وابن ماجه والترمذى
 وصححه .

خەلىفەي دوۋەمىش غومەري كورې خەتتاب
 خوا لىي رازى بىي بە دەستەلاتدارىكى
 فەرەمۇو كە ستەمى لە ھا و ولاتى بەكى
 ھەزار كوردىبوو : (مَتَى اسْتَعْبَدْتُمُ النَّاسَ
 وَقَدْ وَلَدْتَهُمْ أُمَّهَاتِهِمْ أَحْرَارًا ؟) (۱)
 لەكەيە ھە خەلكتان كوردە بە كويلە
 خو بە ئازادى لە دايكيان بوو بوون ؟

(۱) بىروانە (الفتوحات الاسلاميه) ۲ ج ۴۴۵
 السيد احمد بن زيني دحلان .

ههشتم : بیدعهت

۱- وشه‌ی بیدعهت (البدعه) له ئه‌سه‌ڵی
 زمان دا به شتی‌ک ده‌گوتری که له‌نوێ
 په‌یدا کرابی و دا‌هینرابی و پ‌یشت‌—
 نه‌بووبی، وه له‌روانگه‌ی شه‌رعه‌وه به‌وه
 ده‌گوتری که شتی‌کی تازه له‌ ئایین دا
 دا‌به‌ی‌نری ، هه‌ڵیه‌ته وشه‌ی نا‌وب‌—را و
 مه‌گه‌ر چۆنه‌کایی ده‌نا هه‌ر ب‌—و زه‌م
 کردن و به‌خراپ دانانی شتی‌ک به‌کار‌دی (!)
 ۲- له‌گۆنه‌وه هه‌تا ئیستاش مش‌ت و م‌پ‌رو
 ک‌ی‌شه‌یه‌کی زۆر له‌باره‌ی بیدعه‌ت
 له‌نیۆان زانایان دا هه‌یه ، که به‌گشتی
 له‌وباره‌وه بوونه دوو ده‌سته‌—و دوو
 هه‌ل‌و‌یستی پی‌چه‌وانه‌ی یه‌ک‌دی ی‌—ان
 هه‌لب‌ژاردوون :
 ده‌سته‌ی یه‌که‌م : که زیاتر پا‌به‌ند‌بوون

(۱) بروانه (لسان العرب) ج ۸ ص ۶ وه
 بروانه (النهایة فی غریب‌الحدیث
 والاثر) ابن‌ الاثیر / ج ۱ ص ۱۰۶ ، ۱۰۷ .

به دهقان (الالتزام بالنصوص) بیان
 ره چا و کرده ، رایان وایه که همـوو
 جوړه کانی بیدعت حه رامن ، چونکـه
 پیغمبر صلی الله علیه وسلم
 فرموده تی: (۰۰ وایاکم ومحدثات
 الأمور فان کل بدعة ضلالة) رواه ابوداود
 والترمذی وقال حسن صحیح

دیاره لیږه دا هیچ کام له جوړه کانی
 بیدعتی هله واره ووه و جیا نه گرد و ته وه
 به لکو به گشتی حوکی گومرایی به سه ردا
 دا ون . وه ده لین : ته و فرموده یه ی
 خلیفه ی دووه میش خوا لیی رازی بی
 ده رباره ی به کومل کردنی نویـژ
 ته راویح : (نعمت البدعة هذه) مه به ست
 له بیدعت لیږه دا بیدعتی زمانه وانی
 (البدعة اللغوۃ) یه نهک بیدعتی
 شرعی ، چونکه بیدعت له روانگی زمانه وه
 به هر شتیکی چاک و تازه بابت ده گوتی
 بی ته وه ی ته وه ره چا و بکری داخوا پیـشتر
 ته سلیکی هه وه یان نا ، به لکه شمان

شه وهیه که له پێش عومه ردا پێغه مبه ر
 صلی الله علیه وسلم چهند شه ویک له
 مزگه وتی له گهل ها وه لانی دا نویتوی
 ته را ویحی به کو مه ل کرد، (۱) ئنجا شه گهر
 گریمان مه بهستی عومه ر خوا لیکی رازی
 بی بیدعه تی شه رعیش بووی، شه وه ده لیین
 جگه له پێغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
 هیچ کس (معصوم) نیه و، هه موو قسه یه کی
 لی وه رنا گیرێ (۲)

شه مه به کورتی بیرو را و بووونی
 دهستی یه که مه ده رباره ی بیدعه ست،
 له نیو شه ده ستیه ش دا شه زاننا
 پایه به رزانه ده بیرین: (ابن تیمیه
 الشاطبی، ابن الجوزی، محمد بن
 عبدالوهاب، رشید رضا الصنعائی).

(۱) بیروانه (اقتضاء الصراط المستقیم)
 ابن تیمیه له ص ۲۶۷ تا ۲۹۹، وه
 بیروانه (حوار مع المالکی فی رد
 منکراته و ضلالاته) ص ۱۴۱.
 (۲) (اقتضاء الصراط المستقیم) وه
 (سبل السلام) ج ۲ ص ۱۳، ۱۴ / محمد
 بن اسماعیل الصنعائی.

دهسته‌ی دووهم :

ئهم دهسته‌یه زیاتر روووحی
ئاسان کردن و بهرژه‌وهندی ره‌چا وکردنی
ئیسلامیان له‌به‌رچا و گرتوه ، وه ده‌لین :
ئهو فهرمووده‌یه‌ی که شیوه — ئه‌یه
دهسته‌ی یه‌که‌م — به به‌لگه‌ی دیننه‌وه
هرچه‌نده حوکه‌میکی گشتی ته‌دایه سه‌بارت
به هر داهینراویک ، به‌لام چهندان
به‌لگه ناچارمان ده‌که‌ن که حوکه‌می
تایبته (تخصیص) بکه‌ین به و جووره
شتانه‌وه که له‌گه‌ل ئیسلام دا ناگونجین و
له قورقان و سوندهت و ئیجماع و
قیاس و .. هتد دا پالیشتیکیان نیه ،
ئهو به‌لگانه‌ش که ناچارمان ده‌که‌ن ئهم
هه‌لوایسته په‌سند بکه‌ین و هه‌موو جووره
بیدعه‌تییک به خراپ (هه‌یکه) نه‌زانین و
دان به بوونی بیدعه‌س چاک (البدعه
الحسنه) یش دا بینین ، ئه‌مانه
هه‌ندیکیان :

یه‌ک : ئیکه ئه‌وه ناسه‌لمینین که

مه بهستی عومەر رضی اللہ عنہ لسه
(نعمت البدعة هذه) دا بیدعه تیی
زمانه وانى یه .

دوو: فەرمووده ی: (من سن فی الاسلام
سنه حسنه فله اجرها واجر من عمل
بها ..) رواه مسلم ، حوکمی فەرمووده ی
(فان کُل بدعة ضلالة) تایبعت (تخصیص)
ده کات به بیدعه تی ناشه رعی و بی
پشت و په نا وه .

سی: هه رگام له نووسینه وه و کوکردنه وه ی
قورئان له دووتویی (مصحف) یک دا و ،
کوکردنه وه و نووسینه وه ی سوننه ت و ،
قیرکردنی ریزمانی عاره بی و ، نووسینی
میژووی ئیسلام و .. هتد له لایه ن ها وه لانی
پیغه مبه رو شوین که وتوو انیا نه وه خوا
لییان رازی بی ، بیدعه ت بوون و که سیش
بو ی نیه بلئی نه ده بوو کرابان !

ئه مه ش به کورتی چۆنیه تی هه لویست و
بوچوونی ده سته ی دووه م بوو سه باره ت به
مه سه له ی بیدعه ت ، هه لیه ته شایانسی

باسه كه شه مان زور بهی هه ره زوری
زانایان و، بهس بو وینه نساوی
هه ندیکانیا ن دینین :

(العز بن عبدالسلام ، النووی ، ابن
حجر العسقلانی ، ابن حجر الهیتمی ،
السیوطی ، الشوکانی ، ابن رجب ،
ابن الاثیر) .

۳- هه لویستی ئیمه له باره ی بیدعه ته وه :

پاش موتالو لیکولینه وه یه کی زورو
به را ورد کردنی قسه ی زانایان و له بیژینگ
دان و هه لسه نگا ندنیا ن به بیژینگسی
عقل و ته را زووی نه قل ، ده رباره ی
مه سه له ی بیدعه ت گه ی شتمه شه مه قه ناعده
جا شه گهر راست بی له خوا وه یه و شه گهر
هه له ش بی شه وه ئی خومه و مالسی
قه لبیش سهر به خا وه نیه تی :

۲- شه من پیم وایه به خستنه پرووی
پرسیا ریک و وه لام دانه وه یه کی

راست و واقعی کیشه و تیک گیرانی شه و
 دوو کومه له زانایه که باسمان کردن
 چاره سهر ده بی و، له نه ناجی شه و شه دا
 بیرو را و هلو یستیکی دیکه ی سی یسم
 پهیدا ده بی که شه من به هلو یستیکی
 په سندر راستی ده زانم له بـــــاره ی
 بیدعه ته وه، پرسیاره که شه مه یه :

شایا مه به ستنی پیغه مبه ر صلی الله علیه
 وسلم له وشه ی (البدعه) چ بووه ؟!

شه من پیم وایه وه لای راستی شه م
 پرسیاره شه وه یه که بل یین :
 مه به ست له بیدعه ت له روانگـــــه ی
 پیغه مبه ره وه صلی الله علیه وسلم
 شه جوړه بیدعه ته یه که له بـــــواری
 خوا په رستی (العبادة) دا داده هیـــــری
 واته له بواری نویژو رږوژوو و زیـــــکرو
 هج و دووعا و قوربانی سهر برین و شـــــت
 له خوگرتن (نذر) و سويند خواردن و ..
 هتد دا . (والله ورسوله اعلم) .

چونکه وهک زانانی پاییه بهرزو خواناس
 - که زور کس به نه زانی و بی شاگایسی
 دزایه تی ده کهن - (شیخ الاسلام ابن
 تیمیه) نه رموویه تی :
 (إِنْ تَصْرَفَاتِ الْعِبَادِ مِنَ الْأَعْمَالِ
 وَالْأَقْوَالِ نَوْعَانِ : عِبَادَاتٌ يَصْلُحُ بِهَا
 دِينُهُمْ ، وَعَادَاتٌ يَحْتَاجُونَ إِلَيْهَا فِي
 دُنْيَاهُمْ ، فَيَسْتَقْرَأُ أَصُولَ الشَّرِيعَةِ
 نَعْلَمُ أَنَّ الْعِبَادَاتِ الَّتِي أَوْجِبَهَا اللَّهُ
 أَوْ أَحَبَّهَا لَا يَثْبُتُ الْأَمْرُ بِهَا إِلَّا بِالْشَّرْعِ ،
 وَأَمَّا الْعَادَاتُ فَهِيَ مَا اعْتَادَهُ النَّاسُ
 فِي دُنْيَاهُمْ مِمَّا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ ، وَالْأَصْلُ
 فِيهِ عَدَمُ الْخَطَرِ ... وَلِهَذَا كَانَ أَحْمَدُ
 وَغَيْرُهُ مِنْ فَقْهَاءِ أَهْلِ الْحَدِيثِ يَقُولُونَ :
 أَنَّ الْأَصْلَ فِي الْعِبَادَاتِ التَّوْقِيفُ فَلَا
 يَبْشُرُ مِنْهَا إِلَّا مَا شَرَعَهُ اللَّهُ ، وَإِلَّا
 دَخَلْنَا فِي مَعْنَى قَوْلِهِ : (أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءَ
 شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ
 اللَّهُ ؟) (الشورى / ٢١) (١)

(١) پروانه (القواعد النورانية الفقهية)

www.alibapir.net

پوخته‌ی مه‌به‌ست شه‌وه‌یه که به‌رنامه‌ی
خوا دوو به‌شه :

۱- خواپه‌رستی (عبادة) یه‌کان ، که
شه‌سل له خواپه‌رستی‌دا هه‌بوونی
ده‌ق (نص) هه‌و راوه‌ستانه له سنووری
ده‌قان دا .

۲- هه‌لس وکه‌وت (معامله) هه‌کان ، که
شه‌سل له‌مان دا ریگه‌دان (اباچه) هه
مه‌گه‌ر ده‌ق هه‌بی له‌سه‌ر قه‌ده‌غه‌کرانیان .

ب- به‌لی له‌راستی‌دا شه‌گه‌ر به‌ه‌وردی
سه‌رنج بده‌ینه قورشان و سوننه‌ت و
رپی وشوینی پیغه‌مبه‌رو چوار جی نشینه
- کانی ، زورچاک بو‌مان ده‌رده‌که‌وی که
مه‌به‌ستی پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم
له وشه‌ی بیده‌عت ، به‌سه‌و شتانه‌ن که

ابن تیمیه / ص ۱۱۲ ، ۱۱۳ ، وه‌ پروانه
(الحلال والحرام فی الاسلام) ص ۲۱ ، ۲۲
د . یوسف القرضاوی .

له بوارى خواپه رستى دا داده هينريـن ،
 دهنه چوڼ عه قـل ده يگرئ و چوڼ له گـهـل
 رووحي قورغان و سوننه ت دا ده گونجـي
 كه هم موو شتيك له هم موو بوار يـكـي
 ژيان دا كه له دواي پيښه مبهـره وه پـهـيـدا
 بووه و ده بـي به داهينرا ويكي گومرا يـانـه
 دابنري !! ښجا مادام بتوانـيـنـ
 مانا يه كي وا بو وشه ي بـيـدعـت ره چـاـو
 بكهين كه پر به پيـسـتي بيـو به لگـهـي
 زوړو زه وه نديش له عه قـل و نه قـل
 پشتگيري بكهـن ، بوچي ملي مانا يه كي وا
 بگريـن كه ناچار مان بکات ده ست بكهـيـن
 به ته ټويل و ته ټويلکاري و تايبـهـت
 کردن (تخصیص) و گچکه کردن هـوـهـي
 فرموده ي پيښه مبهـر صلي الله عليه
 وسلم !!

ح - كه واته شه محار هيچ پيوست ناكات
 بلين : بیدعت پينچ حوكمه گانـي
 (الاحكام الخمسه) ي به سردا ده چه سپـن ،
 واته : بیدعت هـيـه فرزه و هـيـه

سوننه ته و هه يه موباحه و هه يه ناپه سندنه
 (مکروه) ه و هه يه حه رام !! به لکو
 ده ليين : بیدعت وهک پیغه مبه ر صلی
 الله علیه وسلم بی پیچوپه نـــــــا
 فهرموویه تی: هه مووی گومرای یی یسه و
 له ئاگری دوزه خدایه ، به لام ئـــــــه و
 شتانه ی که به نمروونه ده هیئرینه وه بــــو
 جوړه کانی بیدعتی فهرزو سوننه ت وهک :
 (کوکړدنه وهی قورځان و فهرمووده کانی
 پیغه مبه رو صلی الله علیه وسلم
 نووسینی زانیا ری یه کان و توقه کسردن
 دوا ی نویژه کان و دروست کسردنـــــــی
 قوتا بخانه و .. هتد) هیچ کامیان به
 بیدعت دانان ریڼ ، چونکه ناکه ونه جوغزی
 خواپه رستی (عباد ه) یه وه به لکو لــــه
 لیسته ی هه لئس وکه وتان (معاملات) دان ،
 هه ر شتیکیش بکه ویتنه جوغزی (معاملات) ه وه
 فهرمووده ی گورین نایگریته وه ، بــــو
 حه رام بوون و ناپه سندنوونی ده بی سهرنجی
 خودی خو ی بده یین و به لگه ی دیکه ی له سهر
 بیښنه وه

د- وه ههر لیږهش دا ساده یی شه وانمان
 بو دهرده که وئ که له سهر دیارده یه کی
 وهک شاهنگ گیران به یونه یی سادی
 له دایک بوونی پیغه مبه ره وه علی الله
 علیه وسلم ده یکنه بگره و به رده ، چونکه
 شه و شاهنگ گیرانه و ههر شتیکی دیکه ی
 له و باب ته ش له جوغزی خواپه رستی دا
 نیه ، تا کو سهری دنیا یه مان لی ویک
 بیته وه و بلیین : بیدعه شتیکی دیکه ش
 زیاد بوو ، که واته بو زانینی حوکمی
 چاکی و خراپی ده بی ته ماشای خودی خو ی
 بکه یین ، شه گهر بی شهرعی تیدابی ، یان
 بو مه به شتیکی خراپ بکری ، یان به
 شیوه یه بکری که زیانی بو شیسلام هه بی و
 غایین و خوا و پیغه مبه ری پی سووک بن ،
 شه و کاته ده لیین : حه رامه ، به لام نهک
 له بهر شه وه ی که بیدعه ته ا به لکو له بهر
 شه و بی شهرعی و خراپه و زیانه ی که
 تییدان .

ه- هه موو شه و زانا و پیشه وایانه ی که

بیدعتیان کردوته دوو بهش : چاک و
 خراب (الحسنه والسيئة) وهک ئیمامی
 شافعی، (۱) یان کردوویانه ته سی بهش
 وهک (العز بن عبدالسلام) کـــــــــــــــــ
 فهرموویه تی: بیدعتیان موباحه یان
 چاکه یان خراب، (۲) یان کردوویانه ته
 پینج بهش وهک زور له زانایان، (۳)
 دیاره چهک و واتایه کی زور فراوانیان
 یو وشه ناوبراو ره چا وکړدوه که هم
 خواپه رستی په کان و هم هلس وکته کان
 (العبادات والمعاملات) بگریته وه .
 له کوټایی دا :

دوو ټاگاداری گړنگم هـــــــــــــــــ
 خستنه پرویان به پیویست ده زانم :

-
- (۱) بروانه (فتح الباری) ج ۱۳ ص ۲۱۳ .
 (۲) بروانه (حوار مع المالکی فی رد
 منکراته و ضلالاته) ص ۶۷ ، عبدالله
 بن سلیمان بن منیع .
 (۳) بروانه (فتح الباری) ج ۱۳ ، ص ۲۱۴
 وه بروانه (حوار مع المالکی . .)
 ص ۶۷ ، ۶۸ له (تنبيه القافليين)
 ص ۳۲۰ ، ۳۲۱ .

بیه کهم : ئەو جوړه مانا لیدانه ویی
 که من بو وشتی (بیدعت) م
 مهلبژارد ، من لهخوښه وه شهوهم نهکردوه و
 زانا یانیش شتی وایان فهرمووه ، بو وینه
 (ابن حجر الهیثمی) فهرموویته تی :

(.. فان البدعة التي تمتریها
 الاحکام الخمسة ، ويقال ان منها حسنة
 وسيئة ، هي البدع في العادات واما
 البدع في العبادات فلا تكون الا سيئة
 كما صرح به المحققون) . (۱)

واته : ئەو بیدعتی که پینـ
 حوکمه کانی به سهردا دین و ، ده گوتـ
 چاک و خرابی هییه ، ئەو بیدعتانه که
 له پواری عادهت و هلس وکوت دا دین ،
 بهلام بیدعت له خوا پرستی به کاند ، ئەوه
 وهک لیکوله ره وان به راشکاوی فهرموویانه
 ههراپه و چاکی نیه .

(۱) بزوانه (فتاوی رشید رضا) ج ۵ ص ۲۱۱
 له (حوار مع المالکی) ص ۱۷۹ .

دووهم : هه نديك شت مه يه كه له بواري
 خواپه رستي دا داهين راوه ، وهك
 فاتيحه خویندن پاش نوښه كان يان
 له كاتي سه ره خوشي و چوونه سه
 گوړستان دا ، شه مانه وهك ليكوله ره وان
 (محققون) نه رمزيان ، هر چوڼيكي بي
 هر خراپين و چاك نين ، مه گهر به لايه كي
 ديكه دا له پينه وپه رڼو ته ئويليـان
 بخه فتين ، وهك شه وه كه بليين :

شه و فاتيحه خویندنه ي سه ره خوشي و (تعزیه) و
 چوونه سه ر گوړستان بو خه لكی شه وام و
 نه خوینده واره ، چونكه شه دوو عـا
 تايبه تي يانه تازان كه بوو كاتانه
 ديارى كراون :

به لام فاتيحه خویندني دواي نوښه كان
 بهم پينه يه شه ر شه رح ناكه وي !!
 كه واته : با كه سانيك كه به و جوړه
 شتانه وه راها توون شه گهر ديتيـان
 خه لكیكي ديكه نايانكات ، ليی ده ست
 نه كهن به پرته و بوله و ليی نه كهن به

ههراو بگره و بهرده، چونکه ههتا شتی
تاوه و چاک لهوئ بی هه موو کهس به شتی
پینه کرا و قایل نیه و، ماقوولیش نیه
خۆره رهفتاریک که به تووژی و به
زهبری تهئویل رهشهرع دهخوئ له خه لکی
بکهینه پایه و کو له کهی ئیسلامهتی !! (۱)

له خوای میهره بان داواکارم هه موو
لایه کمان له سه ر راسته شه قامی خووی و
رێبازی پیغه مبه ره کهی بهرده وام بکات .

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

- (۱) بو نووسینی ئەم بآسه وێرای ئەو
سه رچاوانه ی را بردن ، سه — وودم
له مانهش وه رگرتوه :
- ۱- (تلبیس ابلیس) ابن الجوزی/ص ۱۷، ۱۶.
  - ۲- (الزواج عن اقتراف الكباثر) ابن
حجر الهيتمي/ج ۱ ص ۸۰، ۸۱.
  - ۳- (دلیل الفالحین) ج ۲ ص ۲۰۴، ۲۰۵.
  - ۴- (فیض القدير) ج ۶ ص ۳۶.
  - ۵- (سبل السلام) ج ۲ ص ۱۳، ۱۴.

www.alibapir.net

قسهی کوتایی و وهسیه تم

مسلما نی به ریزو خوشه ویست !
قسهی کوتایی و وهسیه تی براییانسم
بو توو بوو هموو مسلما نیکی دیکه ی
ژیرو به مشور شه وهیه که هموو مسلمان
هموو هول و توانا مان یهک بخه یسن
له پیئاوی وه ده ست هیئانی یه کدلی و
یه کپیزی و یه کگرتنی زیاترو چاکترو
قوولتردا !

چونکه یه کگرتن (الوحده) کسه
به ره می یه کپیزی و یه کدلی یه هـووی
هموو خیر و خوشی و به خته و هری یه کسه
ماددی و معنه وی دنیا و دواروژانه ،
وه به پیچه وانه وه په رته وازه یی (التفرقه)
که شه ناجامی شوومی جیا جیایی و چه نسد
ریزی یه زبلدان و زه لکا ویکه گهرای
هموو کیشه و گیر و گرفت و ده رده سهری و
مال ویرانی یه کانی تیدا پیدا ده بن و

هترو وکین !

پیغمبر میش ملی الله علیه وسلم
هوباره وه فهرموویه تی: (یدالله مسع
لجماعة والشيطان مع من خالف
رکض) رواه الطبرانی . (۱)

جا له بهر گرنگی و پیویستی یه کگرتن و
یان و مهترسی په رته وازه یی به پیویستم
نی قوله با سیکی کورت و پوخته
وباره وه بنووسم به ناوی :

گرنگی یه کگرتن و زیانی په رته وازه یی "

- گرنگی یه کگرتن :

ده توانین له چمند خالیکی گوشراودا
نگی و پیویستی یه کگرتن بخهینه پروو :
خواو پیغمبر فهرمانیان به یه کگرتن
کردوه :

(بروانه) فیض القدير شرح الجامع
الصغير) ج ۶ ص ۴۶۰ .

مہلکہ تہ تہ و دہ قانہ ش کہ لـــــــ
 قورٹانی خوا و سونہ تی پیغہ مبیہ ری
 پیغہ وادا قہرمان بہ یہ ککرتن و بــــہ
 یہ کیزی دہ کھن یہ ککار زورن کہ تہ مانہ
 چہ ند نموونہ یہ کن :

یہ ک : (وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا
 وَلَا تَفَرَّقُوا) آل عمران / ۱۰۳ .
 دوو : (إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا
 بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ) الحجرات / ۱۰ .
 سی : (وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ آمَنَ وَأُحْصِيَ وَفَأَنشَأَ
 رَبُّكُمْ فَأَتَقَوْا) المؤمنون / ۵۲ .
 جوار : (إِنَّ اللَّهَ يَجِبُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ
 فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُمْ بُنْيَانٌ مَرصُوصٌ)

الصف / ۴ .
 پینج : (الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ
 بَعْضُهُ بَعْضًا) متفق علیہ .
 شہ ش : (مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِهِمْ
 وَتَرَاحِمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا
 اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ
 بِالْسَّهْرِ وَالْحُمَّى) رواہ احمد و مسلم .

۲- یه کگرتن به ره می خوا به یه کرانین

(توحید) ه :

به لئ هه ر کومه لیک به راستی خوا به یه ک
بزائن و خوا بناسن ، هه تمن به کدل و
یه کپیزو یه کگرتوو ده بن ، چونک
قیبله ی دلی هه مووانیان به که و ئا مانجی
هه مووانیان - که ره زامه ندی خوا یه -
یه که ، دیاره هه رکا تیکیش کومه له دلیک
روویان له یه ک شت کردو له ده وری یه ک
مه به ست کو بوونه وه ، یه ک ده بـــــــ
خا وه نه کا نیشیان به کپیزو پیکـــــــ
جوشدرا و ده بن ، هه ربویه ش خـــــــودا
هرموویه تی: (ان هذه امتکم امـــــــة
واحدة وانا ربکم فاعبدون) الانبیاء ۹۲/.

۳- یه کگرتن زه قترین درووشمی رپیازی

پیغه مبه ره طی الله علیه وسلم :

ئه مه شتیکه وه ک رۆژی روون بـــــــ
میژووی ژبانی پیغه مبه ره وه طی الله
علیه وسلم ده دره وشیتته وه ، چونک بـــــــ

بهرله وهی پیغه مبه ر بی هم گه لسی
 عهوب له نیوخوای دا دابهش بوو بوو بوو
 دهیان تیره و هوژی پیکه وه دزو ویک
 مه لنه که رو هم گهلانی دیکهش هه ردهم
 شیرو تیریان لیک ده سوون و به گژ به کدا
 ده چوون ، به لام پیغه مبه ری سه ردار صلی
 الله علیه وسلم به فرمانی خوا رهنگی
 خهت و ریباریکی رشت که گهلی عارب و
 باقی گهلانی دیکه ی جیهانیش له سه ری
 خربوونه وه و ئومه تیکی مه زنی به کدل و
 به کریزو به کگرتوویان پیک هیئا ، خوا
 له وباره وه بهرموویدتی: (۰۰ واذکروا
 نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ
 بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا ۰۰)

آل عمران / ۱۰۳ .

۴- به کگرتن گه و ره ترین خه سه ته تی

ها وه لاین (اصحاب) ه :

به لئی ها وه لئه به ریزو هه لئزارده کانی

پیغه مبه ر رضی الله عنهم له هه سوو

کو مدل و پشت (جیل) یکی دیکه پتر

خهسله ته بهرزو په سنده کانیان تیریدا
 ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧ ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٥١ ٥٢ ٥٣ ٥٤ ٥٥ ٥٦ ٥٧ ٥٨ ٥٩ ٦٠ ٦١ ٦٢ ٦٣ ٦٤ ٦٥ ٦٦ ٦٧ ٦٨ ٦٩ ٧٠ ٧١ ٧٢ ٧٣ ٧٤ ٧٥ ٧٦ ٧٧ ٧٨ ٧٩ ٨٠ ٨١ ٨٢ ٨٣ ٨٤ ٨٥ ٨٦ ٨٧ ٨٨ ٨٩ ٩٠ ٩١ ٩٢ ٩٣ ٩٤ ٩٥ ٩٦ ٩٧ ٩٨ ٩٩ ١٠٠
 له دواي پیغه مبهران علیهم السلام له
 قورثانی دا هیچ کسی هیڅدهی هاوه له
 بهرینه کان مدح نه کړدوه ، وه هر بویه
 پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
 فرموویته: (خیر امتی القرن الذی
 بعثت فیہ) رواه مسلم .

جا گوره ترین خهسله تی بهرزی شه و
 بهر پزانه ش بریتی بووه له یه کدلی و
 به کتر خوشویستن و برایه تی و ته بایی ،
 وهک خودا فرموویته: (محمد رسول
 الله والذین معه اشداء علی الکفار
 رحماء بینهم) الفتح / ٢٩ .

٥- به بی یه کگرتن ښیسلام بهر پوه نابری :
 به لئی ښیسلامیک که بهر نامه و په پیره وی
 سه رله بهرو هم موو لایه نه جوړا و جوړه کانی
 ژبا نه بیگومان به کو مه لیکي یه کریزو
 ته با و یه کگرتو و نه بی مه حاله بهر پوه
 بیری ، هر بویه ش خواي زانا فرموویته

(وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ) (٠٠) آل عمران / ١٠٤ .

ع- یه کگرتن تاقه سه رچا وهی هیژه :
خوای زانا و وردبین له و بیاره وه
فه رموویه تی: (٠٠) ولاتنازعوا فتفشلوا
وتذهب ريحكم (٠٠) الانفال / ٤٦ .

هه لیه ته له پیکه وه خربوونه وهی
دلۆپه بارانه وردیله کان و پیکه ینانی
چۆم و پروباران و، پیکه وه هاوکاری
کردنی میروو و میشه نگوینان و دروست
کرانی شاره میروولهی پر له دانه ویلهی
عه مبارکراوو، چهندان شانه هه نگوینی
ریزکراویش گه وره ترین په ندو چاکترین
به لگهی راستی قسهی را بردوو وه رده گیری.
زانایه کی خواناس و ژیریش (١) قسه
وینه دلگیره ی له و باره وه هینا وه ته وه :

---

(١) شه و زانا به ریژه ، پیشه وای نا و دار
ما مۆستا (سه عیدی نۆرسی) یه گه له
کورده کانی به شه کوردستانه که ی تورکیا
بووه .

شه گهر چوار ژماره ی یهک (۱) مــــــان
 به ده سته وه بن و به پرژو بلاوی دایمان
 بنیین و کوپان بکهینه وه شه ناجا مه که یان
 ده کاته چوار (۴=۱+۱+۱+۱) به لام شه گهر
 مهر همان چوار ژماره ی ناوبرا و پیکه وه
 ریز بن و پال و یک بدهن هیژو پیــــژو
 شه ناجا مه که یان یه کجار یه کجار زور ده بی
 که ده کاته هزارو سده و یازده (۱۱۱۱)!!
 ۷- یه گهرتن به لگه ی مه لماندنی برایه تی و
 یه کتر خوشویستنه :

چونکه مهرکا تیک دوو که سیان زیاتر
 به کتریان خوش ویست و به تهنگ یه کتره وه
 بوون هه تمه ن لیک نیزیک ده که ونسه وه و
 بولای یهک ده چن ، شه مه شتیکی شاکرا و
 به رچا وه ، که واته مهر گهل و کو مه لیک
 مه ول نه دن مهرچی زیاترو چاکترو ساغ تر
 لیک نیزیک بینه وه و له یهک دا قــــال
 بینه وه و پیکه وه جوش بدرین ، مانای
 وایه گه وره ترین و پته وترین به لگه و
 شایه دی نا برایی و لیک جیایی به ده سته وه

۲- په رته وازه یی نیشانه ی ده غـ ل و
جووله کانه :

خوای میهره بان له و بـ ا ر ه وه
نهرموویه تی: (.. تَحْسِبُهُمْ جَمِيعًا
وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى) (الحشر / ۱۴ .

نهم نایه ته ده ربار ه ی شه و مونافیق و
ده غه لانه ی شاری مه دینه ها ته خواری که
له بنه وه گفت و به لینیان بـ ه
جووله که کانی (بنی النضیر) دابوو که
له دزی پیغه مبهرو مسولمانه کـ ا ن
یارمه تی یان بدهن و له سهریان بکه نه وه !
۳- په رته وازه یی سهرده کیښی بـ و
کافربوون و وه رگه ران :

خوای کاربه چی له و بـ ا ر ه وه
نهرموویه تی: (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا
وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ
وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ . يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ
وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ
وُجُوهُهُمْ : أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيْمَانِكُمْ .. ؟)
آل عمران / ۱۰۵ ، ۱۰۶ . وه که ده بینین

دواى شه وهى فهرمانمان پى ده کات که
 وهک گهل و کومه لانی پيشوو لیک
 پهرته وازه و جيا جيا نه يين، ده پخته پروو
 که که سانیکی تاوا ده کهن لسه پرووی
 دوايی دا پروویان رهش ده بی و به سیفستی
 (کافر) ده دویئرین !!

۴- پهرته وازه یی عاده تی ها و بهش پهرست
 (مشرکین) انه :

خواى دادگەر له و باره وه فهرموو یه تی
 (.. واقیموا الصلاة ولا تکونوا من
 المشرکین . من الذین فرقوا دینهم
 وکانوا شیعا کل حزب بما لدیهم
 فرحون) الروم / ۳۱ ، ۳۲ . واته :

.. وه نویژی بهریا کهن و لسه ها و بهش
 په رستان مەبن، له وانەى ئایینه که یانیا
 پرژوبلاو کردو بوونه تا قم تا قم، مه
 کومه له به وهی که لسه ریدی دلخوشه !!
 ۵- به هوئی پهرته وازه یی یه وه لسه
 نوممه تی (محمد) ده شوریین :

وهک خواى بهرزو مەزن فهرموو یه تی :

(ان الذين فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعَاعًا

لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ) (الانعام / ١٥٩ .

واته : بیگومان - نهی موحه ممد ۱ -

نهوانه‌ی ثابینه‌کیانیاں پارچه‌پارچه

کردو بوونه ده‌سته‌ده‌سته تو هیـــــــــــــــــ

پدیوه‌ندیت به‌وانه‌وه‌یه ۰۰ !!

(واته : نهوانه له ثوممه‌تی تــــــــــــــــو

شوران) !!

۶- پهرته‌وازه‌ییو دووبدره‌کی مایــــــــــــــــی

بی عقلی یه :

چونکه خوای لیژان جل حلاله ده‌رباره‌ی

نهو ده‌غل و جووله‌کانه‌ی که له شاری

مه‌دینه‌دا به‌روالت لـــــــــــــــــ دژی

پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی که‌ین و به‌ینیان

پیکه‌وه کردبوو و کلکیان تیــــــــــــــــک

هه‌لبه‌ستبوو، به‌لام له ده‌روونـــــــــــــــــوه

پهرته‌وازه‌و جیاجیا بوون فهرموویه‌تی :

(۰۰ تحسبهم جميعاً وقلوبهم شتى ذلک

بأنهم قوم لا یعقلون) الحشر / ۱۴ .

واته : ۰۰ پیته‌وایه پیکه‌وه ته‌بان

به لَام دَلِيان حيا جيا يه ، له سونگهي شه وه وه
 كه كومهلين تافامن !!
 ۷- په رته وازه يي هو ي بي به ره كه تسي و
 دلخوشي شهيتانه :
 پيغه مبه ر صلي الله عليه وسلم
 فرموده يتي : (يَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ
 وَالشَّيْطَانُ مَعَ مَنْ خَالَفَ يَزْكُضُ) رواه
 الطبراني والترمذي بلفظ نحوه .
 واته : ده ستي خوا - مه به ست هي - زو
 ياريد داني خوا يه - له گهل كومهل
 دايه ، وه شهيتان له گهل شه كه سه دا
 راده كات كه جيا ده بيتنه وه . وه له
 رپوا يه تي (ترمذي) دا فرموده يتي :
 (وَمَنْ شَذَّ شَذَّ إِلَى النَّارِ) واته :
 وه هر كه سيك ريزه ر بي به ره و ناگر
 - ي دوزه خ - داده بري !!

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

۲۸۸
www.alibapir.net

ښځه شپږ څو ځله په دې ډول
گرنگه ده رباره (په کورنۍ) و
په رته وازه يي) بخښنه وړو :

په کمه : هوښه کاني په رته وازه يي :
ده توانين له سي ځالان دا هوښه
بنه رته يي په کاني جيا حيا يي و
په رته وازه يي بخښنه به چا و :
۱- له ناسيني ښلام دا به هله دا چوون :
به لږ سره کي ترين هوښه دا به
دا به چوون و په رته وازه يي له ناسيني
مسولمانان دا به رتيه له به هله دا چوون
له ناسيني ښلام دا ، چونکه څو وای
په روه رديگار ده رباره په سيحې په کان که
له دواي هره رته عيسا عليه السلام
دو به رته کي و په رته وازه يي يان تي که ووت
فهرمو ويه تي : (وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا
نَمَارِئُ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا
ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .....)
الماعده / ۱۴ .

وهك ده بينين پهيدا بوونی دوزمنابه تی
 وه بوغزو غه ره ز نهجا م و بهرهم مــــی
 بی سی و دووی فه را موش کردن و له بیرخو
 بردنه وهی به شیکي بهرنا مهی خوايه !!
 " فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا
 بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ " . المائدة / ۱۴ .
 نهجا ته و بهه له دا چوونه ش له چه (۱)
 شیوه یه ک دا خوئی ده نوینی ، وهک :
 یهک : خو کورت هه لئینان و ئیسلام گچکه
 کردنه وه له جوغزی قسه و کتیب و
 بهرهم و بوچوونی چهند زانایه کی دیاری
 کراودا ، وهک جگه له و که سانه هیچ که سی
 دیکه له قورشان و سوننه ت حالــــی
 نه بوویی و ، حالیش نه بی !!
 دوو : خو شهک دان به کو مــــه ل و
 بزووتنه وه یه کی دیاری کراوه وه ، که
 ته جرووبه یه کی میژووی ئیسلامــــه و ،

(۱) به توژیک دهستکاری یه وه لــــه
 کتیبی (یادی خودا) وه رگیــــراوه ،
 بهرگی یهک / لاپه ره / ۱۲۴ ، ۱۲۵ .

پابهندی ی موو به موو به هموو قسه و
 بیرو پایه کی شه کو مهل و جوولانه و به و
 وه ریگه به خو نه دان به خسته پرووی هیچ
 بیرکردنه و ره خنه و تی بینی به کی !
 سی : چا و چر دا گرتن له سهر چند ده قیک و
 ئیسلام کورت هه لئینان له یه کییک له
 لایه نه کانی دا ، یان گه وره کر ئی لایه نیکی
 ئیسلام له سهر حیسابی لایه نه کانی دیکه ی !
 چوار : به ئیشکی و سه رکیلی ته ئیسیرکردن و
 لیکدان وهی هه ندیک ئایه هت و
 سه رمووده ، به بی له بهر چا و گرتنی پرووخی
 ئیسلام و پرس کردن به و زان و
 چا و ساغانه ی که توانای شیکردنه و وه
 کوشش و هه لئینجانیان هه یه .
 بێنج : گومان به به خه لک بـردن و
 حوکم دان به به کافردانان (تکفیر) ی
 نه لکی به بی له بهر چا و گرتنی بارودوخی
 زیان و گوزهران و حال ی وون و حال ی
 به بوونیان له ئیسلام .
 نهش : گهران به دوا ی فره مانه گرانه کان

(العرائم) ی ئایین دا و ، گوئ نهدان
به مؤلته کان (الرخص) و ، دنیا له خو و
له خه لکی وه تهنگ هیان .
۲- خلتته به دلته وه بوون :

به لئی دل نه خوشی و ژه ننگ و ژار
به دلته وه بوون هوپه کی بنجی جیا جیایی و
به رته وازه یی به ، وه ک خوا فهرموو به تی :
(.. وما اختلف فيه الا الذين اوتوه
من بعد ما جا فتهم البينات بغیضا
بینهم ..) البقره / ۲۱۳ .

وه ک ده بینین (بغی) که لی ره دا به
ما نای حسوودی یه و ، حسوودیش یه کی که
له نه خوشی یه کانی دل و ده روون ، به
هو و پالنه ری به رته وازه یی و جیا جیایی
له قه لته درا وه ، جا له راستی دا
مسولمانان هتا ده روونی خویان له
چلک و چه په رو خلتته و خالی خه لته پیس و
به ده شهیتانی و درنده یی و غازه لی به کان
پاک نه که نه وه و نه به نه خا وه نی دلی ساغ
(قلب سلیم) ناتوانن وه ک پیویست

برایه تیو ته بایی و به کرپزی له نیو
خویان دا بیئنه دی .

۳- ساده یی و بی ئاگا بوون :
سییه مین هوئی سه ره کی و بنه ره تـ
پهیدا بوونی په رته وازه یی و تا قم تا قمینه
بریتیه له ساده یی و فه قیرحالی و بی
ئاگایی شه و که سانه ی که لاری ده پوون و له
رانی داده برین، چونکه شه گهر ژیرو
دانا و وردو تیگه یشوو بن و بزانه
چهنده یان پیو یست به مسولمانان هه یه و،
دوژمن و ناحه زانیشیان چهند داخ له دل و
به بوغزو غه رهن و چون له ده رفه تیگ
ده خفتین که زه فه ریان پی بـهرن و
له نیویان بهرن، به هیج جوړیک ملی
کویره ری ی جیا جیا یی و په رته وازه یی
ناگرن !

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

دووه م: ریځه یه کگرتن :

ده توانین ریځه و چوښه تی به کگرتنیش
له سی خالی سهره کی دا بڅهینه روو :
۱- چاک له ځیسلام جالی بوون : (۱)
هله به ته چاک له ځیسلام جالی بوونیش
زور شت ده گه یه نی، به لام من لیږه دا
چند شتی کم مه به سته :

یه ک : ځیسلام به رنما مه و په یی سره وی
سهرتا پای زیانه ، سیاسی ، قایووری
کو مه لایه تی ، سوپایی ، معنه وی . هتد
که وای کورت هله نیان و گچکه کړدنه وه
له یه کی له و لایه نانه دا شتی کی هله و
بی جی یه .

دوو : ځیسلام به رنما مه یه که به
به ریوه بردن و ریځ و پیک کړدنی زیانی
مرو قایه تی هاتوه له همو و چا خو

---

(۱) هم با سهم به توژیک ده سکا ری یه وه
له (یادی خودا) وه رگرت ، پروانه
لایه ره (۱۲۷ تا ۱۳۲) .

سهرده ميک دا ، که واته نابي به نناوي
 ئيسلامه وه ري له هيچ جوړه داهينان و
 گوړان و گه شه کردن و هيچ جوړه
 زانباري يه کي به سوود بگيرين به
 به هانه ي شه وه ي که گوايه دزي ثاينين !
 چونکه هيچ کاتيک ثاينين راست و عقلو
 زانباري ساغ و ته و او تيک ناگيرين .
 سي : ئيسلام کاتي خو ي پله پله گه شه ي
 کردو جيگيربوو ، جا ئيستاش و
 له مه و دواش پيوسته شه و پله پله يسي
 (تدرج) به له بهر پوه بهر و
 چه سپاندني با ساکاني ثاينين دا ره چاو
 بکري ، که واته پيش چه سپاندني
 هيله گشتي و بغيچينه سهره کي يه کاني
 ئيسلام خو خافلاندن به چند شتيک
 لاهه کي و ورده باب ته وه بي جسي و
 بي بهر هه ميشه .
 جوار : ئيسلام بو خيرو خوشي خه لکي و
 دابين کردني بهرزه و وندي و مافه
 ره و ايه کانيان هاتوه ، که واته به

خستنه رووی شیسلام زهک شتیکی
 داسه پینراور بی حکمت و بیگاریکی
 نازارده رو ری به بیرکردنه وه و پرسیار
 نه ده ر، هله یه و ثایینی خوی پی
 ناشیرین ده کری، زانایانیشمان لسه
 کونه وه فهرموویانه: (آینما وحیدت
 المصلحه فتم شرع الله) بهرژه وه ندی
 له کوئی بی شرعی خواش له وی یه .
 (هله ته هه موو بهرژه وه ندی یهک نا،
 بهلکو بهرژه وه ندی یهکی راست و شرعی (۱)
 پیینج: ناسانی ره چا وکردن یه کیکه لسه
 درووشمه کانی شیسلام، وهک خوا
 فهرموویه تی: (یرید الله بکم الیسر
 ولا یرید بکم العسر) البقره / ۱۸۶ .
 رابه ریشمان فهرموویه تی: (بشروا
 ولا تنفروا ویسروا ولا تعسروا)
 متفق علیه .

(۱) بروانه (ضوابط المصلحه فی
 الشریعه الاسلامیه) محمد سعید
 رمضان البوطی .

شەش : ئىسلام ئايىنىڭكى زۆر فراوان و
 دەولەت مەندە و بەس بىرىتى نىيە لىمە
 قىسە و بەرھەم و بىرۈبۈچۈۈنى چەند
 زانا يەك ، كەۋاتە با دەمارگىسىرى
 (تعصب) واما ن لى ئەكەت ئىسلام لىمە
 خەلكى گچكە يەكەينە ۋە ، رەھمەتسى
 خاۋايان لى تەسك بىكەينە ۋە .

ھەوت : بەرنامەى خوا ، خاۋەنەكەى ناۋى
 لى ناۋە ئىسلام : (إِنْ الدِّينَ عِنْدَ
 اللّهِ الْإِسْلَامُ) آل عمران / ۱۹ .

ۋە خاۋى كاربەجى ناۋى لى شويىن
 كەۋتۈۋانى بەرنامەكەى ناۋە (مۇسۇلمان)
 (.. هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي
 هَذَا) الحج / ۷۸ .

كەۋاتە : با بەس مۇسۇلمان بىيىن و
 تەنيا ئىسلامى بىيىن و ھىچى دى ! بىسا
 بەھۋى داتاشىنى ناۋو نىشان و درووشى
 جۇراۋجۇرە ۋە داۋىر دابىر تەبىيىن و تەبىيە
 سەدۈ يەك تاقىم !!

ههشت : له روانگه ی ئیسلامه وه هیچ کهس
 مافی شه وه ی نیه بلی تیگه یشتن
 قورئان و سوننه له سه رمن تا پوکرا وه
 کهواته با قسه و بیروبوو چوونی خوومان
 له خه لکی نه کهینه ئایین و ، با ههروهک
 چو مافی بیرورا ده برین به خوومان
 رهوا ده بینین به خه لکی دیکه شسی رهوا
 ببینین، به کورتی با . ئه م قسه یه بکهینه
 بنچینه ی پیکه وه ره فتار کردنم
 " نَتَعَاوُنُ فِیْمَا اتَّفَقْنَا فِیْهِ وَیُعْذَرُ بَعْضُنَا
 بَعْضًا فِیْمَا اخْتَلَفْنَا فِیْهِ " . (۱)

۲- دل و دهروون ساغ بوون :
 دووه مبین پیکهینه ری ریگه ی یه کگرتس
 بریتیه له دل و دهروون ساغ بوون،
 مه به ستیشم له دل و دهروون ساغ بوون
 شه وه یه که ئینسان له گه ل خوا دا راست و

(۱) ئه م قسه یه ئی پیشه وای شه هیسد
 (حسن البنا) یه ، خوا لیی خوش بی .

ساغ بیټ و، له گهل خه لکیش دا چاک و
 پاک بیټ، هه لبه ته چاکي و پاکییــــش
 له گهل خه لکي دا شه نجام و بهر مه می راستی و
 ساغی به له گهل خوا دا، خوای پهروه ردگار
 له و باره وه فهرموویه تی: (.. فاتقوا
 اللهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) الانفال / ۱.
 وه که ده بیټین خوای قسه له جــــی
 بهر له وهی پیما ن بهر موئی: (نیوانتان
 چاک بکهن) (أَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ)
 فهرموویه تی: (پاریز له خوا بکــــه
) (فاتقوا الله)، چونکه وه که گوتمان
 له گهل خه لکي چاک بوون ئا ویکی شیرین و
 زولاله له کانیای سازگاری پاریزکاری
 (تقوی) یه وه هله ده قولی !
 که واته: با له ری ی فرمانبره ری
 خوار پیغمبره که یه وه صلی الله علیه
 وسلم هه ول بدهین هه رچی پتر پاریزکاری
 له خو مان دا بیټینه دی، تا کو به موئی
 پاریزکاری شه وه دلکی وا وه ده ست بیټین

که به معنای وشه ساغ (سلیم) یی و ،
هیچ جوړه خلتیه کی سیفته به ده کانی
وهک : بوغزو غهره ز ، حسودی ، ریا بازی
خوبه زلگرتن ، فیل و فهره ج ، خوبه سندی
خه لک به که مگرتن ، به دگومانی ، له خوبایی
بوون و .. هندی پیوه نه یی .

۳- ټاگاداری و وریا بوون :

ټاگاداری و وریایی و دوست و دوژمن
ناسین و ، شاره زابوون به بسارودوخو
ده وروبه ر ، په ی بردن به فیل و پیلان و
نه خشمه گلاوه کانی دوژمن و ناحه زانمان ،
که پیسترینیان پیلانی په رتکه و زالبه
(فرق تسد) یه ، مخرجیکی دیکه ی په کجار
پیویسته بو هر گهل و کومه لیک که
بیه وی ریگه ی په کدلی و په کریزی و په کگرتن
بگریته به رو ، خه رمانی جموجول و
کارکردن و ماندو و بوونی به پریشکی
ټاگری حیا حیایی و پد رته وازه یی و
تاقم تاقمینه نه سووتی .

سې يېم : يه کدلی نهک يهک بيري

شه وهی که دروست بوونی يه کړيزی و
يه کگرتن په کی له سهری که وتوه ، يهک
دلی به نهک يهک بيري ، چونکه :
يه کم : يهک بيري و هه ول دان بـو
يه کخستنی بيروبوچونه کان له هـموو
شتيکی وردو درشت دا شتيکی مه حال و
نه گونجا وه و سهر باره شته گهر گريمان
بيته ديش ده بيته هو ي پيدا بوونـی
نه خوشي يه کی زور پيس و کوشنده کـه
بريتيه له لاسا کردند وه و ئيشکـی
(التقليد والجمود) و کونه پهرستی .
دوودم : شه گهر دلته کان يهک بن و پيکه وه
گری بدرين و ، خوشه ريستی و برايه تی و
په يوه ندي توندو پته و له نيـو
خاوه نه کانيان دا بيته دی ، حياوازی
بيرو را (اختلاف الراي) ناتوانـی
سهرنکيشي بو دا پردا بـريـوون و
پهرته وازه يی ، بهلام شه وهی که ئاگـری

بئى ئامان و بەللى ناگە ھانە بوغـزو
 غەرەزو لىك جىايى دلانەو، لەكاتى
 لىك دورر بوونى دلان دا يەكبوون و لىك
 نىزىكى عەقلان ھىچى لەدەست نايست و
 ھىچى بئى تى ھەلنايەتەو .
 سىيەم؛ ھاو ھە بەرپزەكانى پىغەمبەر
 خوا لىيان رازى بئى ھەرچەندە يەكجار
 يەكدل و يەكپىزو پىگەو ھە براو تەبا
 بوون، كەم و زۆر بىرورا و بۆچوونەكانى
 لىك خوئ بوون و، بەشىئەى جۇرا و جـوـر
 بۆ مەسلان دەچوون، بەلام چونكە يەك
 دل و تەبا بوون و لە دەروونەو پىگەو
 جۆشدرابوون، ئەو بىرورا و بۆچوونە
 لىك خوئ بووانەيان نەبوون بە مايمى
 پەرتەوازەيى و دووبەرەكىيان، بەلكو بوو
 بەھوى فراوانى و دەولەمەندى ئىسلام و
 زۆربوون و جۇرا و جۆر بوونى ياسا و
 تەجرووبەكانى . (۱)

(۱) ئەو ھەنگ و ھەرايانەشكە لەنيوان
 (على) و رضى الله عنه تەيارەكانى دا

ههروه ها راناو پيشهوا موجهه هيسده
 كانيشمان بيمه مان شيوه ، ويـــــراي
 يهك دليمان بيروپاي جوي جوي يـــــان
 ههيووه ،

له قورئانيش دا زورجاران مه سله ي
 دل پيکه وه گري دران باس کراوه ، به لام
 تاقه جاريک باسي يهك يووني عه قـــــلان
 نه کراوه ، بو نمونه خوا فهرموويه تي :
 (. . . هُوَ الَّذِي آتٰكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ
 وَالْفَبِّينَ قُلُوبِهِمْ) الانفال / ٦٢ ، ٦٣ .
 به لام پيوسته شهوش بگوتري کـــــه
 ئيمه ده ليـــــن : يه کگرتني عه قـــــل و
 هوشه کان مهرجي يه کگرتن نيه و پيوسته
 نيه و ، شتيکي گونجاويش نيه ، مه بدستمان
 هيله گشتي و بنچينه سه ره کي يه کانســـــي

.....
 روويان دا زياتر په پوهندي يان بـــــه
 نه خوشي و ناتواوي دل و دهروونـــــي
 نه ياره کانه وه ههيوو – به تاييدتـــــي
 موعاويه – نهک جيا واري بيـــــرورا ،
 هه رچهنده زورکده س غا واش حالي نه يووه .

ئىسلام نىيە، چۈنكى بەبى رېك كەوتىن
 (اتفاق) لەسەر ھىل و بنچىنە گشتى
 - يەكەنى ئىسلام، نەك ھەر يەكگرتىن و
 يەكپىزى مەھاللىن، بگرە يەكدلىش ھەسەر
 نايەتەدى، چۈنكى بۇ پىكەو ە بەستىران و
 كۆپۈنەو ەى دىلەكان مەتمەن دەبىلى
 زەمىنەيەكى گونجاوو ھاوبەش ھەر ھەبى،
 دەنا ھىچ شىك لە بوشايىدا نايەتەدى.

چوارەم: يەكگرتىن دەبى لەسەر بنچىنەى
 ھەق بى :

بەلى ئىمە كە چەند لەمىژە مەدھى
 يەكپىزى و پىكەو ە جۆشدران و يەكگرتىن
 دەكەين، مەبەستمان ئەو يەكپىزى و
 يەكگرتىنەيە كە لەسەر بنچىنەى ھەق
 دادەمەزى، ۋە كە زەمى پەرتەوازەيى و
 حيا جيايىش دەكەين مەبەستمان ئىلە
 جيا بۈونەو ەيەيە كە لە ھەق دوور
 دەكە وىتەو ە لە كۆمەلى ھەق و شەرى و

راست داده بری، دهنه شه گهر هه موو
 جوړه په کگرتنیک هه په سنده و چاک بی
 غیره ونی په کانی میسو نه مروودی یه
 - کانی عیراق و بت په رسته کانی مه ککه ی
 دویښو، ناصری په کان و عه فله قی په کان و
 نه ته وه په رسته کانی شه مروش که له سهر
 بنچینه ی ناهق (باطل) کوښوونه وه
 ده بی وه بهر شه و مدحه بکه ون !

وه شه گهر هه موو جیا بوونه وه یه ک
 خراب بی و بی شهرعی بی، ده بی
 جیا بوونه وه ی موحه مده و ها وه لانی له
 ها و به ش په رسته کانی مه ککه و، دابرانی
 حوسه بی کوری عه لی خوا لیان رازی بی
 له په زیدو، دوور که وتنه وه ی تیکو شه رانی
 شه مروی شیسلام له رژیمه نا شیسلامی یه
 نه کانی ش هه خراب و بی شهرعی بی !!

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب
 العالمین .

۲ / شوال / ۱۴۰۹

سه رده شت

www.alibapir.net

نیووه روک

لاپهړه	بابه ت
۱	پیش کەش بی
۳	پیشه کی
۸	تئ بینی
۹	رئ خوښکردن
۱۴	دوو مه سه له ی زوړ گرنگ
۲۲	به شی په که م :
	بنچینه و هیله گشتی په کانی
	ریبازی پیغه مبه ر علی الله
	علیه وسلم
۲۳	روونکړدنه وه په کی پیو یست
۲۷	به ندی په که م : تیروانینیکی
	ژبرانه
۳۶	نه نا مگیری
۴۱	به ندی نه ووه م : بیروبا وه ریکی
	شیلا می یانه

لایه ره	بابه ت
۵۶	ئه نجا مگیری
۶۵	به ندی سییم : خوا به رستی به کی سالحانه
۸۴	دوو ئاگا داری
۸۹	به ندی چوارهم : خو و و ره وشتیکی خوایی یانه
۱۰۹	به ندی یینجه م : حیها دکردنیک مهردانه
۱۲۷	به شی دووهم :
	بوچوون و هه لوسته کان
۱۲۸	روونکردنه ره به کی پیو یست
۱۳۱	به ندی به که م : قورئان و سوننه ت
۱۴۳	به ندی دووهم : ها وه لانی
	پیغه مبه ر صلی الله علیه وسلم
۱۵۱	به ندی سییم : زانسان و میرا تگرانی ره سنی پیغه مبه ر

لاپه رڼه	بابه ت
۱۶۰	به ندى چوارهم : موزه به كان
۱۸۹	چند پيښا سه يه كي گړنگ
۱۹۳	به ندى پيښهم : ته ريقت و ته صه ووف
۲۰۷	به ندى شه شهم : كـــــــــــــــــومل و بزووتنه وه ئيسلامـــــــــــــــــي و نا ئيسلامي يه كان
۲۱۷	به ندى حه و ته م : شه هلي قبيلايه (كوممه تي موچه ممه د)
۲۳۷	پاشكوپه كي گړنگ
۲۳۹	زانپاري
۲۴۳	سياست
۲۴۵	دادگه ري
۲۴۷	نه ته و ايه تي
۲۴۹	كورډ
۲۵۲	قافره ت
۲۵۴	ثا زادي
۲۵۷	بيدعت

لاپڻه باب ٽ

۲۷۳ قسمي ڪوٽائي و وه سته تم

۳۰۳ نيوه پروڪي

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

www.alibapir.net

له بېرو کړاوه کانی تړوتنه وهی

~~له بېرو کړاوه کانی تړوتنه وهی~~

دېر لاسی

~~دېر لاسی~~

کور د ستای

چاپخانه ی شهیدانی گردی ره مکان

ameer.maktab@yahoo.com

/AliBapir

/AliBapir

/MediaAmeerOffice

www.alibapir.net

